

Naročnina: ena mesečno 25 Din, na leto 250 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Kladjeva ulica 5. Telefon 187.

3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 440.

Čač: Kocanova ul. 2. Telefon 187. 190.

Rokopisi se ne vračajo. - Oglasi po tarifi.

JUTRO

Upravištvu: Ljubljana, Prešernova ul. 54.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inzeratni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica 4. Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Čač: Kocanova ulica št. 2. Telefon št. 190.
Računi pri pošti: čez zavodil: Ljubljana št. 11.842; Praha št. 78.180; Wies Nr. 105.241.

Ljubljana, 17. maja.

Velikokrat so že napovedovali konec Mali antanti. Nešto je že bilo modrih presoj, ki so pripovedovale, da se je Mala antanta preživela in da ni več potrebna, ni več življenja zmogljiva.

Ze precej let traja ta skeptičnost, če ga smemo nazvati s tem imenom. Seveda prihaja samo od prav določene strani, vedno iz istih virov. Njegova osnova ni morda v stvarnem prevdaru, v tehtanju sodobne situacije, marveč edino v želji, da bi Male antante ne bilo več, zakaj marsikdo bi mogel v tem primeru svoje težnje forsirati z boljšimi šansami za uspeh. Tako je bilo vsa leta, odkar obstoja mala trojna zveza in prav tako je tudi danes.

Da je Mala antanta ostala ves čas enako trdna in homogena, je gotovo najboljši znak za njeno eksistenčno upravičenost in življensko nujnost. V tem ni prav nič fraze, in nič enostranskega predsodka, marveč samo historični fakt, ki sega še v sedanost in bodočnost.

Najočitnejše se vidi resničnost tega dejstva v srednjem Podonavju. Kljub temu, da se Madžarska ter njeni javni in tajni prijatelji toliko trudijo, kako bi pokrenili revizijsko akcijo do stopnje praktičnega problema, se ne morejo približati uspehu. Revizijska akcija se ne more premakniti z mrtve točke in spada danes med iluzije razmeroma prav majhnega kroga budimpeštanskih sovinitov. Da pa je tako, za to se morajo sosedje in sploh vsa Evropa za hvaliti edino trdni kompaktnosti Male antante. In v tem dejstvu, ki je videti na prvi pogled negativne prirode, je povsem pozitivno jedro njenega uspeha, je povsem pozitivna politika, ki ni ogromnega pomena samo za podonavsko državo, marveč za vso Evropo.

Nihče si namreč ne sme delati iluzij o tem, kolikega pomena bi bil restavracijski odnosno revizijski uspeh v Podonavju. Uspeh bi namreč nikakor ne bil lokaliziran, marveč bi pomenil silno pobudo za silno akcijo tudi v drugih področjih. Kjerkoli obstoje na tistem ireferentistične in revizijske težnje, bi jim dal eventualni madžarski uspeh toliko poguma in pogona, da bi se politična in diplomatska agilitost v tej smeri silno ojačila. Posledica bi bila obnova napetosti med raznimi državami, potenciranje onih nasprotij, ki jih je miroljubna politika zadnjih let polagoma omilila in zmanjšala. Vsa Evropa bi se sprico tega vznemirila znova.

Da se vse to ne zgodi in ne more zgoditi, v tem je ogromen uspeh Male antante. To je najboljši potrdilo njene velike žilavosti in učinkovitosti in nikakor ni fraza, ako se trdi, da je Mala antanta močna mirovna garancija za vso Evropo.

Mala antanta sega s posameznimi svojimi člani v razna področja Evrope. To sicer po eni strani nekoliko slabi njeno celotno pozicijo, ker so članice razen na skupnem področju angažirane še v čisto specialnih, teritorialno izoliranih problemih in interesih. Ali tudi v tem pogledu so poleg negativnih močnih tudi pozitivni faktori. Na Balkanu na primer daje zveza med Jugoslavijo in Rumunijo tako močno oporo tudi Mali antanti, da se nasprotna struja ne morejo učinkovito uveljaviti, kjer ni prav specialnih pogojev. Prijateljstvo z Grčijo jo podpira še prav posebno. Na severovzhodu jo čajo rumunsko-poljski odnosi, ki vsaj v današnji situaciji pomenijo zavarovanost proti vzhodu. Napram nemški srednji Evropi je sodelovanje med Malo antanto in Poljsko dano samo od sebe, kar se je posebno dobro pokazalo ob priliki manjšinske debate v Ženevi.

Tako je Mala antanta za celotno evropsko situacijo prav velikega pomena še vedno in predstavlja v mnogih pogledih celo večjo silo nego samo prijateljstvo in zvezo treh držav. Zato gleda svet na njene konference vedno in tudi to pot s primerno pozornostjo.

Kralj Boris in princesa Giovanna

Sofija, 17. maja p. V tujakšnih diplomatskih krogih se govori, da je nedavno tega bivši bolgarski kralj Ferdinand interveniral v Rimu zastran zaroke svojega sina, kralja Borisa z italijansko princeso Giovanno. Smatra se, da te vesti odgovarjajo resnici.

Sofija, 17. maja p. Madžarski odpravnik poslov Dekis je priredil snoči v prostorih poslanstva zabavo v čast habsburškega nadvojvode Franca Josipa in njegove soproge. Zabavi so prisostvovali predstavniki bolgarskega političnega in kulturnega življenja. V političnih krogih se smatra, da je bivanje nadvojvode Franca Josipa v zvezi s prijateljskimi pogodbami, ki naj bi se sklenile med Bolgarsko, Madžarsko in Italijo o priliki zaroke kralja Borisa z italijansko princeso Giovanno.

Minister Mažuranič v Zagrebu

Zagreb, 17. maja. Danes je prišel v Zagreb trgovinski minister dr. Mažuranič, ki bo ostal tukaj preko binokstnih praznikov.

Velike poplave v Slavoniji, Bosni in Srbiji

Poplave so povzročile ponekod ogromno škodo - V Šumadiji je oviran železniški promet - Nad Novim Sadom se je utrgal oblak

Novi Sad, 17. maja, r. Sinoči se je nad mestom med silnim gromom in bliskom utrgal oblak. Velike mase vode so v kratkih sekundah zalile mesto in izpremenile ulice v pravcate potoke. Vsi suterenski prostori so polni vode. Strela je udarila tudi v elektrarno samo, zaradi česar je bil prekinjen električni tok in je bilo mesto vso noč v temi.

Beograd, 17. maja, r. Iz notranjosti Srbije, predvsem iz Šumadije, poročajo o velikih poplavih. Zlasti reki Jasenica in Letinica sta poplavlili vso svojo okolico. Vlak, ki vozi iz Lapova v Beograd, je bil danes jutraj na progi zadržan in ni mogel naprej. Tudi okolica Kragujevca je skoro vsa pod vodo. O velikih poplavih poročajo dalje iz severozapadne Bosne v okolici Banjaluke in iz okolice Osijeka, kamor sta danes odpotovala minister za kmetijstvo Frangeš in minister javnih del Savković, da na lastne oči spoznata po poplavih povzročeno škodo in proučita način najuspešnejše pomoči oškodovanemu prebivalstvu.

Sarajevo, 17. maja, n. Ker že skoro osem dni neprestano dežuje po vsej Bosni, so narasle vse reke ter se je pojavila nevarnost poplav. Tako je reka Vrbas že prestopila strugo in velika nevarnost preti zlasti pri Laptašu. Voda je odnesla mnogo mlinov, poplave pa so povzročile veliko škodo tudi na polju.

Beograd, 17. maja, p. Zaradi velikih poplav in viharjev, ki so nocoj divjali v okolici Smederevske palanke, je danes zastal vs železniški promet. Iz Beograda sta bila tekoma dneva odpravljena le 2 železniška vlaka, ki sta vozila

samo do Smederevske palanke, kjer je železniška proga na več mestih hudo razdejana.

Orientni ekspres, ki je nocoj odpeljal iz Beograda proti Nišu, se je moral sredi poti vrniti.

Velika škoda v Slavoniji in Sremu

Osijek, 17. maja, č. V sredo je bilo po vsej Slavoniji silno neurje in prav tako tudi v sosednji Baranji, kjer je škoda enako velika. Razen tega so povzročile mnogo škode tudi strele, ki so zažgale več hiš. V vasi Jagodnjaku v Baranji je strela udarila v neko hišo ter je zgorelo v njej 26 ovac. Na neki livadi v bližini tega kraja je neurje, ko se je utrgal oblak, zalotilo čredo ovac, ki so v paničnem strahu pričele bežati in prišle do nekega kanala, ki so ga hotele preplaviti; pri čemer jih je 200 utonilo. Ovce so bile last najbolj siromašnih seljakov. V Slavoniji je neurje povzročilo v sredo največ škode v občinah Belišču in Valpovem. Tam je na nekaterih krajih voda 80 cm visoka. Poginilo je zlasti mnogo perutnine, popolnoma pa so uničeni tudi sadovnjaki in vrtni.

Poplave v Srbiji

Beograd, 17. maja č. Zaradi velikega deževja zadnjih dni se nahajata Šumadija in Resava pod vodo. Posetve so popolnoma uničene. Na ta način bodo seljaki v teh krajih ostali že tretjič brez žetve. Promet z ostalimi kraji je prekinjen. Iz Beograda ni odšel noben vlak v Niš in prav tako tudi iz Niša ne, ker so velike poplave povzročile silno škodo na železniški progi. Velike poplave so zlasti v Palanki, Kragujevski Rači in Menkovcu. Iz Batočine poročajo, da so vsled silnega deževja zadnjih dveh dni poplavljeni kraji od Kragujevca do Kraljeva. V nekaterih krajih je voda visoka nad en meter. Dežuje še vedno neprestano in posetve propadajo.

Prihod čl. novinarske delegacije v Jugoslavijo

Mariborski in zagrebški pozdrav češkoslovaškim novinarjem, ki potujejo na konferenco Male antante v Beograd

Maribor, 17. maja. Danes popoldne so z dunajskim brzovlakom prispeli v Maribor odlični zastopniki tiska Male antante, ki potujejo na konferenco zunanjih ministrov držav Male antante v Beograd. Z brzovlakom so dopotovali preko Dunaja rumunski novinski ataše v Pragi Raoul Anatusiu, jugoslovanski novinski ataše v Pragi Z. Živković ter uredniki g. Hejret za "Narodno Politiko", dr. Kopecski za "Česke Slovo", Sanenberger za "Venkov" in Antonin Pešl za "Narodni osvoboditelj", dočim je ravnatelj "Čepca" dr. Svihojski odpotoval v Beograd preko Madžarske. Na kolodvoru v Mariboru so jih sprejeli Mihajlo Vitorović in imenu zunanega ministrstva, mag. svetnik Rodošek za mestno občino, dr. Reisman za JCL, urednika Svajzer in Verbič za slovenske novinarje in za jugoslovanski odbor novinarske Male antante ter zastopniki mariborskih listov. Pri zakuski, ki jo je pripravila gostom na čast mestna občina, so se izmenjali pozdravi, nakar so novinarji nadaljevali pot proti Beogradu.

Zagreb, 17. maja č. Nocoj so dospeli v Zagreb češkoslovaški novinarji, ki potujejo na sestanek zunanjih ministrov Male antante v Beograd. V Zagrebu so sprejeli goste češkoslovaški konzul Andrijal ter tajnik zagrebške sekcije JNU Slavko Voderarska in blaginji Ivo Krznarič z večjim številom zagrebških novinarjev.

Zagrebški novinarji so sprejeli goste v Gradski podrum, kjer jim je bila prirejena večerja in

na katero sta prišla tudi mestni župan dr. Srkulj ter rumunski podkonzul Načević. Tu je bilo izrečenih več zdravic in je pozdravil goste tudi župan dr. Srkulj.

Z istim vlakom bi jmel dospeti tudi češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, ki je bil zadržan, vsled česar bo odpotoval šele v soboto, tako da bo došel v Zagreb v nedeljo zvečer, nakar bo takoj nadaljeval pot v Beograd, kamor bo dospel v ponedeljek.

Prihod praškega poslanika v Beograd

Beograd, 17. maja p. Snoči je prišel v Beograd naš praški poslanik dr. Grga Andjelinić. Njegov prihod je v zvezi s predstoječo konferenco Male antante. Danes je dr. Andjelinić obiskal najprvo ministra dvora Jelićta, zatem pa namestnika ministra zunanjih del dr. Kumanudija.

Naša vojaška delegacija za rumunske svečanosti

Beograd, 17. maja p. Opoldne je odpotovala v Bukarešto delegacija našega generalnega štaba, ki bo zastopala našo vojsko na rumunskih jubilejnih svečanostih v Albi Juliji. Delegacijo tvorijo načelnik generalnega štaba Milovan Milovanović, general Ljuba Marić in polkovnik Mita Živković.

Uveljavljanje konvencij z Albanijo

Beograd, 17. maja. p. Danes opoldne je ministrstvo zunanjih del izdalo naslednji komunik:

"Danes, 17. maja 1929 ob 12. uri sta zastopnik ministrstva zunanjih del dr. Kosta Kumanudi in odpravnik albanskega poslanstva v Beogradu Tahir Stila izmenjala ratifikacijske listine konvencije o izročevanju krivcev, konvencije o naseljevanju in konzularne konvencije, kakor tudi pogodbe o trgovini in plovidbi, ki so bile slenjene 22. junija 1926 med našo kraljevino in Albanijo.

Delo v Centralnem presburoju

Beograd, 17. maja č. Prvi šef novega Centralnega presburoja g. Milan Marjanović je danes v razgovoru z novinarji izjavil, da bodo dela za organizacijo novega tiskovnega urada gotova v petih ali v šestih tednih. Za sedaj ima tiskovni urad odkazane samo prostore in se dela na ureditvi pisarn. Ko bo to gotovo, bo pričel tiskovni urad takoj funkcionirati in sicer koncem junija ali najkasneje v početku julija. Za sedaj še vedno poslujeja presburoja notranjega in zunanega ministrstva.

Svetozar Pribičević odpotoval v Beograd

Zagreb, 17. maja, r. Po poročilu iz Beograda je soproga upok. ministra Svetozarja Pribičevića težko zbolela. Svetozar Pribičević je zato danes opoldne odpotoval v Beograd.

„Zeppelin“ po obupni borbi z viharji pristal v Franciji

Silno nevaren položaj zračne ladje nad južno Francijo Mistral jo premetava kakor igračo in jo žene proti morju - Francoske priprave za pomoč

Berlin, 17. maja, be. Na povratni poti vozi »Zeppelin« nad Francijo le z dvema motorjema, zato napreduje le počasi. Danes popoldne ob 3. uri ga je nad mestom Nimes zalotil izredno močan veter in ladja se je z njim borila nad eno uro. Ko je prispela nad Valeneco, je vodstvo zračne ladje prosilo pomoči ter vprašalo, kje bi lahko pristalo za primer največje sile. Obenem je prosilo francoske oblasti, da naj dajo na razpolago dovoljno število vojaštva, da bi se na ta način omogočil pristaneč.

Kasneje pa si je komandant Eckener očitno premislil in je krenil v dolino, ki je vzporedna z ono reke Rhona. Francosko ministrstvo za zrakoplovbo, ki je s »Zeppelinom« ves čas v zvezi, je ponudilo Eckenerju vsako pomoč in mu javilo, da je v Lyonu že vse pripravljeno za zasilni pristaneč. Ob 6. uri zvečer je »Zeppelin« 40 km južno-vzhodno Valence zopet zašel v hud veter. Motorji niso delovali in zračna struja je silno premetavala ladjo, ki je popolnoma brez moči. Francoski mornariški minister je svetoval dr. Eckenerju, naj poskusi še pred nočjo doseči Toulon, kjer ima tamošnja posadka vojne mornarice nalog, da prihihi na pomoč z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Vihar žene ladjo proti jugovzhodnem delu francoske obale v smeri na Toulon.

Pariz, 17. maja s. »Agence Havase« javlja iz Lyona: Dr. Eckener je poslal poveljnika mornariškega oporišča v Lyonu brezžično brzojavko, v kateri prosi, naj bi se alarmirala posadka v Valenci, da bi mogel »Graf Zeppelin« tam pristati. Zdi se, da so močni vetrovi v dolini Drome onemogočili nadaljevanje vožnje. Ob 12.05 je zrakoplov letel v višini nad 1000 metrov preko Montelimara s smerjo na Valence-Lyon.

Ko je »Graf Zeppelin« preletel Valenco je prišel iz svoje smeri, kakor se domneva, zaradi tega, ker njegovi motorji slabo delujejo. Močni vetrovi so spravili zrakoplov proti vzhodu. Ob 16.15 so »Graf Zeppelin« videli nad krajem Crest, 25 km južnovzhodno od Valence. Letel je v smeri proti Saillans s hitrostjo 30 km na uro.

Ob 16.15 javlja »Agence Havase«, da je »Graf Zeppelin« prispel nad Saillans. Saillans leži 40 km južnovzhodno od Valence. Zrakoplov manevrira zelo težko. Zrakoplov je postal igrača viharjev, ker je popolnoma nesposoben za vsako manevriranje.

Minister za zrakoplovstvo je izjavil zastopniku Wolfovega urada, da bo poskusil vse mogoče, da se nudi »Zeppelinu« pomoč. Ministrstvo je stopilo v zvezo z vsemi uradnimi krogi ter le dalo navodila za rešilno akcijo ter za pomoč pri pristanku. Vsi letalski oddelki posadke v Lyonu so bili alarmirani ter le bilo stavljeno na razpolago tehnično osoblje. Ob 15.18 je dr. Eckener ne daleč od Valence vrgel na vreči s peskom pritrjeno obvestilo v nemškem jeziku, ki veli: »Prosim, da mi potom posadke v Valence sporočite kralj in kje bi mogel najbolje pristati. Ob tem obvestilu je bil zrakoplov 400 m visoko ter se je moral boriti proti močnemu mistralu, ki je gonal ladjo proti jugovzhodu. Brezžična postaja

v Saillansu se le zaman prizadevala, da bi dobila zvezo z brezžično postajo na zrakoplovu.

Pariz, 17. maja g. Po brezuspešnem poskusu pristati pri Portes les Valence je veter pognal zrakoplov v južnovzhodno smer. Ministrstvo za zrakoplovstvo je v sporazumu z vojnim in notranjim ministrom dalo vsem oblastem na ozemlju Lyona in Valence navodilo, naj nudijo zrakoplovu vsako mogočo pomoč. S krova lavilajo, da pluje zrakoplov ob močnem viharju zelo počasi ter da se silno zbliže, nakar pa so se potniki že privadili. Z zrakoplova vidijo prebivalstvo na zemlji, ki živahno gestikulira. Višina, v kateri se nahaja zrakoplov se vedno menja. Sedaj znaša 400 m. kmalu nato pa 1000 m.

Nemčija v skrbeh

Berlin, 17. maja s. Zadnje v Berlin dospelosti »Graf Zeppelin« so izzvale veliko skrb glede usode zrakoplova. Iz Francije dospelosti vesti pravijo, da zrakoplov zelo težko manevrira in da ga žene vihar. Ni znano, dali je zrakoplov sprejel brezžični poziv francoskega vojnega ministra, naj poskuša priti na letališče v Toulon. Ni več nikake nade, da bi »Graf Zeppelin« še mogel priti v Friedrichshafen. Prava uganja je, kako so mogle nastati tako velike poškodbe v strojih. Potrebna bo še natančna preiskava, kako so mogli pri tem poletu nastati tako veliki defekti v motorjih, ki so se že tolikokrat izvrstno izkazali ter prestali že hujše preizkušnje.

Friedrichshafen, 17. maja g. O tehničnih vzrokih nezgode »Graf Zeppelin« trenutno tukaj še ni nič znanega. Zveza s »Zeppelinom« odgovarja samo kratko, da sliši obvestila iz Friedrichshafna, vendar pa na vprašanja ne odgovarja. Potniki in posadka se počutijo dobro. Zrakoplov, ki ga veter žene proti vzhodnim alпам je zopet vzel smer proti zapadu in sicer proti Montelimaru. Tri kilometre od Montelimara se nahaja teren, ki bi bil pripraven za pristaneč. »Graf Zeppelin« je poskusil preleteti gorovje Trois Vec, ki pripada k masivu Roche Courbe. Zdi se pa, da mu to ni uspelo. Sedaj pluje v smeri na Montelimar.

Lyon, 17. maja s. Ob 18.45 »Graf Zeppelin« plove proti Avignonu ter namerava očitno vzeti smer proti letališču v Marseille, vendar pa je dvomljivo, če bo mogoče dospeti tjakaj, čeprav veter popoldne ni ver tako močan. »Graf Zeppelin« je plul nad taboriščem Henhona, kjer so čakale čete, da bi pomagale pri pristanku. Vendar pa zrakoplov ni ukrenil ničesar, da bi pristal.

Pariz, 17. maja s. Ministrstvo za zrakoplovstvo sporoča, da je ob 17.50 brezžično dovolilo dr. Eckenerju, da sme pristati, kjerkoli na francoskih tleh. »Graf Zeppelin« do sedaj še ni odgovoril. Ministrstvo je izdalo vsa potrebna navodila za pristaneč. Ob 18. uri je član nemškega poslanstva poslanski svetnik dr. Clodius odletel z letalom v kraje, kjer križari »Graf Zeppelin«.

Zrakoplov srečno pristal

Toulon, 17. maja, g. »Graf Zeppelin« je ob 20.25 pristal na tukašnjem vojaškem letališču. Pripravljeni čete niso zadostovale, da bi zasidrle zrakoplov. Poklicati so morali ojačenje. Upajo, da se bo po njihovem prihodu posrečilo zasidrati zrakoplov.

Ogorčenje na češkoslovaškem nad zahtevo dr. Schachta

Češkoslovaška bi morala plačati trideset milijarde zlatih frankov kot osvobodilno takso in 30 milijard kron za prevzeto državno imetje

Praga, 17. maja s. Vest, da vztraja dr. Schacht na plačilu češkoslovaške osvobodilne takse, je povzročila v češkoslovaškem časopisju vihar. Organ ministrskega predsednika Udržala, agrarni »Večernik«, pravi, da prihajajo vedno podrobnejše vesti o zahrbtnem, dobro premišljenem strelu nemškega zastopnika pri reparaacijskih pogajanjih. Ze danes se je Češkoslovaška javnost zelo razburila zaradi tega predloga. Ako se bo ta predlog izvršil, bo prišlo do takega razburjenja, da ga nihče ne bo mogel pomiriti. Ali naj plačamo za to, da smo razbili Avstrijo? Ali naj plačamo mogoče zato, da se bo vtaknil naš denar v pasivne nasledstvene države? Proti taki krivici bi se dvignili elementaren odpor. Organ ministra Šramka »Praški Večernik« piše: Ali se vam ne dviga kri zaradi postopanja naših prijateljev in zaveznikov, za katere smatramo Francoze. Ne gre za majhne vsote. Osvobodilna taksa sama znaša 750 milijonov zlatih frankov. Poleg tega bi morali plačati velikanske vsote za prevzem državnega imetja, kakor bank, šol, uradov itd. Skupno bi morali plačati več ko 30 milijard kron. Višek vsega pa bi bilo, da bi morali iz težko preizkušene naroda iztisniti te vsote v korist našega glavnega sovražnika Nemčije. Pogajanja v Parizu se morajo previdno zasledovati in že v naprej reči: »Nikoli!« Delegacije strokovnjake

Češkoslovaška nemška ministra proti mirovnim pogodbam

Praga, 17. maja s. Glede izjave nemških ministrov dr. Mayr-Harting in dr. Spine pišejo listi, da je izjava obeh ministrov visokopolitična, tangira vladno politiko ter je v svojih posledicah naperjena proti mirovnim pogodbam. Ni dvoma, da bo ta izjava povzročila primerno politično pozornost.

Rumunski senator za prestolonaslednika Karla

Bukarešta, 17. maja g. Senator Cornescu, ki je v svojem zadnjem govoru v Tergovištu izjavil, da hoče imeti dežela nazaj bivšega prestolonaslednika Karla in da ga čim prej pričakuje, je bil izključen iz narodno-zarastične stranke. S tem izgubi svoj senatni mandat in svojo imuniteto. Državno pravdnštvo ga bo obtožilo zaradi veleizdaje.

Seja ministrskega sveta

Ugodne posledice inspekcijskega potovanja ministrskega predsednika — Pred novelo k novemu trošarinskem zakonu

Beograd, 17. maja p. Sinočni seji ministrskega sveta je predsedoval predsednik vlade general Peter Živković, ki je med drugim poročal o svojem inspekcijskem potovanju po Hrvatskem in iznesel celo vrsto svojih opažanj. Resorni ministri so si zabeležili opažanja predsednika vlade in bodo prihodnje dni ukrenili, kar se je pokazalo na podlagi teh opazovanj za potrebno. Zatem je predsednik vlade poročal o pritožbah proti posameznim oštrinom novega trošarinskega zakona, nakar je ministrski svet soglasno sklenil, naj minister financ dr. Švrlija v najkrajšem

roku sestavi primerne izpjembe. Prisotni minister dr. Švrlija je obljubil, da bo sestavil načrt izpjembe, valnega zakona in ga predložil ministrskemu svetu v odobritev. Seja ministrskega sveta je bila nato prekinjena.

Beograd, 17. maja. p. Danes dopoldne se je nadaljevala seja ekonomsko - finančnega komiteja ministrov. Seji so prisostvovali vsi ministri gospodarskih resorov. Na seji se je razpravljalo o vprašanju sanacije Zadruga saveza v Splitu. O tej zadevi komite se ni storil definitivnih sklepov.

Pred razpravo proti Puniši Račiću

Opustitev nadaljnjih zavlačevalnih poskusov s strani zagovornikov — Radićeva vdova ne zahteva nikake odškodnine

Zagreb, 17. maja č. »Jutarnji list« poroča iz Beograda: Vsi dosedanja polizkusi zagovornikov Puniše Račića in tovarišev, da bi se preiskava zavlekla in odgodila glavna razprava, napovedana za 27. t. m. so se ponesrečili. Uspel tudi ni polizkus odveta Novakovića, ki je hotel dobiti od dunajskega specialista dr. Singera potrdilo, da je Stjepan Radić umrl na sladkorni bolezn in ne zaradi rane, ki jo je dobil 20. junija. Sodi se, da ne bodo sledili več noheni slični polizkusi za odgoditev glavne razprave.

Beograd, 17. maja. Prvostopno beogralsko sodišče, pred katerim se bo vršila glavna razprava proti morilcu Puniši Račiću in njegovima tovarišema, je dobilo po odvetniku dr. Dragani Šaferju od ge. Marije Radićeve odgovor na svoje vprašanje, ali zahteva od obtožencev kakšno odškodnino za smrt svojega moža. Vsebina odgovora javnosti še ni znana, zatrjuje pa se, da Radićeva vdova ni stavila nikake zahteve po odškodnini.

Naša delegacija za mednarodno konferenco dela

Šef delegacije bo poslanik Šumenković, člani pa m. dr. načelnik Jeremić, direktor Glaser in tajnik dr. Golja

Beograd, 17. maja p. Zastopnik ministra zunanjih del dr. Kumanudi in minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Drinković sta imenovala delegacijo ki bo zastopala našo državo na predstoječi konferenci mednarodnega urada dela v Ženevi koncem maja. Za prvega delegata in šefa delegacije je imenovan dr. Ilija Šumenković, opolnomočen minister in naš stalni delegat pri Društvu narodov. Za drugega delegata je postavljen Dušan Jeremić, načelnik ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. Kot namestnik in ekspert prvih dveh delegatov potuje

generalni direktor Središnjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, Milan Glaser.

Poslodavske organizacije bo zastopal generalni tajnik centrale industrijskih korporacij dr. Gjorgje Čurčin, njegov namestnik pa je tajnik Zveze industrijev v Ljubljani dr. Golja.

Delavske organizacije bo zastopal tajnik Saveza ujedinenih sindikalnih organizacij Bogdan Krekić. Namestnik in ekspert delavskih organizacij je dr. Živojin Topalović, generalni tajnik delavskih zbornic v Beogradu.

Pričetek razprave o srbskih predvojnih dolgih pred haaškim razsodiščem

Ekspezoja francoskega in jugoslovenskega zastopnika o obeh nasprotujočih si stališčih

Haag, 17. maja č. Pred mednarodnim sodiščem v Haagu se je včeraj razpravljalo o francosko-jugoslovenskem sporu zaradi plačila srbskih predvojnih dolgov. Ves čas včerajšnje razprave je izpolnil francoski zastopnik Montel, ki je dokazoval, da je Srbija dolžna plačati svoje dolgeve v zlatu, ker je bila pri konverziji posojila iz leta 1895 izrecno rečeno, da bo posojilo plačano v zlatu. Pred volno ni bilo treba podarjati razlike med papirnatim in zlatim frankom, ker ni obstajala razlika v tečaju. Razen tega je bila vrednost zlatega

franka vedno enaka z vrednostjo papirnatega franka. Danes sta zlati frank in francoski frank dve različni enoti. Nadalje je v pogodbah o posojilih iz 1902, 1906, 1909 in 1913 posebej dogovorjeno povračilo v zlatih dinarjih.

Na današnji razpravi je belgijski odvetnik Devezze branil stališče Jugoslavije, ki priznava izplačilo v papirnatih frankih in se sklicuje na to, da so vsa zlate posojila izrecno označena kot taka, kar pa se pri teh posojilih ni zgodilo in jih torej ni smatrati za posojila v zlatu.

Tujskoprometna anketa na Sušaku

Sušak, 17. maja n. Danes se je na Sušaku vršila anketa o ureditvi raznih zadev tujškega prometa. Anketa je predsedoval načelnik ministrstva trgovine in industrije dr. Žižek navzoči pa so bili delegati ministrstva prometa in financ, velikega županstva, zagrebske in primorsko-kraške oblasti samouprave, direktije državnih železnic, mesta Sušaka, zagrebske zbornice TOI, Jadranske plovitbe, Zveze hotelierjev itd. Predvsem se je poudarjala potreba zgraditve novega kolodvor na Sušaku, za kar bi bilo potrebno več milijonov dinarjev, ni pa na razpolago nobenega kredita. Zastopnik Jadranske plovitbe je izjavil, da bo družba zgradila za potnike v luki provizoričen paviljon, zahtevala pa bo tudi od ministrstva prometa, naj zgradi poleg sedanjega postaje slični paviljon za zaščito potnikov pred neugodnim vremenom.

Nova razprava pred Državnim sodiščem

Beograd, 17. maja č. Danes se je pred Državnim sodiščem zaščito države pričela razprava proti mizarskemu pomočniku Savi Medanu iz Mostarja. Sodnemu senatu je predsedoval Vasa Jovanović, obtožena pa je zagovarjal beograjski odvetnik Rajko Jovanović. Obtožnica državnega tožitelja Ucovića navaja, da je bil Sava Medan zaposlen v Zagrebu pri mizarskem mojstru Gjuri Božiću, kamor mu je bilo nekega dne prinesenih več zavojev komunističnih brošur in letakov. Neki Rus je videl pri njem te brošure in prijavil to policiji, ki je brošure zaplenila, preden jih je prišel Medan razpečavati.

Obtožence se je na razpravi zagovarjal, da je sicer idejni komunist, da pa ni bil nikdar organiziran član komunistične stranke, temveč je samo sodeloval v sindikalnem gibanju, ki je dovoljeno. O brošurah je dejal, da jih ni niti pregledal in da ni imel namena jih razpečavati. Njegov delodajalec Gjuro Božić je izpovedal, da je delavcem med 12. in 13. uro prazna, vendar da odprta in je lahko mogoče, da je kdo brošure podtaknil. Neki drugi mizarski delavec, zaposlen pri Božiću, je prvotno izpovedal, da je videl, kako je Medan delil komunistične letake, konfrontiran z obtožencem pa ni mogel svoje izpovedi potrditi. Na predlog državnega tožitelja Ucovića je bila razprava odložena zaradi razširjenja obtožnice na podlagi današnje razprave in izpjembe kvalifikacije dejanja.

Pismo iz Poljske

B. K. — Varšava, sredi maja.

Vse do danes se še ni poleglo ogorčenje, ki ga je povzročil v Parizu doktor Schacht z zahtevo, da se naj poljski koridor vrne Nemčiji in da se naj popravni meja v Sleziji na korist Nemčije. Ta zahteva je bila kompenzacija Nemčiji za plačevanje reparacijskih anuitet. Korak dr. Schachta je izzval v poljski javnosti energične proteste in vsa Poljska, osobito bivši nemški deli, je z manifestacijami in shodi odločno zavrnila vsako misel na možnost kake izpjembe poljsko-nemške meje. V resolucijah teh protestnih prireditelj je poljska javnost kakor en moč vstala proti neutemeljenim nemškim zahtevam. Nemilo je ta dogodek vplival na politično strujo v Poljski, ki si je baš iste dni silno prizadevala ustvariti v javnosti ugodno razpoloženje za ublažitev poljsko-nemških napetosti.

Niž manj pa ni poljske javnosti razdražilo postopanje nemških nacionalistov proti poljskim igralcem v Opolju. Podivjani šovinisti so, kakor znano, napadli na ulici nekatere poljske pevce in glasbenike ter jih strahovito pretepili. Poljski listi povdarjajo, da številnim nemškim gledališkim družbam, ki stalno nastopajo v poljski Sleziji, nihče ni skrivil niti lasu, pač pa so jim poljske mestne uprave celo velikodušno odpustile občinske takse. Ravno zadnji čas je gostovala v poljski Sleziji berlinska opera, ki ji niti občinstvo niti oblasti niso delale najmanjših neprijetnosti. Kakor v zahvalo za to pa so Nemci na brutalen način insultirali poljsko operno družbo, ki je gostovala v Opolju. Nemški vladi je bil ta incident silno neprijeten in je kazensko premeštila trojico policijskih uradnikov v Opolju. Toda poljska javnost se ni pomirila s to satisfakcijo in z opravičbo, ki jo je politična oblast izrekla poljskemu konzulu, marveč zahteva bojkot nemškega blaga in zlasti nemške umetnosti. Kakor znano, bi se morala pred par dnevi uprizariti na državni operi v Varšavi Wagnerjeva opera »Götterdämmerung«, pa je bila predstava na pritisk javnosti odpovedana. Pod takimi okoliščinami je ublažitev napetih odnosov med Poljsko in Nemčijo zelo problematična, vendar pa je jasno, da Poljaki v tem oziru ne zadene nikake krivde. V stvari so se bili odvažati že nekateri zboljalsi, zadnja dva afronta z nemške strani pa sta zopet vse pokvarila.

Prvi resnično prekrasni pomladanski dan, 3. maj, je veljal vsakoletni prosti poljske ustave, sprejete v sejmu pred 138 leti, ustave, ki je dovolila zatiranemu ljudstvu svobodo. kakršnih tolejl ni bil deležen noben narod v Evropi. Ta ustava je udarila temelje razvoju poljske demokracije, zato se ta obletnica praznuje z velikimi svečanostmi po vsej Poljski. Najlepše in najveličastnejše so seveda proslave v glavnem mestu.

Torišče slavlju je trg Pilsudskega, kjer so na obeh straneh spomenika knezu Poniatowskemu postavljene tribune za vlado, diplomatski kor, senatorje in poslance. Pester in slikovit je pogled na te tribune; med slikovitimi uniformami diplomatov se opažajo z zlatimi in srebrnimi vrvicami prepletene uniforme raznih vojaških dostojanstvenikov, od katerih se odbija špartansko priprosti kroj sovjetskega vojaškega zastopnika in obleka papeževskega nuncija msgr. Marmagija. Na ostalih tribunah so se namestili veterani raznih poljskih vstaj, zastopniki tiska in drugi odličnejši povabljeni.

Na ogromnem trgu pa stoje v vzornem redu polki vseh vrst orožja. Med sviranjem poljske državne himne »Jeszcze Polska nie zginela« spremlja pomočnik vojnega ministra general Konarzewski predsednika republike Mościckiego k pregledu čet. Po obhodu je vojska defilirala pred tribuno z državnimi dostojanstveniki. Najprej so prišle čete pehote z vsemi vrstami tehničnih in ženijskih oddelkov. Za pehoto je sledila mlada poljska vojna mornarica, ki jo je obkrožilo burno in navdušeno pozdravilo. Za mornarico je prišlo toništvo od najtežjih do najlažjih kalibrov. Pozornost je vzbudilo toništvo za obrambo proti letalom; topovi te čete mogle svoje črna žrela proti nebu, odkoder pričakujejo sovražnika.

Godba preide v korak mazurke, ko se pojavi konjenica, ta tradicionalno slavna formacija poljske vojske. Zlasti pozdravlja občinstvo z izredno toplotno priljubljeno lahko konjenico z dolgimi sulicami in migotajočimi prapori na konicah. Vojaški spreved je zaključil avtomobilski oddelek, za njim pa se je razvrstil naraščaj poljske vojske, mladi strelci. Sokoli in skavti ter udruženje patriotskega ženstva.

Vsa ta sila defilirala pred predsednikom republike, ki ga trume meščanov neprenehoma pozdravljajo z živahnimi vzkliki. Majska prireditelj je bila lep dokaz poljske vojaške sile in je dala učinkovit odgovor na nemške zahteve po reviziji poljskih meja...

Aretacija sumljivega Jugoslovana na Dunaju

Dunaj, 17. maja č. V tukanem hotelu je bil prijet 28letni pogodbeni uradnik sreskega poglavarstva v Sibu Gavrilko Sekić iz Peča. Po poročilu velikega župana, ga iščejo jugoslovenske oblasti zaradi pomevne uradnega denarja, kar pa Sekić odločno zanika. Bil je izročen sodišču.

Krvava borba med policijo in stavkujočimi

Stavka v ameriški podružnici nemške firme Bemberg — Več delavcev ubitih, nad 200 aretiranih

— London, 17. maja. Po newyorških vesteh je v mestu Elisabeth Town v državi Tennessee izbruhnila stavka v tovarnah American Bemberg Company, ki je podružnica nemške delniške družbe Bemberg, ki ima tamkaj večje naselbine. Pri stavki je došlo do velikih izgrezov in spopadov med stavkujočimi ter policijo. Došlo je do nepopisnih prizorov in prelivanja krvi. Policija se je posluževala strelnega orožja in

je bilo ubitih več delavcev. Ker policija ni zadostovala za udušitev izgrezov, so morali policajci na pomoč narodno milico, pri čemer je ponovno došlo do resnih spopadov. Narodna milica se je morala poslužiti bomb s plinom, ki povzročajo sojenje. Se na ta način se je posrečilo odbiti napad stavkujočih delavcev, izvršenih je bilo nad 200 aretacij.

Zahteve koroških Slovencev glede šolstva — odklonjene

Celovec, 17. maja. s. Posvetovanja šolskega odbora koroškega deželnega zbora o zakonskem predlogu glede samouprave slovenskih manjšin na Koroškem, ki so ga 14. julija 1927 predložile vse nemške stranke, so bila danes prekinjena. Koroški Slovenci pod vodstvom dr. Petka so zahtevali, naj se vse obstoječe utrkavistične ljudske šole izročijo slovenskemu narodnemu udruženju, ki se bo ustanovilo. Vse tozadevne protipredloge nemških strank je dr. Petek odklonil.

Kontrola v dalmatinskih industrijskih podjetjih

Split, 17. maja. n. Delavska zbornica je z zastopniki zagrebskega Osrednjega urada za zavarovanje delavcev izdelala predlog, naj se izvrši kontrola po vseh industrijskih podjetjih Dalmacije v svrhu ugotovitve, kako se izvajajo določbe o socialnem zavarovanju in zaščiti delavcev ter kakšne so higienske razmere. S tem se hočejo zboljšati razmere v nekaterih podjetjih, ki do sedaj niso polagala na to potrebne važnosti.

Poslovilna avdijenca bivšega poslanika Grisogona

Beograd, 17. maja. Bivši jugoslovenski poslanik v Buenos Airesu Iv. Grisogona je bil sprejet v avdijenci od Nj. Vel. kralja. Novinarjem je izjavil, da je šlo za običajno poslovilno avdijenco, pri kateri je med drugim informiral kralja o stanju naših kolonij in naših izseljencev v Južni Ameriki.

Periskava o beograjskem zločinu na mrtvi točki

Beograd, 17. maja. p. Preiskava o zagnanem umoru, ki je bil odkrit na kolodvoru v Nišu, je začela na mrtvo točko. Policija je prekontrolirala vse prijave o pogrešanih osebah iz Beograda. Novega Sada in iz drugih mest v Srbiji, a vse kaže, da nesrečna žrtev ni nihče izmed teh pogrešanih. Tudi mehanik Dragutin Mišić, o katerem so domnevali, da je morda postal žrtev umora, se je javil beograjski policiji iz Zaječara. Šef policije je zato danes izjavil novinarjem, da bo morala preiskava ponovno kreniti k izhodni točki in začeti od začetka.

Mala zračna nesreča na progi Bukarešta—Beograd

Beograd, 17. maja. p. Včeraj je divjala nad Banatom: strahovita nevihta. Med 12. in 15. uro je bilo neurje najhujše. V tem času je priplul nad Banat aeroplan družbe Franco-Roumaine. Pilot je izgubil v gostih oblakih orijentacijo in je skušal previdno pristati na tla. Vsed hude burie je aeroplan zadel s krili ob zemljo in se poškodoval. V aeroplanu so se nahajali štirje potniki, med katerimi ena dama, po poreku Američanka, ki je potovala iz Bukarešte v Beograd. Moški potniki so dobili lažje poškodbe, dočim je ostala dama nepoškodovana. Okoliški seljaki so opazili poškodovani aeroplan in potnike ter prihiteli na pomoč. Obenem so bile oblasti obveščene o aeroplanski nesreči.

Stroga obsodba zaradi navijanja cen mesu

— Senta, 17. maja. Pred okrajnim sodiščem se je v sredo vršila zelo zanimiva razpravna proti 27 mesarjem, ker so brez povišanja cene mesa za 2 Din višje, kakor v ostalih krajih Bačke, čeprav so razmere za dobavo živine povsod enake in je nasprotno v Senti davčna naklada manjša kakor v katerikoli drugi občini. Sodišče je obsodilo štiri mesarje na teden dni zaporu in globo po tisoč dinarjev, ostalih 23 pa na 1 do 3 dni zaporu in na globo od 150 do 200 Din. Razsodba sodišča je bila v mestu in v okolici sprejeta z velikim zadovoljstvom.

Otrok utonil

— Mostar, 17. maja. Včeraj popoldne je odšla gledna Hadiba Čurić z nekoliko starejšim bratom Osmanom k Neretvi, kjer sta se igrala z drugimi otroci, pri čemer je došlo do prerivanja. Mala Hadiba je pri tem padla v Neretvo in utonila.

Bogataš — vodja razbojniške tolpe

— Bukarešta, 17. maja. Tu je izzvala veliko senzacijo aretacija najbogatejšega trgovca v Braili Zaharije Safru. Preiskava je ugotovila, da je bil ta trgovec več let vodja roparske in vlomilske tolpe, ki je povzročala svoje zločine največ v Besarabiji in Transilvaniji. Pri preiskavi v stanovanju aretranelega trgovca so našli dragocnosti v vrednosti več milijonov lejev.

150 žrtev clevelandске katastrofe

Washington, 17. maja. Vojni departement (ministrstvo) je imenoval ravnatelja vojno kemičnega oddelka, generala Gluchista, za načelnika preiskovalne komisije v clevelandski katastrofi. Število smrtnih žrtev se cení sedaj že na 150. Izmed teh se jih je večina zadušila.

Zaroka angleškega prestolonaslednika?

— London, 17. maja. Listi poročajo, da bo na prihodnjem balu, ki ga priredi švedsko poslaništvo, razglašena zaroka švedske princeze Sigride z angleškim princem Valeskim. V ta namen je te dni prispel v London tudi švedski prestolonaslednik.

Bolgarske priprave za Društvo narodov

Sofija, 17. maja. p. Opažati je, da se je bolgarska vlada začela intenzivno pečati s pripravami za predstoječi sestanek Društva narodov v Madridu. Bolgarske udružaje za ligo narodov in za ohranitev miru zbira potreben material, ki bo služil bolgarski propagandi in akciji na tem sestanku. Bolgarska vlada namerava opozoriti Društvo narodov predvsem na težak položaj svojih financ in zahtevati primerne olajšave, po drugi strani pa se bo zainteresirala za temeljito razpravo o manjšinskem vprašanju.

Guverner papeške države

— Rim, 17. maja. »Corriere della Sera« poroča, da je imenovan za guvernerja papeške države dosedanj komandant vaticanske žandarmerije Nobile Franchi del Cavalieri.

Amerika noče biti eksekutor

— Washington, 17. maja. Državni tajnik Simson je izjavil, da ni niti ena noben ameriški uradnik pooblaščen sodelovati pri mednarodni reparacijski banki, ker Amerika noče sodelovati pri iztirjanju nemških reparacij.

Cook izgubil sovjetsko častno državljanstvo

Moskva, 17. maja. Sovjetska vlada je razveljavila sovjetsko častno državljanstvo tajniku angleških premogarskih strokovnih organizacij Cooku zaradi njegovih nedavnih pisem, ki jih je poslal Valeskemu princu.

Iz seje ljubljanskega magistratnega gremija

Ljubljana, 17. maja. Nocoj se je vršila nad dve uri trajajoča seja magistratnega gremija, ki je razpravljala o vseh tekočih zadevah. Gremij je ugodil prošnji inž. Uhljiča glede krajevne pravice za »Visoko« na Golovcu: podelil je koncesijo avtozvoščku Karolu Koprivcu in Milanu Juvanu in ugodil prošnji Iv. Čarmana glede dovoljenja za avtobusno vožnjo skozi Sisko pod pogojem, da avtobus vozi po Gosposvetjski cesti mimo Ilirijanskega igrišča do gorenjskega kolodvorja ter od tam dalje po Frankopanski cesti mimo cerkve v Zg. Sisku. Dovolil je kredit v znesku 50.000 za postavitev novih stanovanjskih barak na Kodeljovem, kamor se preselijo stanovalci iz Kotnikovih barak na Ledini.

Izjerna debata se je razvila o nastanitvi tržnega nadzorstva, ki se mora izseliti iz dosedanjih prostorov na Vodnikovem trgu. Začasno se uporablja za tržno nadzorstvo na Vodnikovem trgu boljše lope, ki se bodo odpovedale dosedanjim najemnikom.

Stavbna dovoljenja so se odobrila Ivanu Pavčniku, ki zgradi enonadstropno stanovanjsko hišo ob Vodovodni cesti, dalje Čermarju in drugu za adaptacijo prostorov nad kotlarno v Igriški ulici. Strojnim tovarnam in livarnam se odobri naprava kanalizacije v Zvonarski ulici. Hiralnici sv. Jožefa je dovoljena gradnja gospodarskega poslopja ob Vidovdanski cesti in gradnja paviljona za trafiklo.

Izdana so bila dalje stavbna dovoljenja franciškemu provincijatu za gradnjo doma tretjerednic v Sp. Siski, Mariji Vidmar za gradnjo visokopritlične hiše v Korotnikovih ulici, inž. Mikliču za adaptacijo hiše na Borštnikovem trgu, Mariji Podkrajškovi za gradnjo enonadstropne stanovanjske hiše na Prulah, Franu Požniču za gradnjo enonadstropne hiše v Podmilškovi ulici, Andreju Finku za pritlično stanovanjsko hišo na Illovi, Otonu Zemelroku za stanovanjsko hišo in delavnico v Lepodvorski ulici, Matiji Jankoviču za pritlično hišo ob Zeleni poti pod pogojem, da se glede gradnje sporazume s sosedom. Tvrdis Geršak in Comp se dovoli prezidava skladišča v Prečni ulici št. 6, Josipu Modicu se dovoli gradnja pritlične hiše ob Izanski cesti, Niku Malgu za adaptacija trgovine v Knezovi ulici, Lovrencu Knezu gradnja visokopritlične hiše v Samovi ul., Otonu Franiku visokopritlična hiša v Mariborski ulici, Borisu Modrišanu enonadstropna hiša v Baragovi ulici ter inž. Vladimirju Subicu enonadstropna hiša v Levstikovi ulici.

Odobrena so bila uporabna dovoljenja Edvardu Ažnihu za hišo na Dunajski cesti, Antonu Zupančiču za hišo v Podlimbarskega ulici, Mariji Gorican za hišo za Bežigradom ter Alojziju Urbančiču za hišo ob Zeleni poti.

Gremij je dalje izjerno razpravljala o zgradbi kopališča v Mednu. Gradnja kopališča se poveri podjetniku, kateremu so bila oddana dela za kopališče na Ježici. Gremij je dalje sklenil, da zgradi pri kopališču v Mednem ob bregu na prod v sredini Save zaslonno brv. Županstvo v St. Vidu je poslalo dopis, v katerem pozdravlja akcijo ljubljanske občine ter se izjavlja pripravljeno, da primerno uredi pot odnošno stego od postaje do kopališča. Dekan g. Zabret je prepustil občini svet za zelo nizko letno najemnino.

Naši kraji in ljudje

Presenetljivi odzivi našega razpisa nagrad za dijake

Med prvimi, ki se je oglašil za našo dijaško akcijo, je bil s krasnim darilom naš tudi v inozemstvu sloviti in odlikovani mojster za gosli, naš jugoslovski Stradivarius, g. M. Mušič, kraljevi goslar in vodja ateljeja za glasbila v lastni hiši v Gradišču na vogalu Gregorčičeve in Igrške ulice v Ljubljani. Preverjen o velikem pomenu in koristi našega razpisa za vsi

mladino je poklonil za nagrado krasno violino lastnega izdelka, ki jo strokovnjaki cenijo na 4000 do 5000 Din. Opozorjamo, da M. Mušičeva marka sama že znači prvovrsten instrument, ker njegova glasbila sploh uživajo renome najboljših glasbil v državi. Ta mojstrski izdelek bo nekaj dni razstavljen v izložbi trvdke M. Mušič na vogalu Gregorčičeve in Igrške ulice v Ljubljani, pozneje pa v izložbenem oknu našega inšeratskega oddelka v Prešernovi ulici, da podžge še zadnje tedne našo mladost v učenju in delu.

Razstavljeni violini vzbujajo največje zanimanje in poljalo med občinstvom sploh, ki glasno izraža priznanje trvdki, ker je na tako sijajen način dokazala simpatije do slovenske mladine. Mladina, ti se pa te nagrade izkaži vredno z neutrudljivim tekmovanjem za dobre rede!

Na smetišču pračloveka

(Predavanje prof. S. Brodarja v Geog. društvu.)

Daljna tisočletja zavijajo v temo početke človeštva. Nič ne piše takrat zgodovine, ne v kamen, ne na pergament. Redka so celo orodja, ki so se nam ohranila kot izdelki njegovih okornih rok v nepristopnih jamah, ki so služile takrat človeku za varno domovje.

Tisočletja so pokrila ta bivališča s mestnim blatim in nam ohranila vsaj spomin na prvo dobo človeškega rodu in njegove običaje. Te blatne plasti so listi zgodovine pračloveka. Niso kaj pogosto posejani, zato smo lahko ponosni, da se je posrečilo tudi na naši zemlji najti tak list, ki bo poleg Krapine ponese glas o naši deželi širom sveta.

1. avgusta 1928. je plezal celih profesor g. Brodar po Savinjskih planinah. Morila ga je žele, da je šel iskat vode v podzemsko jamo tkzv. Potoško zijalko na gori Oljšovi. Tu je naletel na celo nosilnico kosti, ki jih je kot strokovnjak prepoznal za kosti medveda brlogarja, pragzgodovinske zveri. Videl je, da je tu nekdo že kopal. Zanimanje za to najdišče ga je v septembru spet gnalo v to jamo, kjer je po trudopolnem delu izkopal za 9 zabojev raznih kosti. Ko je odstranil vrhne plasti je videl kup razbitih in razmetanih delov kosti, ki so bili pomešani s čudno priroditeljskimi koščeni klinjaki. Vse kosti so bile deloma prekleane, deloma naravnost prepiljene s ostrimi kamni. Tu so ogromne spodnje čeljusti medveda brlogarja lepo pripravne za sekiro. In res so dolgi čekali vsi obrušeni, deloma celo odkrhnjeni. Nekatere čeljusti so celo preluknjane v točno opredeljenih razdaljah, tako, da spominjajo morda na nekako primitivno ilavto. Vse to kaže, da ti medvedi niso enostavno poginili v jami temveč, da jih je ubila in razčlešila človeška roka.

Nad vse zanimiva so orodja in orožja, ki jih je izbrul naš praotek iz medvedjih kosti. Kakor izkuje danes vsak kovač sekiro gotove oblike, tako opažamo tudi na teh izdelkih vedno se ponavljajoča razmerja v obliki. Največ so to bodala klinaste oblike v dolgoti 20 do 27 cm. Ker je bilo

težko držati take klinje v roki je napravil človek držaj in sicer tako, da je vtaknil to klinjo v kos votle kosti. Mnogo se je našlo takih obrabljenih votlih kosti, v eni celo zalomljen konec klinje, kar jasno dokazuje njihovo uporabo.

Silno zanimivo so tudi ostanki okostja embrijev (zametkov) medveda brlogarja, ki jih je našel prof. Brodar popolnoma nepoškodovane, kar je nedvomen dokaz, da je razčlešil njihove matere človek in vrgele to nevzbitno stvar na smetišče.

Da je služil ta prostor za smetišče je jasen dokaz tudi to, da so vse kosti in vsa orodja brez izjeme pokvarjena in polomljena. Zato se tudi ne smemo čuditi, da ni nobenega noža iz kremenjaka med to šaro. Pretežno je bilo napraviti tak nož, zato je bil predragocen, da bi ga metali na smetišče. Da ni človeških kosti zraven je tudi prav naravno.

S spoštovanjem prime človek 20. stoletja tako starino v roko in mu romajo misli nazaj v tisto sivo domovino, ko se je stikal njegov praotek v temnih jamah, prezebral in mnogokrat stradal. Kdaj je bilo to, ko je mesaril pračlovek s temi nožni medveda? Kdo bi nam povedal? Gotovo je le, da ležijo dolga tisočletja med njimi in nami.

Sredi Potoške zijalke so še cele gromade kamenja, ki se je utrgalo od stropa. Pod njimi je pokopana verjetno še večja množina kosti — morda celo pračloveka, ki je tam spal. Delo je težavno in drago, zato bi bilo dobro, da podpre naša javnost v nadaljnjem raziskavanju Celjsko muzejsko društvo, ki je sedaj lastnik te jame in pokaže, da ume centi kulturno važnost take najdbe.

Pismo iz Koroške

Veliki odbitki v deželnem proračunu zadevajo javna dela in gradbe, ki bi bile povzročile občutno zmanjšanje ogromne brezposelnosti v pokrajini. Opustitev izvršbe načrtov, za katere se rabi razmeroma malo kapitala, odnosno materiala pa toliko več delavskih rok, je padla baš v dobo, ko je bilo v deželi trinajst tisoč podpiranih brezposelnih. Med temi 13 tisoč delo iščočih ljudi je bilo nad šest tisoč gradbenih in pomožnih delavcev, ki bi bili z onimi deli preskrbljeni za dalje časa. Šlo je za produktivna dela, katerih izvedba bi bila za gospodarstvo velike koristi. Delovno ljudstvo je hudo zadeto in posledice odbitkov bodo morda še prav občutne.

V šolskem letu 1928-29 poseča 22.757 dečkov in 22.147 deklic 374 deželnih ljudskih šol. Razven tega je 2493 dečkov in 2016 deklic v 21 glavnih in meščanskih šolah. 398 otrok ne hodi v šolo, od teh jih je z defekti 227, 171 pa je normalno razvitih otrok, odtujenih šoli. Koroška izkazuje med vsemi vveznimi deželami največje število analfabetov. Uspehi šole omejujejo tudi razne olajšave za šolsko posejanje, kakor to povdaja poročilo deželnega šolskega sveta, kateri pa pozablja na glavni vzrok nazadovanja šole na Koroškem, to je strokovno slabo izučeno učitelstvo, ki se mora zlasti na deželi peči več s politiko kot s šolo. V merodajnih korporacijah se stalno povdaja, da naj se šolstvo prilagodi razmeram in skrbeti se mora enako za deželo kakor za mesta, toda šola tiči v blatu nemške politike, zato pa nima v umira. Daite ji pravi pedagoški temelj med Nemci in Slovenci pa bo dobro uspeš!

Tujski promet raste v koroški deželi rapidno od leta do leta. Tekom zadnjih treh let se je dvignil iz Nemčije od 36.000 na 68.000 in iz drugega mozemstva od 27.000 na 54.000. Dotok gostov z Dunaja je narastel od 62.000 na 83.000, iz ostale Avstrije od 74.000 na 88.000. Nekaterim dunajskim listom lani ni bilo po volji, da je bil tujski val na Koroško tako ogromen, zato so bili prinesli vesti o neki kažni bolezn, kar pa se je s strani Koroške zveze za tujski promet takoj energično odbil. Lani je plovila družba na Vrbskem jezeru prevozila 228 tisoč 859 gostov, za 20.000 več kakor prejšnje leto. Zelo se je razvil zračni promet. Sedem letal je poslovalo na proгах iz Celovca. Do konca oktobra lani se je prevozilo 1291 gostov, 7600 kg tovornih pošilk, 12.300 kg prtljage, 206 kg pošte in 2975 kg časopisov. Letos bodo na progi Berlin—Regensburg—Salzburg vozili D-vlakci, ki bodo imeli voz drugega in tretjega razreda Berlin—Celovec.

Na letošnjem zborovanju celovskega trgovskega gremija so brdijo težili o slahih časih. Na Koroškem je bilo lani 141 poravn in 89 konkurzov. Najintenzivnejše delo ni dalo uspeha, ker je občinstvo že brez kupne moči. Kar narašča, to so samo bremena. Ako se bo na višjih mesih delalo še dalje po dosedanjem rpačnem pohova-

nju gospodarstva, mora to privedi do poma. Značilno je, da je bilo kmetijstvo lani s 17 odstotki svoje temeljne vrednosti obremenjeno po davčnih in bolniško-blagajniških zakonih. Za leto 1930. je načrtana Koroška deželna obrtno-trgovska razstava. Predpriprave se že vršijo.

Zamenjava nemške mladine za roletni oddih se izvrši letos že sedmič. (Hroci iz Nemčije pridejo na avstrijski jug v času od 1. do 17. julija na štiri tedne. Kolikor bo teh otrok, toliko jih pojde iz Avstrije na nemško severno obrežje. Zamenjavo prevede »der Heim-ins-Reich-Dienst« skupno s »Südmarko« in avstromesko ljudsko zvezo. Pravijo, da se nemški otroci z avstrijskega juga na severu utrdijo v nemškem duhu, onim seveda pa se vceplja misel na ekspanzijo proti evropskemu jugu in proti vzhodu.

Kakor vse kaže bo celovsko mestno gledališče prihodnjo zimo zaprto. Dežela ne bo dajala več dosedanje letne subvencije, celovska občina ne zmora nikakega rešnega prispevanja, gledališče je zastalo z davki in rastejo mu že nova bremena. Celovski vodilni gospodje moledujejo okoli dežele in zveze, da bi se obdržalo gledališče, katero je po njihovem mnenju nujno potrebno, ker lači nemstvo v ogroženem obmejnem ozemlju in vrši nekako kulturno misijo proti jugu in vzhodu.

Na zborovanju »Südmarke« v Celovcu začetkom maja se je šumno naglašalo, da delujejo koroška društva najmarljivše, 95 je podružnic, nobena druga avstrijska pokrajina jih nima toliko. »Okrožno vodstvo v Celovcu čuva nad koroško zemljo in skrbi, da se na »ogroženih« krajih gradijo šolska poslopja. Vodstvo ima sedaj v rokah tri prošnje za povečanje šol. Svoje glavno delo vrši v »mešanem« ozemlju, kjer ima še mnogo nalog, ki jih treba rešiti. Dolžnost Slovencev je: skrajna torba proti »Südmarki«!

Gospod župnik J. M. Trunk poroča v »Amerikanskem Slovcu«, kako so ga preganili z rodne koroške grude: »Pristolna cerkevna oblast mi je namignila, naj grem v pokoj, naj izginem in kolikor je prišla posvetna oblast v poštev, je osorno izjavila, da za mene ni mesta ne službe in naj se sploh iz domovine odpravim. Lastna občina me je iztirala iz lastne očetove hiše, kakor se odpravljajo potepuhi in vlačuge. Okrajni glavar v Beljaku, ki je osebo prišel v rojstvo vas povpraševati, kaj delam in zakaj se ne odpravim iz domovine, se je pisal Fabrizzi, drugi so bili iz raiha, prišli šele včeraj, dušni pastir v domači župniji, ki se je predznil prepovedati mi celo maševati, je bil kapucin s Tirolskega, ki je šele pred Italijani pribežal. Tuici so pregnali domačina.«

V dobljavi bo na binokostni ponedeljek dekliški dan z naslovom »Dekle v maju«. Bralno društvo v Škocjanu priredi v nedeljo zgodovinsko igro »Zaklad«.

Cesta čez Strmec je za avtomobile še vedno zaprta. Govori se, da se skoro vpostavi avtopromet čez Strmec med Beljakom in Bledom.

Drzni obiski rokomavha Naceta Jakopina

St. Vid, 17. maja.

Za drzne podvige triperesne tatinske družbe, ki sta jo tvorila brata Ignac in Anton Jakopin ter Franc Kolenc se zanima dobesed del naših čitateljev, za potoške hajduke pa se zanima posebno dolenski stran, ki je bila v velikem strahu pred krvoločnim Kolencem, ki pa tiči zdaj za trdnimi zapahom.

Razbojnik Nace je svojim zasledovalcem ušel, na veliko bojazen vse okolice. Goste orožniške patrulje iz St. Vida, Poljsnika, Sv. Križa in Litije so ves čas za njim na zasledovanju, a mu ne morejo do živga.

Včeraj pa je naredil Jakopin nenadoma zmedo v temenski dolini, na Javorjih in v soseski Bogenšperka, kjer se je Jakopin nemoteno kretal med ljudmi in se spuščal z njim celo v pomene. Med našimi ljudmi se govori sedaj samo o drznem Nacetu, ki se potika o belem dnevu naokoli. Vse je v strahu. Jakopin je namreč oboževan in mu ni po lastni izjavi prav nič mar, če jih bo nekaj za vedno — ohladil.

»Jaz sem Jakopinov ravbar!«

Drznost mladega hajduka dovolj jasno izpričuje dogodek, ki se je primeril na državni cesti, ki pelje iz Litije preko Bogenšperka, pa se potem na sedlu »Vrata« prevlji v temensko dolino, kjer se zveže z državno dolensko cesto. Včeraj je počivala pri kapelici v Vratih stara ženica iz Temenice. Je to po vsej okolici znana mlekarica in jajčarica Meta.

Počivajočo staro je nagovoril neznan mladenič, ki se je nenadoma postavil pred njo. »Bog daj, ali pa vrag! Dober dan!« jo je nagovoril. Bog ga daj, Bog! mu je dobrodušno prikimala starka. Mladi potnik je sedel kraj nje. Zanimal se je za novice. Povpraševal je tudi, kaj govorijo ljudje o drznih »ravbarjih«, ki se klatijo po soseski. Meta mu je povedala, kar ji je bilo znano. Nato je mladenič nenadoma vstal, potprepljal je ženo po rami in dejal:

»Tako mati, da me boste poznali... jaz sem — Jakopinov »ravbar!«

Meta še zdaj pripoveduje, vsa tresoč, kako ji je isti čas zastala sapa in je tekla domov, kljub svojim starim nogam, kot bi jo gonil vihar.

»Dokler ne bo Jakopinov v arestu, ne bom več stikala za lajci. Sem preveč strahu vžila, ko sva se srečala pri kapelici v Vratih.«

»Fant puši! Saj so Jakopinove cigarete!« V gozdu proti Javorju je naletel Jakopin na mladega fanta, ki je bil namenjen v gozd po fižolovke. Jakopin ga je ustavil ter vprašal to in ono.

»A kadiš?« je Jakopin menil med pogovorom.

»Bi že, pa nimam. Zaslužek je slab,« je odvrnil fant.

»Na, le fant!« mu je ponudil Jakopin pol-

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zapored jutraj čašo naravne »Franz-Josefove« grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz-Josefova« voda uravna delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. Dobi se v vseh drogerijah, lekarnah in špecerijskih trgovinah.

no škattjo svalčic. »Le vzemi, fant!« Fant si ni dal dobrote dvakrat ponujati in je vzel polno pest cigaret. Ni se mogel darežljivemu neznanu niti do dobra zahvaliti, kajti ta je še nadaljeval svojo pot. Predno pa je izginil za ovinkom, se je še okrenil in zaklical: »Le dobro naj ti teknejo... in povej doma, da ti jih je dal razbojnik Nace Jakopin, ki ne bo še tako kmalu »hin«...»

»Preden me dobe, bo še nekaj mrzlih,«

Nekako na sredini med bogenšperskim gradom in znano turistično vasico Javorje pod Felč vrhom stoji malo naselje Leskovca. Ker so tamkaj hiše precej na samoti, je pokazal Jakopin v Leskovci celo toliko korajže, da je prišel v hiše. Domačin je ponujal cigarete in tobaka. Svetovali so mu, naj se preda oblastvom:

»Poglej brata Toneta, ki se je povrnil sam v višnjegorsko sodišče. Boli milostno bo sojen. Le vzemi si ga za vzgled, to bo najbolje.«

Ob teh besedah pa se je Nace Jakopin močno razjezil:

»Ne udam se, »prej bo par drugih mrtvih in mrzlih.«

Leskovčani so se do dobra oddahnili, ko so se znebili neprijetnega obiska. Jakopin je svignil skozi vrata in se zgubil v smeri proti Javorju.

Mestno kopališče se zgradi v Mednu

Ljubljana, 17. maja.

Na današnji seji je magistratni gremij poleg tekočih stavbnih in drugih zadev meritorno razpravljati tudi o vprašanju, kje ob Savi naj mestna občina zgradi udobno in moderno kopališče. Kakor znano sta obstojala dva predloga, prvi za Ježico, drugi za Medno. Po daljši debati, v kateri se je večina gremija izrekla za Medno, je gremij sklenil, da se kopališče zgradi v Mednu na svetu, ki je last župnišča v St. Vidu nad Ljubljano. Kopališče se bo zgradilo z malimi izprememami v glavnem po načrtih, ki so bili pripravljeni za kopališče na Ježici. Z gradbo kopališča, ker se bliža kopalna sezona, se ima čimprej pričeti.

Kopališče bo dolgo 56 m in široko do 8 metrov. Imelo bo 65 posamihih kabin in več slačnic za moške in ženske. V sredi kopališča bo postavljen bife kakor tudi paviljon za blagajno in prostor za paznika. V kopališču bo prostora za približno 500 in še več kopalcev. Pitna voda se bo preskrbelna na ta način, da se bo zavrtal studenec, ker ima teren tam zadosti talne vode. Vsa dela se bodo v najkrajšem času oddala interesiranim podjetnikom. Pričakovati je, da bo kopališče zgrajeno že v nekaj tednih.

Tudi vlomilci imajo smolo

Ljubljana, 17. maja.

V hlevu na Vidovdanski cesti so se gnetli v nekem kotu sumljivi tipi in prebirali jutranje liste.

»Viš, viš,« je brundal 22letni postopač Jože Centa, »kako jih iščejo. Eh, nas ne bodo dobili.«

»Pijan si bil, kakor klada,« je knštatal Martin Ribič in postrani pogledal Jožeta.

»Pa imas le ti strgane hlače,« se je zopet oglašil Jože in se široko nasmejal. Za njim so planili v smeh tudi drugi postopači in hiteli spravevat, kje imajo spravljeno nakradeno robo.

V Ljubljani je bilo zadnje tedne izvršnih več vlonov v razno skladišča, iz katerih so odnašali tatovi najraje razno žico in kovine, če so jih dobili. V noči na 16. aprila so tatovi vlomili v skladišče škodovih zavodov na Poljanski cesti v bližini mestnih jam. Drzni nočni plitki so odnesli okrog 100 kg bakrene žice, Oškodovane inž. Fran Stebi je tatvino prijavil takoj, ko je bil obveščen, vendar policija ni mogla najti sledov za uzmotviti. Pozneje so bili izvršeni slinili vloni v razne delavnice in druga manjša skladišča. V noči na 12. t. m. pa so svedroci ponovno vdrli v skladišče škodovih zavodov na Poljanski cesti št. 60 ter odnesli to pol 250 kg bakrene žice. Tatvino je prvi opazil mehanik Emanuel Rosa, ki je pozneje izsledil večji del ukradene robe na vrhu poleg ograje sosednje Saksidove hiše. Kakor prvič, je bil tudi v tem primeru takoj prijavljen vlon in je bil odposlan na mesto vlonu kriminalni uradnik. Ker pa je v omenjeni noči močno deževalo, so bili izprani vsi sledovi za tatovi.

Nazvlic temu pa policija ni držala rok križem in jih je slednjič vendar izsledila. Bili so to zgoraj omenjena Centa in Ribič, ki sta pridobila za tatvino tudi 27letnega Ludovika Colaraja. Vsi trije so se navadno zadrževali v hlevu na Vidovdanski cesti, kjer so tudi prenočevali. Ukradeno blago sta Ribič in Centa spravila v svoje skrivališče, nakar sta se domenila z neko trvdko v Kolodvorski ulici, da jima robo odkupl. Bakreno žico je pripeljal v Kolodvorsko ulico Colar. Trvdka je plačala ukradeno žico po 10 Din za kg, dasiravno se plačuje v trgovini taka žica 40 Din za kg. Ko sta Ribič in Centa drugič vlomila v skladišče škodovih zavodov, blaga nista mogla spraviti v mesto, ker je bil Centa preveč pijan. Nazvlic temu pa je imel Ribič večjo smolo, kajti pri skakanju čez plot si je strgal hlače, ki so služile policiji pri zasledovanju in do-

Plemeniti učinek brez škode

Vam jamči KAVA HAG brez kofeina. To je izvrstna in prava zrna kava, ravnokar očiščena kofeina — strupa srca in živcev — ki tolikim ljudem škoduje, ne da bi se tega zavedali. Mnoge nerazumljive težave: nervoznost, trepetanje rok, slabo spanje i. t. d. so posledice uživanja kofeina. Poizkusite torej kave Hag. Pri nje uživanju Vam ne manjka ničesar, kar imate pri navadni kavi, nasprotno celo pridobite na zdravju in dobrem razpoloženju.

Originalne zavitke po Din 14.— in Din 27.— dobite v vsaki boljši trgovini. V kraje, kjer se še ne dobivajo, jih pošlje vsako množino franco po običajni ceni.

KAVA HAG D. D., Martičeva 14 b, ZAGREB.

Vzorec pošljemo po prejemu Din 1.50 v znamkah in priloženega bona.

KAVA HAG VARUJE SRCE in ŽIVCE

kazovanju. Ribič in Centa sta bila aretirana predvčerajšnjim v omenjenem hlevu baš tam, kjer sta se smeje pogovarjala, da ju ne bodo dobili. Colaraja je aretirali stražnik na »rampi« ob skladišču glavnega kolodvoza. Drzni tatovi so tekom časa nakradli za okrog 16.000 Din vrednosti žice, svinca in drugih kovin, ki so jih spravili v denar. Vsi trije aretovanci so že znani rokomavhi, ki so vsi že presedeli kljub svoji mladosti po več let ječe.

V sezoni boze, komarjev in ljubezni

Beograd, sredi maja. Ljubljanske gospodine mi bodo opustile, da uverturo temule pismu, spočetemu v božanskem mesecu maju pričnem ne z opevanjem ljubezni, kakor bi se to spodobilo, nego z opevanje boze. Da je došlo do tega, je kriv moj prijatelj Tinček in njegov katekizem, da naj se ženska ljubezen daleč skrije pred samo eno čašo dobre boze. Tinček, stari grešnik, me je zapeljal. On popije dnevno 7 do 10 čaš boze, pa je kljub temu še zmerom jezen. In pa, saj je sedaj, maja meseca, tukaj v Beogradu taka vročina, kakor je nimamo doma v Ljubljani, niti v pasjih dnehi! Res, v Beogradu moraš sedaj postati pijanec proti svoji najboljši volji!

Tinček se pri takem opravičevanju mnogokrat sladko zasmeje, posebno kadar tudi jaz ne zaostajam za njim pri gašenju žeze s to nedolžno pijačo.

Kaj bi počeli ljudje v tej vročini v Beogradu, če bi ne bilo boze? tako sva se vprašala zadnjič obadva, ko sva sedela zopet v najbolj obiskani beograjski bozadnici »Pelivan«. Voda v Beogradu ni zdrava, pivo in vino je pa predrago za siromake, kakor smo državni uradniki in druge slične sirote. Alah naj vas poživijo, vi modri Turčini, ki ste si izmislili tako izborno hladilno pijačo, kakor je boza!

Mogoče mi ta ali ona lepota ne bo verjela, da se konsumenti slavne beograjske boze rekrutirajo zlasti iz nežnega ženskega sveta, ki v bozadziščih metropole popoldne, ko je vročina najhujša, povzroča šum kakor v panju, vendar mi bo drage volje pritrčila, kar se namreč tiče drugega poglavja tega pisma, poglavja o komarjih, da je Beograd hudo gnezdo komarjev. Saj se mnoga lepota, ki je že bila v jugoslovnski prestolici, spominja prelestnega majskega večera, ko je sedela s svojim kavalirjem v kalemerdanskem parku, kako so jo skozi tenko tkanino svilenih nogavic pikali komarji.

»Joi, komarac!« Pa ne samo komarac, nego tudi z oblaki prepreženo nebo nad Savo in Dunavom je zahrbtni sovražnik ljubezni.

»Joi, kiša!«

Prišli so na Kalemegdan, ko je sijalo solnce, v slammih in svetlih pomladanskih oblekah, ali komaj so sedli pod košate cve-toče kostanje, pa ti pljusne dež! Vse beži iz parka v verando in vežo »Srpske Krune«. Dame se boje za svoje nove toalete, gospodje za svoje nove slammike...

Mesec maj, ki od pamtička velja predvsem za sezono ljubezni, je torej v Beogradu zelo muhast. — K.

Žrebanje v državni razredni loteriji

Dne 15. t. m. so bile naslednje pri nas kupljene srečke izžrebane:

Din 30.000 je zadela srečka št. 96.862

Din 20.000 je zadela srečka št. 120.223

Po Din 2000 sta zadeli štev. 46.149, 70.391.

Po Din 500 so zadele naslednje številke:

5.702,	5.708,	5.715,	5.724,	5.746,	5.744,	5.784,	5.796,	7.519,
7.565,	7.579,	8.142,	8.165,	8.192,	10.815,	10.831,	10.941,	10.966,
17.999,	20.098,	20.110,	20.146,	20.147,	20.179,	30.926,	30.946,	30.998,
34.698,	34.711,	34.714,	34.717,	34.757,	40.502,	40.506,	40.520,	40.534,
40.590,	46.027,	46.066,	46.153,	46.156,	46.157,	46.182,	53.437,	53.488,
55.807,	55.861,	55.872,	58.276,	58.321,	58.359,	58.370,	58.349,	58.375,
58.397,	66.629,	66.640,	66.659,	66.676,	66.684,	66.687,	66.689,	66.696,
70.245,	74.611,	74.613,	74.649,	74.688,	84.501,	84.548,	84.645,	96.814,
96.820,	96.889,	97.322,	97.325,	97.368,	97.436,	99.778,	103.103,	103.151,
107.924,	108.121,	108.197,	108.233,	108.255,	108.273,	109.706,	109.776,	109.804,
115.662,	120.204,	120.223,	120.231,	120.275,	120.281,	123.528,	123.571,	123.821,
123.861,	123.872,	123.906,	123.908,	123.961,				

Vsem onim igralcem, katerim so bile srečke izžrebane po Din 500.—, bo mo srečke zamenjali za še neizžrebane, če nam izžrebane takoj pošljejo, tako da bodo mogli nadaljevati igranje na visoke dobitke.

Srečke se tudi lahko zamenjajo pri podružnici uprave »Jutra« v Mariboru

Ob 12. uri

zaključni oglasni oddelek »Jutra«
v Prešernovi ulici šte. 4 spre-
jemanje

inserterov in malih oglasov

za 3 dni aktualno binkoštno šte-
vilko »Jutra«, Le izredno nujne
primere, smrtna oznanila etc.,
bo sprejemal do 4. ure popoldne.

„JUTRO“

Domače vesti

* **Imenovanje v sanitetni službi.** Za okro-
ne zdravniške v mariborski oblasti so ime-
novani: dr. Stanko Silab v Vitanzu, dr.
Purič v Čakovcu, dr. Breznik v Cankovi,
dr. Rysienki v Zgornji Poljskavi, dr. Sab-
ljak v Strigovi, dr. Rak v Gornjem Gra-
du in dr. Sinkovec v Misljinu.

* **Spremembe v železniški službi:** Preme-
šeni so podružniški I. kategorije: Kotnik
Vincenc, Pragersko v Bistrico Boh. jezero;
Wernig Ivan, Bistrica Boh. jezero na Pra-
gersko; Jelen Alojzij Trebnje na Dol v
Kočevje; Božič Ivan, Zagreb Sava v Ljub-
ljano gor. kol., Lampelj Josip, kur. Zidani
most v kur. Gračac, dir. Zagreb; podružni-
ški II. kategorije: Kaišer Anton, p. s. Ma-
ribor kor. pr. v sign. sek. Ljubljana; Bah-
nik Franc, Ljubljana gor. kol. v Kamnik;
Plego Anton, Metlika v Celje; Sekolec Fr.
Tezno na Pragersko; Zagar Ivan, Ljubljana
gl. kol. v Novo mesto; Weyerer Franc, Tez-
no v Maribor kor. kol.; Rechberger Viljem,
Domžale v Ljubljano gl. kol.; Duričava Karel
Sv. Peter v Sav. dolini v Domžale; Haas
Ivan, p. s. Ptuj k. p. s. Zidani most. Spreje-
ti so za dnevničarje: Lorenci Ivan v Vuze-
nico-Muto; Stare Milan v Brežice; Jordan
Dragomir v Grosuplju; Rode Ivan v Videm
Krško; Paternost Josip v Laško; inž. Pe-
ruzzi Stanislav k. gradbenemu oddelku iz-
rekcije; Sušan Othavijan v Brežice. Služ-
ba je prešla Boncelj Tomažu, Ljubljana
gl. kol.; Jesih Alojziju, Ljubljana gl. k. in
Martinčič Alojziju, vsi iz Maribora.

* **Odvetniški izpit** sta napravila včeraj
gg. dr. Miloš Vauhnik in dr. Ivan Winter-
halter, oba iz Maribora.

* **Izpit za rezervne podporočnike** so po-
ložili tudi naslednji naredniki-diaki: Andrej
Debenjak, K. Jäger, S. Jaklič, Vinko Jug,
Ferdo Kaučič, Karlo Kopic, Anton Kump,
Vladimir Kuvček, Josip Laznička, Rudi Se-
nica, Josip Strojani, Franjo Uršič, K. Vido-
vič in Vlado Weixl, vsi iz Maribora.

* **Ljubljanska opera odpotuje danes iz**
Splita v Dubrovnik, kjer bo v nedeljo zve-
čer prva predstava.

* **Interurbanski telefonski promet Ljub-**
ljana-Semmering je od včeraj dovoljen
pod istimi pogoji kakor z Dunajem.

* **Letoviščarska kolonija v Martinščici.**
Kolonijska Jadranske Straže v Martinščici
pri Sušaku, kjer so lanske poletje letovali
naši »Jutrovciki« in ljubljanske licejce, bo
tudi letos namenjen naši mladini. Vso ko-
lonijo v Martinščici je prevzelo v svoje
upravo letos ministrstvo narodnega zdravja
za čefa kolonije je imenovan lanski uprav-
nik kolonij Jadranske Straže g. profesor
Radovinovič. Ponovno zaupanje g. Radovi-
noviču kot upravniku je dokaz, da si bo
stekla kolonija v Martinščici prvo mesto
med sličnimi organizacijami, ki so namene-
ne mladi jugoslovenski generaciji.

* **Kongres SJSU, župe za Slovenjo**, ob
letos v Ljubljani v Akademskem kolegiju
v dne 18. do 20. t. m. Na sporedu bodo
referati: Ob desetletnici, Djalovina in naše
organizacije, Omladina, Slovenstvo in ju-
goslovenstvo, Dik in socialno vprašanje.
V soboto ob 20. bo akademija v Kazini.
Nedeljo: celodnevno zborovanje. V ponedel-
jek: razgovori, izlet, poset dramskega gla-
dališča. Naj bi dal ta kongres novih smer-
nic za bodoče delovanje jugoslovanskega
dijalstva iz Slovenije!

* **H kongresu bančnih uradnikov v Ljub-**
ljani. Prejeli smo: Nemalo smo se bančni
uradniki začudili, ko smo preko novin do-
znali, da bo naš kongres razpravljal tudi o
pristopu naše organizacije k internacional-
ni organizaciji v Amsterdamu. Doslej je bi-
la naša organizacija strogo stanovska. Se-
daj po hoče menda zagrebška centrala za-
jadrati v obliem internacionalne. Bančno u-
radništvo v Sloveniji ne bo dopustilo, da
bi nas zapeljali tja, kamor mi ne spadamo.
Če pa so gospodje kolegi iz Zagreba v
družbi z nekaterimi v Ljubljani vendar
pripravili teren in bi se njih želja izpolnila,
ne bo nam narodnim in naprednim uradni-
kom preostalo drugo, kakor da gremo svojo
pot. Nas bo toliko, da bomo to lahko storili.
Vse one bančne uradnike, ki so mogoča mi-
šljenja, vabim da o tem razmišljajo. —
Bančni uradnik.

* **Vintzarski popravilni in otvorjen.** V vint-
zarski soteski so vse galerije, mostovi in
pota, ki so jih občutno poškodovali snežni
in kameniti plazovi, temeljito popravljani
ter je soteska zopet popolnoma dostopna
in prehodna.

* **Planinski vandalizem!** Razen nekaterih
drukih rastlin, ki so pod zaščito in rastejo
v Zasavju, je v tem času najbolj razširjena
cvetlica dišeči volčin. (Daphne cneorum).
Kiluh vsakoletnemu opozorilo, da je trganje
dišečega volčina zabranjeno, pa se najdejo
še mnogi, ki jim služi redka cvetlica za tr-
govanje. Med Savo in Zagorjem, kjer je
raja več vrst dafn, se naleti večkrat na
nepridiprave, ki si nalože teh kar na koše
in jih potem odpeljejo z vlakom ter z njimi
trzujejo. Opozorjamo na ta planinski van-
dalizem pristojna oblastva in prosimo, da
podvzamejo najstrožje mere za očitvanje
dišečega volčina. Če bo šlo še tako naprej,
bo izginil iz Zasavja najlepši pomladni kras

ki tako živo rdeče pobarva sivino skal.
Pozornost bi bilo treba obrniti na kolodvor-
e odkoder izvažajo to cvetko.

* **Otvoritev Aljažvega doma v Vratih**
bo na binkoštno nedeljo s službo božjo ob
11. dopoldne. Vlak odide v nedeljo zjutraj
ob 5.15. Tudi v Kamniški Bistrici bo na bin-
koštno nedeljo ob 10. služba božja. Za
praznike se otvorita Kamniška koča na
Kamniškem sedlu in Čojzova koča na Koker-
skem sedlu. Krekova koča na Ratitovcu se
bo otvorila na binkoštno soboto in ostala
odprta čez praznike.

* **Poročila sta se** v cerkvi sv. Blaža v
Zagrebju 16. t. m. Rudolf Godič, strok. učel-
ni delavci na deški meš. šoli v Celju, in gđ.
Pavla Zotterjeva, učiteljica v Petrovčah,
hčerka uglednega in obče spoštovanega
upok. nadučitelja, g. Ivana Zotterja na Go-
miškem. Obilo sreče!

* **Priprave za II. mednarodno razstavo**
psov so zaključene. Razstavljalec so bila
razposlana sprejemna potrdila. Katalog ob-
sega okoli 300 res prvovrstnih psov raznih
pasem. Da bo delo olajšano, naj privedejo
razstavljalci svoje pse v nedeljo 19. t. m.
točno ob 8. zjutraj na prostor Ljubljanske-
ga velesejma, pod čegar okriljem bo ta raz-
stava.

* **Tuji v Dalmaciji.** V sredo je
prispl v Split angleški potniški parobrod
»Otranto« s 550 turisti; zvečer pa večja
skupina nemških turistov. Splitški veliki
župan je odredil, da se morajo v hotelih,
kavarnah in penzionih cene maksimirati.
Posebna komisija bo določila maksimalne
cene.

* **Ernest Denisova jugoslovanska usta-**
nova. Institut d'Etudes Slaves v Parizu
razpisuje vsako leto nagrado za najboljšo
zgodovinsko delo o Jugoslaviji, ki naj bo
spisano od francoskega avtorja in franco-
skem jeziku, ter v duhu in tradiciji Er-
nest Denisovega delovanja. Upravo te
ustanova ima Institut d'Etudes Slaves de
l'Université de Paris. Rok za vlaganje po-
teče s 30. junijem. Natančnejši podatki so
na razpolago v knjižnici Francoskega isti-
tuta v Ljubljani.

Danes! Danes!

Kralj vseh komikov

Charlie Chaplin

v njegovem največjem filmu komi-
ke, smeja in zabave

Cirkus

Velefilm, ki ga še danes občuduje
ves svet.

Ob 4., 1/6., 1/8. in 9. uri.

Kino IDEAL

* **Sprejem gojencev v pomorsko zrako-**
plovno šolo. Po odloku ministra vojske in
mornarice se v pomorsko zrakoplovno
podoficirsko šolo v Divuljah sprejme letos
120 mladeničev iz civila in iz mornarice.
Tečaj se bo pričel 1. oktobra in bo trajal
dve leti. Kandidati morajo biti zdravi in spo-
sobni za letalsko službo v pomorskem zrako-
plovstvu ter so morali biti vsaj leto dni
zaposleni in kovaški, mehaniški, monterski
ključavničarski, strgarski, šoferski, elek-
tričarski ali kleparski obrti. Opravititi mora-
jo tudi sprejemni izpit. Pripominja se, da
so po novem zakonu podoficirji, zlasti zrako-
plovni, dobro preskrbljeni. Gojenci imajo
po dovršeni šoli pravico, da pozneje kot
vodje opravijo izpit za strokovne oficirje
pomorsko-zrakoplovne stroke.

* **Izvršba na prejemke privatnih name-**
ščencev. V »Organizatorju«, glasilu Zveze
društev privatnih nameščencev Slovenije,
je napisal g. dr. Stojan Bajič zanimivo študi-
jo o vprašanju izvršbe na prejemke pri-
vatnih nameščencev. »Organizator« se dobi
v tajništvu Zveze društev privatnih name-
ščencev v palači Delavske zbornice, IV.
vhod.

* **Izletniški vlak na progi Jesenice-Ljub-**
ljana. V ponedeljek 20. t. m. bo vozil v
primeru ugodnega vremena na progi Jesen-
ice-Ljubljana gl. kolodvor izletniški vlak
929. Odhod iz Jesenic ob 18.32, iz Lesc-Ble-
da ob 18.53, iz Kranja ob 19.30, prihod v
Ljubljano gl. kol. ob 20.18. Popoln vojni
red tega vlaka je razviden na postajah na
lepaku »Izletniški vlaki«.

* **Obča obrtna in strokovna mizarska na-**
dajevalna šola v Št. Vidu zaključila šolsko
leto na binkoštno nedeljo. Ta dan bo v ri-
salnici otvorena razstava risarskih in dru-
gih izdelkov, nato pa bodo prešli učenci
izpričevala. K otvoritvi, ki se bo vršila ob
9. dopoldne, vabimo vse cenjene mojstre
in vse, ki se zanimajo za naš obrtniški na-
raščaj. Razstava bo odprta tudi na binko-

Binkoštna prodaja

moškega sukna v največji izbori, dalje oble-
ke, elegantne čepice, klobuke, trpežno peri-
lo, samovence ter vse druge oblačilne po-
trebščine s

15—30 % popusta

A. PRESKER, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 14.

štni ponedeljek. Na obči obrtni šoli se je
izobraževalo v tekočem šolskem letu 100
vajencev, na mizarski pa 102. Vrh tega sta
se vršila na šoli še dva tečaja za pomoč-
nike, knjigovodski in risarski. Na poučni
izlet gredo učenci letos v dveh skupinah,
eni na Jesenice in Golico, drugi v Zagreb.

* **Medicinski ples na Bledu.** Ljubljanski
in zagrebški medicinci priredijo na binko-
šno nedeljo v Zdraviliškem domu na Bledu
medicinski ples pod pokroviteljstvom dam
blejskih zdravnikov ge. dr. Benedikove, dr.
Hočvarjeve, dr. Janežičeve in dr. de Gle-
rijeve. Na medicinski ples, prireditelj slu-
šateljstvo ljubljanski in zagrebški medicins-
ke fakultete, opozarjamo tako domače ob-
činstvo blejsko kakor tudi druge nedeljske
posetnike Bleda. Na plesu bo igral priznam
jazz-band »Merkur« iz Ljubljane.

* **Proslava Gamsovega stega skavtov.**
ne bo v tolikšnem obsegu kakor namerava-
no, ker so bile nenadoma skrajšane šolske
počitnice. Bo le tabor Gamsovega stega v
nedeljo in ponedeljek. Prilite si ga ogledat.

* **Dražba lova občine Gor. Logatec,** ki je
bila razglašena v »Uradnem listu« št. 44,
ne bo v sredo 22. t. m. temveč se prelaga
na poznejši čas. Pač pa bo po istem raz-
glasu dražba lova občine Dol. Logatec.

* **Našim kadilcem.** Monopolna uprava je
sklenila izdati za Ljubljanski velesejem od
30. maja do 9. junija posebno vrsto cigaret
»Vardar« ki se bodo prodajale poleg vseh
naših specialitet v sejmiskih trafikah za
obiskovalce velesejma. Omenjene cigarete
»Vardar« se bodo prodajale v škatlicah po
20 komadov po ceni, ki velja za navadne
cigarete »Vardar«.

* **Radža Bahadur Sing v Beogradu.** In-
dijski radža Bahadur Sing princ Nepalski,
je predvčeršnjim prispl v Beograd ter se
nastanil v hotelu Palace. Princ se je
podal na potovanje po Evropi v svrhu šir-
jenja ideje miru ter bo v Beogradu priredil
konferenco.

* **Sprejem gojencev v artiljerijsko pod-**
oficirsko šolo v Mariboru. Komanda artilje-
rijske podoficirske šole 32. art. polka v Ma-
riboru sprejme v tekočem letu 200 gojen-
cev iz meščanstva v starosti 17 do 21 let
v podoficirsko šolo. Natančnejši sprejemni
pogoji so interesantom na vpogled v mest-
nem vojaškem uradu v Mariboru. Slomškov
trg 11., med uradnimi urami.

* **Pasteurjev zavod v Mostarju.** Osebe,
ogrizene od besnih psov, se bodo odslej
lahko zdravile tudi v Hercegovini. Bakteri-
ološka postaja je od Higijenskega zavoda
v Zagrebu prejela potrebne reagencije pro-
ti steklini in se bodo odslej taki bolniki la-
hko zdravili v Mostarju. Doslej so se taki
pacienti morali pošiljati v Sarajevo. Pas-
teurjev oddelek bakteriološke postaje je
že pričel svoje delovanje.

* **Mučen intermezzo pri poroki.** V nekem
krajku Boke Kotorske bi se imela vršiti po-
roka mladega para. Duhovnik se je neko-
liko zakasnil, zato so svati posedli po cer-
kvenih klopih in čakali. V tem pa so ne-
vesto popadle slabosti. Zgrudila se je na
tla; v cerkvi je dala življenje zdravemu
fantku, ki je z glasnim jokom naznanil svoj
prihod na ta svet. Poroka se seveda, ni mo-
gla izvršiti. Odložila se je za nekoliko časa
in se bo izvršila obega dne, ko bo krščen
novi državljani naše kraljevine.

* **Tragičen konec 12 letnega dečka.** V
Cerknem je zadela 12 letnega dečka Brani-
slava Breliha izprožitev elektr. žic visoke
napetosti. Kako se je to zgodilo, ni znan-
o. Otrok je obležal mrtve. Oče je čuvaj
pri električni napeljavi.

* **Vlom v beograjsko radlisko postajo.**
Te dni ponoči je neznan tat vlomil v beo-
grajsko radlisko postajo v palači Akademije
je znanosti ter odnesel raznih stvari v
vrednosti mnogo tisoč dinarjev.

* **Graviram v birmanska darila** tudi še
nedeljo dopoldne. Graver Anton Černe, Kon-
gresni trg 10.

* **Obleke kemično čistil, barva, plisira in**
lika tovarna Jos. Reich.

* **Klobuke iz klobučevine (Filz), damske**
in moške, kemično čistil in lika tovarna Jos.
Reich.

* **Gasilno društvo Stožice** vabi na vrtno
veslico 2. junija pri g. Smerke v Stožicah.

* **Lutka ali človek? Materija ali duh?**
Ob priliki nekih naročil pri fotografu —
umetniku V. Beštru (Aleksandrova c.) vodji
foto-tečaja na umetniški šoli »Probuda«
sem pregledal zbirko njegovih portretov.
Čudil sem se bistrosti in urnosti, s katero
po kratkem opazovanju »modela« vjame in
zadene vedno za bistvo osebe naiznatičnej-
ši moment, dočim fotografi običajno po-
stavljajo osebe kot kake lutke v poljubne
poze. Divil sem se posebno ljubkim portre-
tom otrok, ki takisto ne kažejo nobene
mrtve šablone. Upam, da bo znal p. t.
občinstvo v še večji meri nego doslej ta
Beštrov bistri pogled, ob vsaki priliki prav
ceniti. Hawigh! — Henrik Smrekar, um.
slikar. 714

* **KAŠELJ, PREHLAD, HRIPAVOSTI,**
PLJUCNE BOLEZNI sigurno zdravi Siro-
fen. Dobiva se v lekarnah. 357

Pomladanske novosti

kakor obleke, bluze, damsko perilo,
moško perilo, kravate itd. priporoča
po izredno nizkih cenah domača

tvrdka
Ign. Žargi, Sv. Petra c. 3 in 11

Danes in vse dni! — Senzacija vseh senzacij je film

“EROTIKON“

drama ljubavne strasti, tragedija lepe ite. V glavni vlogi od začetka do konca lepa Ljub-
ljanka ITA-RINA — IDA KRAVANJA. — Film se odlikuje po krasnih posnetkih, lepi, pre-
trefljivi vsebini in srčni kulturi. Svobodno, nepriljudno govori o ljubavi in strasti in trp-
ljenju. Predstave vsak dan ob 3., 5., 7., 9. Mladini neprimerno. Film od cenzure nedotaknjen

Kino »LJUBLJANSKI DVOR«

Iz Ljubljane

u— **Prekmurci se bodo vozili danes skozi**
Ljubljano. Danes ob 12.39 se bo pripeljal
s posebnim vlakom v Ljubljano okrog 900
Prekmurcev. Vlak bo stal na glavnem ko-
lodvoru 20 minut, nakar bo nadaljeval vož-
njo. V ponedeljek ob četrta na 21. se bodo
Prekmurci iz Brezja vrnili v Ljubljano, kjer
se jim pripravila najprihnejši sprejem. Iz
Ljubljane bodo odpotovali v torek ob 15.20

u— **Grški arheološki seminaristi v Ljub-**
ljani. Včeraj popoldne se je pripeljal iz
Gradca 10 slušateljev univerze pod vo-
dstvom svojega profesorja, našega rojaka
dr. Walterja Schmidta. Snoch so imeli gostje
priateljski sestanek z zgodovinarji naše
univerze v novootvorjenem hotelu »Belle-
vue«. Danes jim bo njihov profesor razka-
zal arheološki oddelek muzeja in na licu
mesta razložil svoja nekdanja izkopavanja
v Emoni. Visokošolci se bodo potem odpel-
jali dalje v Dalmacijo, da si ogledajo zna-
menito Dioklecijanovo palačo v Splitu. Do-
bro nam došli!

u— **Iz gledališča.** Prva repriza tragi-
de »Igra ljubezni in smrti« z gospo Sariče-
vo, g. Levarijem, Janom, Skrbinskom v
glavnih vlogah ter v režiji g. Cirila Debe-
vca bo v nedeljo 19. t. m. ob 20. Predstava
bo ljudska pri nižjih cenah. Začetek ob
20. konec pred 22. uro. Vstopnice v pred-
prodaji v opernem gledališču. Gostovanje
članov mariborskega gledališča, ki je bilo
napovedano za 22. t. m., se prelazi do vr-
nitve opere v Ljubljano. — Šolska vodstva
ki prirejajo šolske izlete opozarjamo, da
bo v četrtek 23. t. m. v dramskem gleda-
lišču mladinska predstava po izredno niz-
žanih cenah. Izgledi bodo zanimivo in za-
bavno izro »Modri osliček Miško«. Zuna-
nja šolska vodstva naj blagovolijo pravo-
časno naročiti vstopnice, oziroma naznaniti
približno število udeležencev. Cene od
10 Din navzdol. — Danes bo v drami pre-
mišlja slovenske drame »Grehi«, katere av-
torja poznamo že iz vzporeditve »Roka
pravice«. Nastopajo gđ. Gabrieličičeva, in
gg. Bratina, Jerman in Kaukler. Režira in
inscenira g. Valo Bratina.

u— **Srebrna poroka.** Prejeli smo: Srebrno
poroko je praznoval 16. t. m. gosp. Josip
Carl, lastnik Narodne kavarne, v krogu
svoje družine. Se mnogo let niemu in nie-
govji soprog žele stalni gostje.

u— **Poročilo se je g. Ph. Mr. Branko Hus**
z go. Anico Bizjakovo. Čestitamo!

u— **Svetovni potnik Vaclav Češka,** filmski
artist in invalid iz Paze je prispl v
Ljubljano. Preko balkanskih držav potuje
v Azijo. Večinoma hodi peš in preživlja se
s prodajanjem razglednic.

u— **Zatvoritev poti v Lattermanovem**
drevoredu. 18. t. m. se bo začasno zaprla
pot, ki vodi od bivšega otroškega igrišča
mimo velesejmiskih paviljonov proti pivov-
arni »Union«. Občinstvo se opozarja, da
je javni prehod od 15. do inkl. 20.5. 1929.
skozi navedeni del Lattermanovega drevore-
da nedopusten.

u— **Poskusna vožnja z novim Austro-**
Fiatom. Magistrovo avtoprometno podjetje
ki je oskrbelo zvezo s podeželim v skoro
vse smeri, je nabavilo te dni svoj šesti
avtobus. Novi avtobus, ki ga je tvrdka do-
bavila z Dunaja, je znamke Austro-Fiat —
krasen voz z 20 sedeži in 10 stolišči. Pod-
jetje je napravilo v elegantnim vozom v
četrtek popoldne poskusno vožnjo na Bled,
na katero je povabilo tudi zastopnike čas-
opisja ter oblastev. Poskusno vožnjo je
voz preстал izvrstno. Kakor čujemo bo do-
bilo podjetje v kratkem še večji avtobus z
okrog 40 sedeži. Novo nabavljene vozovi
bodo obratovali na vseh progah v Ljub-
ljansko okoličo.

u— **Sv. Frančišek Asiški.** Ta zanimivi
film, ki nam predčuje življenje velikega
svetnika, bo imela na sporedu ZKD v nedel-
jo in na binkoštni ponedeljek 19. in 20. t.
m. v prostorih Elitnega kina Matice. Film
je izredno zanimiv, zato najtopleje priporo-
čamo njegov ogled. Predstave bodo oba
dneva ob 11. dopoldne.

u— **Tri nesreče.** Na neki stavbi na Masa-
rykovi cesti se je v petek težko ponesrečil
19 letni kleparski vajenec Anton Župančič,
doma iz Zg. Slivnice pri Grosuplju. Žu-
pančič, ki je imel opravka pri kotlu vrele
smole, se je poparil pri delu po levi roki
in se hudo opek. Ker so njegove poškodbe
opasne, so ga nemudoma prepeljali z

Zobozdravnik

dr. Iv. Verčon
je do 3 junija odsotn-ne ordinira

URE za

BIRMO

F. Cuden

Ljubljana Prešernova 1

Najboljše in najcenejše si nabavite vsa
moška, fantovska in dečja oblačila
v trgovini konfekcijske industrije

Josip Ivančič,

Ljubljana,

Dunajska cesta št. 7.

Lastni izdelki. Cene brezkonkurenčne

rešilnim vozom v bolnico. Mizar Ivan Re-
šek, uslužben v papirnici v Vevčah, je v
petek pri zlaganju desk tako nesrečno pa-
del z voza, da je dobil hude notranje po-
škodbe. 30 letni Jožef Hacinovič iz Gozda
nad Kamnikom je priletel pri delu v oko
velik špičast kamen in ga ji skoro izlil.
Hacinovo so prepeljali v bolnico.

u— **Sokol I.** vabi članstvo in naraščaj na
izlet binkoštno nedeljo (ob slabem vremenu
v ponedeljek). Kroj civilni. Zbiramo se ob
14. v drevoredu Muzej-gledališče; pot na
Večno pot-Brdo-Bokavci-Dolgi most (od-
mor) Mestni log.

u— **O nesreči na Masarykovi cesti** je po-
siala Ljubljanska gradbenja družba nasled-
nje poročilo: Kleparski vajenec Franc Skar-
ljar od tvrde Ecker je imel s svojim po-
močnikom Leopoldom Kregarjem opravilo
na strehi okrog hišice, ki pokriva odprtino
za stroje in osebno dvigalo. Odprtina za
stroje je, dokler se ni osebno dvigalo mon-
tirano, nedostopna. Vajenec ni imel posla
v hišici nad odprtino in je najbrže iz rado-
vnosti težko splezal do te odprtine, v
katero je raz streho 21 m visoko padel v
priljubljeno stavbo. K sreči je bilo v tej odpr-
tini nekaj vreč z apnom. Na te vreče je pa-
del ter si zlomil enkrat levo roko, pokvaril
nos in usta. Kakor smo informirani, je de-
čko izven vsake nevarnosti. Polklicana ko-
misija je dognala, da ne zadene ta nesreča
nikogar drugega kakor vajenca samega.

u— **Izgnanjen konj.** Dne 11. t. m. se je po-
sestnik Pavlu Koviču v gozdu »Kapovcu«
pod Toškim čelom izgubil konj, ki se je
pasel prosto po gozdu. Pobežli konj je star
okrog 15 let, je male rasti in temnorjave
barve.

Restoracija Door

danes in jutri

plesna veselica

Flor nogavice

rokavice, damske torbice, moder-
ne obleke, bluze, razno damsko
perilo po najnižjih cenah pri
ŠTERK našt. KARNIČNIK,
Ljubljana, Stari trg 18.

u— **Ubegel umobolnik.** Minulo sredo
dopoldne je na Dunajski cesti pobežnil svo-
jemu spremljevalcu 32 letni umobolnik Jakob
Juteršek iz Sv. Gotharda pri Trojanah. Re-
veža je nameraval spremljevalca odpremiti
v umobolnico. Juteršek okoli sicer ni ne-
varen, a bi utegnil v zmedenosti vendarle
napraviti tudi kaj hudega. Ubežnik je krep-
ke postave okroglega obraza in bolnih oči,
ki si jih vedno briše z rok

Kulturni pregled

Laična šola na Francoskem.

Definicija — Od kdaj poteka? — V čem se razlikuje od naše osnovne šole — Njeni nasprotniki

Vprašanje novega šolskega zakona v naši državi je doseglo aktualen status. Vsi se zanimajo za ta zakon, še posebno pa šolniki in starši. Vajno in obenem kočljivo v tem zakonu je vprašanje verouka kot učnega predmeta. V razpravi o tem vprašanju se čisto imenuje laično šolstvo v Franciji. O njem vladajo pri nas kaj nejasni pojmi, zato ne bo odveč, če nekoliko pojasnimo organizacijo francoskega šolstva s te strani, ne da bi sicer hoteli kaj več nego informirati čitatelje o stališču, ki ga zavzemajo pristajalci laizacije.

Osnovna šola, kakor je danes organizirana na Francoskem, izhaja iz francoske revolucije. Revolucija je odločila, da naj bo osnovna šola na Francoskem obvezna in laična. Dekret »Konvencije« (francoske narodne skupščine l. 1792.) pa je ostal mrtva beseda in šele pod tretjo Republiko (od l. 1871) je ministrstvo Jules Grévy (ministr prosvete je bil Victor Duruy) izvedlo laizacijo.

Govorilo se je tedaj — kar francoska katoliška duhovščina še vedno ponavlja — da je sedanja šola »šola brez Boga« in da so učitelji brez vere. Pretiravanje! Beseda laique (laičen) pomeni »nevtralen« (nepripravljen). Šola je laična, to je: nevtralna. Ona ne pozna ne katoličanstva, ne protestantstva, ne izraelitov; ona pozna samo Francosko, samo otroke, iz katerih hoče narediti ljudi.

V čem se razlikuje ta šola od naših osn. šol? V tem, da otroci katerekoli veroizpovedi ne dobivajo verskega pouka v šoli. Pouk ne prične z molitvijo, med učnimi predmeti ni verouka. Šola nima nobenega nadzorstva nad izvrševanjem verskih dolžnosti učencev. Učitelji vseh kategorij državnih šol, ki jim neupravičeno očitajo nasprotniki, da so učitelji brez vere, ne skušajo nikdar vplivati na učence v verskem pogledu. Oni so nevtralni v duhu laične šole.

Kaj nadomešča v predmetniku učnega načrta mesto, ki ga zavzema pri nas verouk? Pouk o morali in državnostnosti. Pouk se nauk o morali, to je dolžnosti do bližnjega, do resnice in pravice, o bratstvu, odkritosrčnosti, strpnosti, usmiljenju itd.

Laična šola — »šola brez vere«. Da se razumemo! Šola brez vere, dobro; toda moralo bi se reči: šola, ki iz globljih vzrokov — iz spoštovanja do svobode staršev, učitelja in otroka, zaradi spomina na borbe in strahote v preteklosti — v interesu javnega mira, čuva nevtralnost nasproti vsem veroizpovedim ter prepisuje pouk njih samim.

Ce se ta nevtralnost lojalno izpolnjuje — in se ne stavi ovire verski vzgoji, tedaj se ne more nihče pritoževati zoper to. Država je razsodila, da je oče družine poklican odločiti, ali naj se otrok poučuje v verstvu ali ne. Da se da otrokom prilika in čas za ta pouk, je četrtek pouka prost dan. Učenci imajo torej svoje laične ure in svoje ure verskega pouka, ki pa se ne predava v šoli, marveč v cerkvi.

Vse to se vidi kaj enostavno; mislil bi kdo, da gre vse lepo v redu in brez konfliktov. In vendar zadeva francosko laično šolstvo tudi po 45. letih svojega delovanja ob odpor raznih načelnih nasprotnikov, ki bi jim bili nekdanji verski boji ljubši od sedanjega mira.

Zakon laizacije datira iz leta 1886. Victor Duruy je bil njegov začetnik. Toda laizacija se ni izvedla takoj na vsej črti. Še deset let po njeni razglasitvi so ponekod duhovniki in redovnice — člani kongregacij — poučevali v državnih šolah.

Leta 1905 je bila proglašena ločitev cerkve od države. Od tedaj dalje ni bilo nobenega vzroka več za kakršnokoli vez med cerkvijo in državo. Od takrat naprej je ločitev šolske in verske vzgoje popolna.

Bilo je mnogo sovražstva do nove šole, ki so jo katoliški duhovniki imenovali »šola brez Boga«. Laični učitelji, ki so prišli v kako hribovsko vas nadomestiti očeta redovnika ali mater redovnice, ki sta do takrat poučevala otroke, so naleleti kajkrat na velike težave. Obsovrženi od ljudstva in od svojih učencev, ki so jih starši silili celo k uporom, žrtve zlobe in prekanjanja — bi mnogi učitelji laične šole obupali in zapustili svoja mesta, če bi bili izgubili vero v bodočnost v zmago šole, ki so ji udarili temelji.

V mestih ni bilo posebnih težav, kajti tu je ljudstvo bolj prosvetljeno in je spoznalo, da mu z laično šolo ni bilo storjeno nasilje. Svoboda vesti staršev in otrok ni bila omejena, marveč celo še bolj spoštovana. V izključno katoliških in zaostalih pokrajinah kot je na pr. Bretaniji in Vendski — ognjiščih vsake reakcije, pa se je laizacija zakoreninjala dokaj počasi. Ali je ideja danes že popolnoma zmaga? To

je na Francoskem še vedno življensko vprašanje.

Francoska država si ni pridržala monopola nad poukom, marveč je dovolila pod svojim nadzorstvom ustanovitve zasebnih šol (écoles libres). Te šole imajo lahko v svojem predmetniku verouk. Država pa nadzoruje pouk na teh šolah.

So pokrajine, kjer so zasebne šole (écoles libres) precej številne. Le te se borijo zoper laično šolo. To borbo vzdržuje največkrat katoliška duhovščina: za zvižčami in raznimi sredstvi skuša zvesti otroke iz državnih laičnih šol. Res je, da tudi na Francoskem ni vse najbolje in da je n. pr. geslo bratstva dostikrat samo prazna beseda — kakor marsikje drugod — toda treba je priznati, da je ljudstvo v glavnem razumelo koristnost in dobrine laične šole in da je vrnitev nazaj nemogoča.

V deželi z veliko civilizacijo in v kateri je duh vedno v gibanju, je laična šola potrebna. Vere so preveč narod. Cipele. Če naj vnašamo v šolo te delikatne razlike, tedaj se nekdanji spori zanašajo še v prihodnost, zato trde pristajalci laizacije: napravite črto čez verske razlike v šoli, pustite otroku in staršem absolutno svobodo vesti. To pomeni: oznanjamo strpnost bolj kot z besedami z dejanji, spoštujemo vsako prepričanje versko ali drugo, kakaj vsa so vredna spoštovanja, če so iskrena. — Šola brez Boga, šola brez vere ... Morda ... toda šola, ki neče vsiljevati nobenega veroznanja, ki hoče pustiti vsem svobodo v izvrševanju teh ali onih verskih dolžnosti, ki obvaruje učitelja in učenca vsakršne hinavščine in lilimbe, šola, ki ne razdvaja učiteljskih vrst, marveč poglavlja vezi med vsemi vzgojitelji, šola končno, ki uveljavlja principe iz leta 1789, ki so postali republikansko geslo »svoboda, enakopravnost, bratstvo«.

Danes je na Francoskem veliko gibanje rimsko-katoliške duhovščine proti laični šoli. Namen te reakcije je jasen: zavladati zopet nad ljudstvom po šoli. Francoski narod, ki je prepojen z doktrino revolucije, bo to preprečil.

Josip J.

Ukročena trmoglavka

Tiskovna zadruga v Ljubljani je te dni izdala Shakespearijevo komedijo »Ukročena trmoglavka« v moistrskem prevodu Otona Zupančiča. Vsebinska komedija je še dokaj popularna: Petruccio, plemič iz Verone, se poroči z Babitstovo hčerko Katarino, »neznošno resko, kujavo in trmasto ženo tako nad vsako mero, da bi nihče v razmerah tudi mnogo slabših ne vzel je za rudnik cel zlatat ter jo na svojevtrsten način ukroji. Komedijo so opetovano dajali v našem dramskem gledališču. Obiskana je bila vedno polnoštevilno kakor vse Shakespearijeve igre na našem odru. Tiskovna zadruga je zelo ustrezno našemu občinstvu, da je izdala knjigo, ki je edinstvena po živahnem poteku dejanja in po jeziku. Čigar lepota se ne moremo dovolj navediti.

»Ukročena trmoglavka« je novo okno, skozi katerega gledamo v svet, ki je živel v Shakespeariju. In ta je bil norosten, sal naletimo poleg konice tragičnih pojavov včasih že v istem delu na komične figure, ob katerih se smeiemo iz polneze srca. Veliko in majhno, vzvišeno in nizko, lepo in grdo, vse to je Shakespeariju enako vredno. Studija, opazovanja domnevanja. Nič človeškega in naravnega mu ni tuje. Naravo v vseh njenih variantah spozna in jo domneva je temeljito stremeljenje njegovega umetniškega ustvarjanja. Pri nem opazni mnogovrstnost in menjavanje junakov kakršnega ni dosegel pred njim in za njim noben drug pesnik. Shakespeare se počuti enako domačega v meščanskem in aristokratskem svetu, med kralji, knezi in vitezi, med odličnimi patriciji v palači in med reveži v koči, v parlamentu in v gostilnici, v ozkem domačem življenju enako kot v javnosti in na cesti. Shakespeare pozna enako dobro duševno življenje možkega in ženske, njegov naturalizem se dviga sistematično iz sveta vsakdanosti v svet velikega in vzvišenejšega, svojevrstnega, pravilnega in fantastičnega.

Shakespeare je bil rojen 5. maja l. 1564. Letos obhajamo torej 365 letnico njegovega rojstva. Kot igralec z dušo in telesom je hotel ustvarjati predvsem učinkovite vloge. Spremenljivost njegovega stila ima nekaj osupljivega v sebi, zaradi česar so domnevali njegovi poznejši raziskovalci, da imajo pred seboj dela dveh, treh pesnikov. Zanimivo je, kako gleda na smrt. Kakor vsem pravim otrokom renesance, je tudi njemu smrt poslednja nučnost življenja. Pričakuje jo s skentnim smehliem.

vati česki pejsaž pred revolucijskimi formami mladih slikarških iskalec. Poslednja razvojna etapa Mařákovcev se končuje s slikarskim impresionizmom. Vsi občudujejo česki značaj v domnevanju in občutenju prirode: v tem pravcu je prišel najdalje po idejni strani in v virtuosnosti slikarskega predstavljanja baš omenjeni Kalvoda.

Mařákovovo delo očituje razvoj od romantičnega dojemanja krajine do obsežnega realističnega gledanja. Njegovi učenci so šli dalje. Od opisujočih studij slikarskega opazovanja so krenili k slikarstvu nastroja, k fini diferenciaciji barv, k optičnemu ritmu subjektivnih impresij. Slikarski toni so dobili nežno osojnost, ki je silno vplivala ne samo v ospredju slik, ampak tudi in predvsem v perspektivi ozadja. Izmed slikarjev, ki so danes že mrtvi, je prišel najdalje Antonin Slaviček, mnogo je obetal pregodaj umrl Otakar Lebeda, med živimi pa je prvak Alois Kalvoda. V barvi so tedaj Mařákovci učenci prekosili svojega učitelja. Nedosežen je bil Mařák v risbah z ogljem, ki si niso pridobile v inozemstvu nič manj priznanja nego doma.

Mařák je največji pesnik gozda, kar jih je kdaj imelo česko slikarstvo. Njegove slike so edinstvene pravilice gozdne samote, ki jih je moistrova risha z ogljem začela do najfinejših detajlov. Romantične scenarije gozdskih robov, globokih gozdnih zatišij ali razvalin pragozda, ki se jih ni dotaknila človekova prisotnost, oživljenih samo po solnčnem žarku, pici ali živali, so

na ustnah Humoristično se ji prikloni ali pa jo premaga, kakor sta jo Romeo in Julija, ki sta doživela bistvenost svojega taja in našla, kar sta najbolj strastno iskala: navidež vzhitje in največjo dolžnost ljubavnega opoja v smrti zavoljo ljubezni.

Shakespeare, »Ukročena trmoglavka«, prev. Oton Zupančič, izdala Tiskovna zadruga, stane broširan izvod 36 Din, vezan 46 Din.

Prevajalsko delo S. in J. Jerasa

Najpozitivnejša naša kulturna propaganda v inozemstvu so prevodi naših pisateljev v tuje jezike. Po izbranih umetniških spisih bodo drugi narodi najlažje spoznali našo dušo, kakor mi spoznavamo dušo drugih narodov iz njihovih del. Take knjige ne apelirajo samo na razum, kakor članki v časopisih in informativne brošure, ampak vzbujajo tudi srčne simpatije. V velikih, odličnih trenutkih, ki morda še čakajo naš Slovence, so vezi duhovne simpatije čisto važne in intelektualno preudarnega in preračunjenega stališča.

Zato je prevajanje slovenskih del v jezike velikih narodov eminentno kulturno-nacionalno delo, čigar pomen se sedaj niti ne da preceniti. Tilo in v ozadju naše javne pozornosti delujeta gospa S. in gospod J. Jeras v tem pravcu. Njun vzorni francoski prevod Cankarjevega »Hlapca Jerneja« in njegove pravice pomeni prvo zmago slovenske besedne umetnosti v klasičnem francoskem svetu. Verjetno je, da je po njem prirejen rumunski prevod in da bo dal podlago prevodom drugih narodov.

Gospa S. Jerasova je šla še dalje. Kot dobra poznavalka angleščine je prevedla »Hlapca Jerneja« tudi v angleščino. Po dolgi in ne baš prijetni pogajanjih ga je sprejelo založništvo J. Rodker v Londonu, naš rojak, univ. prof. Ianko Lavrin, pa je spisal uvod knjige se bo imenovala »The Bailiff Jerney and his rights«. Stala bo 6 šilingov. V knjižnem naznanilu, ki ga je izdal založnik Rodker, čitamo: »Ta knjiga se odlikuje po skrajni preprostosti. Povečanje in oživila arhaično kmečko veličino. Prav redko najdemo v svetovni literaturi knjigo, ki bi bila tako živa, prepričevalna. Cankar ni slaven samo med Slovenci, pričuje dejstvo, da je že več njegovih knjig prevedenih v italijanski, ruski, češki, francoski jezik. Cankar je najbližji Tolstemu.«

Skupno prevajata gospa S. in J. Jeras v francosčino Cankarjeve »Podobe iz sanj«. Knjiga je prevedena in ponujena založništvu Plon-Nourrit v Parizu, ki ni še dala dokončnega odgovora. Med tem so izšli v pariski »Revue bleue« naslednji prevodi Cankarjevih črtic: »Strah«, »Četrta postaja«, II. in III. poglavje iz spisa »Moje življenje«, »Skodelica kave«, »Gospod stotnik«, »Otroci in starci«. Našeja smo se, da bo knjiga »Podobe iz sanj« kmalu izšla celotna v francosčini.

Ze lani sta ga. S. in g. J. Jeras prevedla v francosčino »Poljušanje v dolini Sentiliorijanski« in predložila prevod gledališču Odéon v Parizu. Odločitve ni, vendar še vedno obstoji možnost, da bo Cankarjeva farsa šla čez francoski oder. Če pomislimo, koliko žrtvujejo n. pr. Čehi za to, da bi zainteresirali glede literatur malih narodov hudo konservativne Francoze za

svoje pisatelje in svoje dramatičarje, tedaj bo skoraj čudež, če bomo Slovenci prodli na lastno pest, brez oficijelne pomoči, z valem-jem svojih del in po zaslugi požrtvovalnih prevajalcev.

Gospa in gospod Jeras sta nadalje sprožila idejo, da izdajo v francosčino »Pages choisies de Ivan Cankar«, izbor iz knjig »Moje življenje« in »Podobe iz sanj«. Take knjige so v Franciji priljubljene. Tak Cankar bi dobro rabil kot pomožna knjiga za pouk francosčine pri nas. Za sedaj je v teku korespondenca s tremi pariškimi založniki. Med tem je pariško založništvo Hachette samo predlagalo, da bi izdalo kak dober slovenski roman v francoskem prevodu.

Ko smo se informirali o tem zaslužnem delovanju imenovanih prevajalcev, so se razblinile iluzije, da je tako prevajanje v tuje jezike bolj »dobričkanosno« od pisanja v našem jeziku. Prevajanje iz slovensčine v francosčino je za samo na sebi težak posel: ko je dovršen, pride križeva pot okoli založnikov: naposled, ko je tudi to opravljeno, se lahko po dolgem drezanju in bantanju dvigne honorar, ki komaj odtehta vse stroške, da o »dobriču« ni niti besede ...

Morda je ta pozornost nasproti naši simpatiji prevajalski dvojici edino, s čimer lahko Slovenci za enkrat poplačamo njun trud, ki je na čast in korist vsem nam ...

„Biblioteka sodobnih jugoslovenskih pisaca“

Iz razgovora z g. Milanom Kašaninom. Pripravljali se knjižno podjetje, ki bo zamašilo občutno vrzel v srbohrvatski književnosti, »Narodna Prosveta« v Beogradu je sklenila osnovati veliko »Biblioteko sodobnih jugoslovenskih pisaca«, ki bo izdajala zbrane spise najboljših sodobnih srbskih in hrvatskih pisateljev. Redakcijski odbor tvorijo gg. Jovan Dučić, Veljko Petrović, Dragiša Vasić in Milan Kašanin. V tej biblioteki, ki bo grafično dostojno opremljena, bodo izšli najprej zbrani spisi Jovana Dučića, ki so že dolgo čakali na založnika, nato pa pridejo na vrsto Vladimir Nazor, Veljko Petrović, Miroslav Krleža, Dragiša Vasić, Miloš Crnjanski, Ivo Andrić, Milan Kašanin, Gustav Krklec in drugi.

Povodim prihoda enega izmed urednikov te biblioteko v Ljubljano, g. Milana Kašanina, smo se informirali o tem za jugoslovensko knjigo zelo važnem načrtu. G. Kašanin nam je pojasnil, da so pripravili v glavnem dovršene in da bodo kmalu izšli že prvi štirje zvezki te zbirke — Jovana Dučića zbrane pesmi.

— Ali je zagotovljena tudi finančna podlaga?

— Posrečilo se nam je premagati težko, če v tem pravcu in vse kaže, da bo imela »Biblioteka sodobnih jugoslovenskih pisaca« tudi materijalen uspeh v toliki meri, da bo zagotovljena njeno redno izhajanje. Računamo, da se bo naklada gibala v višini kakih 10.000 izvodov, kar je za sodobne pisatelje že lep uspeh.

— Ali bo razpečevanje sponelo na sistemu stalnih naročnikov?

— Da, naročniški bodo poglavitna opora te biblioteko.

— Pod jugoslovenskimi pisatelji mislite tudi slovenske? V kakšni obliki jih nameravate izdati?

— To vprašanje je za sedaj še nerešeno. Jezikovne razlike so vendar le precejšnje, tako da bi čitanje slovenskih knjig delalo težave ogromni večini vseh, ki bodo tvorili naš čitateljski krog. Vendar še iščemo obliko, ki bi bila najpripravnjša za slovenske pisatelje. Treba se je načeloma odločiti: prevajanje ali ne? Pri pesnikih bo morda kompromis lažji: original in na nasprotni strani srbohrvatska prepisnitev. Vsekakor pa to vprašanje zasluži, da ga še proučujemo.

Tako nam je pravil g. Kašanin v razgovoru. Vse, ki pri nas čitajo srbohrvatsko — in čas je že, da smatramo tudi srbohrvatsko knjigo za domačo — opozarjamo že sedaj na »Biblioteko sodobnih jugoslovenskih pisaca«.

Mariborsko kulturno pismo

Maribor, 15. maja. »Ljudsko univerzoc« je s 1. majem res doletela usoda, da se je začelo morala preseliti iz svoje večletne predavalnice. Citalice, študijske knjižnice v neprimerne prostore bivega mestnega Apolo — kina, ki so se takoj pokazali kot zelo neprimerni. Kulturna ustanova, ki je prva leta po prevratu toliko trpela zaradi nestalnosti svojih prostorov in večkratne prisilne preselitve, je sedaj brez važnih in nujnih orzok odpovedala enega svojih lepih prostorov drugi kulturni ustanovi z naslednjim stremeljenjem ...

Napzanjmitveje je bilo predavanje dr. St. Vurnika iz Ljubljane, ki ga dobr poznamo po njegovih temeljitih člankih v ljubljanskih revijah, »slovenski ljudski umetnosti«. Dasi smo slišali v Mariboru že slična predavanja, vendar je imelo njegovo to prednost, da je podalo pregled naše ljudske

umetnosti na slovenskem teritoriju pod vplivom mogočnih sosednih kultur in da nam je obenem pokazal v slikah razvoj naše narodne umetnosti. To je za Maribor tem važnejše, ker je v tem oziru naš mestni muzej zelo reven.

Zanimivo in žalostno kulturno sliko iz preteklih dob nam je podal gosp. dr. Vladimir Travner v dveh predavanjih o čarovništvu in čarovniških procesih, v katerih so Slovenske gorice s Halozami na bievem Spodnjem Stajerskem prvaile. Prve in zadnje procese je izvedel Maribor, najštevilnejše žrtve so bile — Ljutomer, najstrašnejše in najgrozoviteje pa se je postopalo v Hrastovcu pri Sv. Lenartu. Podrobnije bo o vsem tem razpravljaj predavatelj v »Življenju in svetlu«.

Opis tujih, nam malo znanih pokrajin sta podala dva inozemca: Pisateljica Juanita Garoic iz Santiaga v Chile je v nemščini predavala o svoji domovini in s povdarmom omenila veliko ulogo, ki jo v industriji igrajo naši rojaki, priseljenci iz Dalmacije v Chile, švedski novinar Emil Langlet iz Stockholma pa je v srbohrvatski govoril o vsestranskem napredku Danske.

Kot afirmacija iskrena želja Mariborčanov, naj jim ostane Narodno gledališče neokrnjeno in na primerni umetniški višini, je smatrali štiri zelo dobro obiskane predstave Bernsteinovega »Tata« z ustanoviteljem slovenskega mariborskega gledališča gosp. Hinkom Nučičem in gospo Viko Podgorsko, ki je svojo umetniško pot nastopila ravno na mariborskem odru, kot gostoma. Sijajna igra obeh gostov z velikega zagrebškega odra je nekako potegnila za seboj tudi naše igralce: Groma, Rakuša, gospo Bukšekovo. Tudi mariborska publika napolni gledališče, ako se ji obeta umetniški užitek!

Novost je igra v treh dejanjih »Proces Mary Dugan« Bagarda Veilerja, ki naj po kaže ameriško kazensko justico, o kateri se je čitalo že toliko škandalov, v kritični, satirični luči. Zal, da je za tako veliko igro mariborski odru premajhen in da oba zadrževala (Grom in Rakuša) z državnim pravnikom (Skrbniškom) vred nastopila mnogo preveč teatralno za resno razpravo dvorano, v kateri se ima odločiti o življenju in smrti obtoženke. Kogar ne moti neverjetna okolnost, da obtoženka kot obdolženka nima prav nikake pravice zagovora, a ob istem času sme kot priča pod prisego izpovedati svoje nedolžnost, bo zanimivi razpravi s karakterističnimi nastopi prvič z zanimanjem in napetostjo sledil.

Ker niti koncertni biro »Glasbene Matice« niti »Ljudska univerza« nista upali prevzeti rizika za koncert slovitiga Zikovega kvarteta, je čast Maribora rešila gledališka uprava in dala koncert Zikovec svojim abonementom. Uspeh je bil popoln. Polna hiša je imela izreden umetniški užitek in ni štedila s priznanjem. Svojeemu oficijelnemu programu (godalni kvartet D-dur Vavla Pichla, op. 10 Debussyja, C-dur Dvořaka) so radi oduševljenosti publike morali dodati še dve točki.

Po enoletnem odmoru je v Nedbalovi »Poljski krivic« alo srečno nastopil v ulogi Bala naš starši znanec gosp. Neralič kot gost in dosegel lep uspeh.

Omeniti nam je še na kratko prireditve mariborske »Glasbene Matice« ob proslavi desetletnice, o katerih so naši listi obširno poročali. Višek je bil njen slavnostni koncert dne 9. maja z veliko V. Mirkovo »Golgot« in krepko »Mornarsko«, Adamičev »Kato« ter ljubljimi Devovimi in Adamičevimi narodnimi. Brez dvoma nepotreben je bil povdarek kontrasta med prvim Devovim in sedanjim Hladnikovim pevskim zborom, ki bi vsaj ob desetletnici mogla enotnejše manifestirati svoja enako resna stremeljenja za umetnost. Sijajno uspehi koncert se je nameraval na dni ponoviti, a je ponovitev bila odpovedana.

16. številka »Gledališkega lista« z naslednjo vsebino je pravkar izšla: Romain Rolland: »Igra ljubezni in smrti«. (Odlomki iz uvoda.) St. Ostere: Moja opera »Krog s kredor«. Ost: Danksi teater. Seliskar: »Angelo Cerkvenik«. Grebe. Kronika. (Fr. L.) Naroča se pri gledališki upravi. Cena 3 Din.

Beograjska uprizaritev »Gospode Glemhajevih«. Nova drama Miroslava Krleže »Gospoda Glemhajevih«, delo, ki še bolj od znane komada »U agoniji« secira zagrebško družbo na njenih najrazličnejših tipih, je imela te dni v Beogradu velik uspeh. Režija je bila v rokah najbolj originalnega jugoslovenskega režiserja dr. Branka Gavella, izmed igralcev pa je dosegla poseben uspeh avtorjeva žena, ki je imela v tem komadu svoj igralski debut.

Gunduličev »Dubravko« v kompoziciji Jakova Gotovca, (ki jo je deloma izvajala ljubljanska Glasbena Matica na svojem zadnjem koncertu), so dali te dni v Dubrovniku. Sodelovala so vsa onodna pevska društva, filharmonija in vojaška godba — več kot 250 oseb. Tako je doživela stara pastoralna igra v rodnem mestu svojega avtorja in v docela novi obliki po več sto letih novo premijero.

Pariska »Opera Comique« v Pragi, ki je uprizorila Smetanovo »Prodano nevesto« v francosčini, bo dala to opero v praškem Narodnem divadlu dne 31. maja in 2. junija pod Massonovo taktirko. Dne 4. junija bodo uprizorili pariški gostje Massenetovo opero »Manon«.

Naša kulturna kronika in hrvatska književnost. Zagrebški katoliški dnevnik »Narodna Politika« je obtočil v zelo neokusni obliki »Jutro« protivrhatskih tendenc. Vidi jih predvsem v tem, da smo uprizarili G. Gustava Krleca med srbske književnike. Kako je z njegovim »hrvatstvom« in »srbstvom«, je bilo v našem članku pod zaglavjem »Srbski književniki prvi na Slovenec« povedano dovolj jasno in objektivno. Recitacijski večer, na katerem je imel sodelovati gosp. Krklec, je imel oficijelen naziv »Večer srbskih književnikov« in je torej z nami vred »grešila« vsa Ljubljana, tudi krog, ki za zagrebškemu katoliškemu organu najbližji. Čemu torej nepotrebnemu zaletavanju v politiko in napad na osebe, ki niso v nikaki zvezi z omenjeno prireditvijo v Narodnem gledališču? Mislimo, da dajemo v našem kulturnem pregledu dovolj dokazov, kako upoštevamo tudi hrvatsko književnost.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA (Začetek ob 20., spremembe označene.) Sobota, 18.: Greh. Premijera.

LJUBLJANSKA OPERA. Zaprtlo do 26. maja. (Turneja v Dalmacijo.)

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

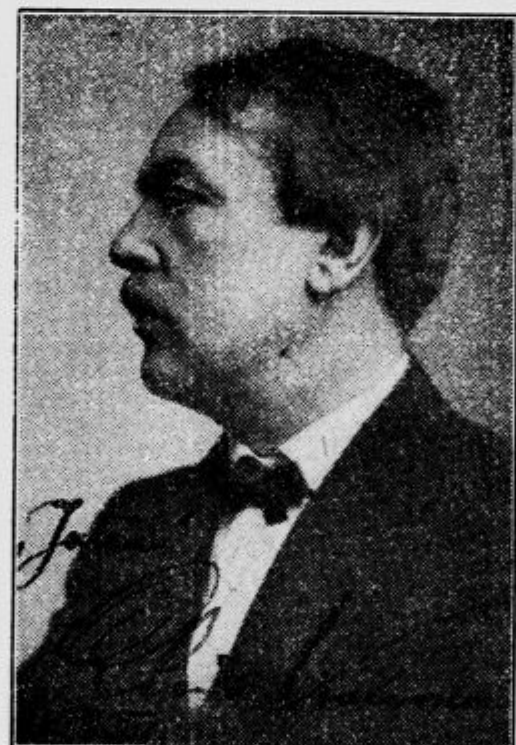
Sobota, 18. ob 20.: Poljska kri. B. Kuponi.

Zadnjič. Znižane cene. Gostovanje g. Neraliča.

Nedelja, 19. ob 20.: Grofica Marica. Premijera.

Ponedeljek, 20. ob 20.: Grof Luksenburški.

Znižane cene. Kuvoni.

Alois Kalvoda, znameniti češki slikar (K članku »Česko krajinarstvo«)

Česko krajinarstvo

(Ob razstavi Jul. Mařáka in njegove šole.)

Praga, sredi maja

Velika retrospektivna razstava, ki jo je priredila v Pragi »Jednota výtvarných umělců« (Združenje likovnih umetnikov) nudr priliko, da se seznanimo s celim obsežnim in pomembnim poglavjem v zgodovini českega krajinarstva. Risbe in olja, ki z njimi govori z razstavnih sten večno izpremenljivo lice prirode, nazorno predstavljajo več etap v slikarskem dojemanju in izraževanju krajine, nje vnanje in notranje podobe, njene realnosti in njene duše. Sila zanimivo je opazovati, kako se je odnos umetnikov do predmetov njihovih slik izpremenjal v teku več desetletij.

Razstava ima namen, da dokumentira veliki in trajni posej Julija Mařáka (1835 — 1899) v česko krajinarstvo in njegove sledove v novejšem českem slikarstvu od 60 let minulega stoletja do danes. Alois Kalvoda, ki je najpomembnejši izmed živčih Mařákovih učencev, je uvrstil v razstavo najboljša Mařáкова dela in dela Mařákovve krajinarske šole, kjer se povsod živo pozna mojstrovno vodstvo in poznejši razvoj posameznih talentov.

Nasproti predorom in eksperimentom sto tujerodne smeri v likovnem delu sodobnih umetnikov (združenih v glavnem okrog »Manesa«, predstavljajo današnji sledbeniki Julija Mařáka nekako tradicionalno podlago, kakor da bi hoteli obvaro-

nasle v Mařáku svojega slikarja. Njegov odnos do prirode je lično intimer, poln tople, neposredne, prekipajoče čustvenosti. Serija njegovih listov je edina velika himna posvetni prirodi, v čije celotnem širokem razpetju se bomo uveljavila izra luči in sence, lomljenje žarkov, statična močjočnost krajine. Vsak detajl dreves in tal, izsledek točnega in z ljubeznijo prožetega studija, živi in se kompozicijski pozajema do poslednjega poitona. Ta Mařákovska godba samot je v svojem bistvu tako pristna in češka, kakor sta bila v figuralni risbi češka Manes ali Aleš.

Pesniško občutje, ki ga je Mařák naložil krajinarstvu, se je zopet visoko dvignilo pri Antoninu Slavičku, kjer se je spajalo z vplivom Chittusija. Slaviček se je kot Mařákov učenec zlasti odlikoval v risbi gozdnih motivov: kmalu pa se je bil oprjel barve in monumentalnih slikarskih koncepcij. Premagal je drobno intimno interpretacijo, da barvam jasno in sveže življenje, zanašal je slike prosto, široko ozračje. Ta Slavičkova barvna prostornost je zlasti prišla do poudarka v perspektivi morja v jugoslovenskih motivih. (Pred nekaj leti je bila Slavičkova razstava tudi v Zagrebu.)

Razen Frante Kavána, čigar slike so očitovalo trdno realistično konstrukcijo, je bil mnogo obetajoči učenec Mařákovve šole O. Lebeda. Pri njem se zdi, kakor da bi se tragična smrt, ki ga je docela mladeža iztrgala českmu slikarstvu, napovedovala že za življenja z melanholičnim čarom njegovih barv in z otožnostjo nastrojanj.</

AVTOMOBILIZEM

Tehnični del rubrike ureja avtomobilski oddelček Vacuum Oil Company D. D.

Moderne garaže

Glavne komponente avtomobilskega razvoja so: napredek v konstrukciji avtomobila, dobre ceste, razmeroma nizki pogonski stroški in dobro urejene garaže.

Razvitek garažne obrti pri nas, pa tudi drugod, je novejšega datuma. Imeli smo sicer že pred 20 — 25 leti garaže, vendar so te tehnično in organizatorično bile tako nepopolne, da jih je težko smatrati za objekt obrtnega udejstvovanja. Pa tudi garaže, ki so nastale kmalu po vojni, ne odgovarjajo pravemu namenu. One so večinoma nastale iz raznih hlevov ali pa skladišč in so bile dostikrat preveč oddaljene od središča mesta. Pa tudi njihova organizacija ni bila taka, kakor jo zahteva pravilna nega avtomobila. Primitivne naprave za pranje, za polnjenje bencina in olja itd. niso ravno privlačile avtomobilistov. Tudi cene so bile razmeroma zelo visoke in garaže niso prožile avtomobilistu ničesar drugega, kakor prostor, kamor je spravil svoje vozilo pod streho.

To se je v zadnjih letih precej spremenilo. Nastale so garaže, opremljene z vsemi potrebnimi pripomočki. Velike petrolejske družbe so dale garažam na razpolago moderne bencinske pumpe, iz katerih se točen bencin v točno odmerjenih množicah, s tem je manipulacija z bencinom poenostavljena in avtomobilist je gotov, da dobi točno ono količino, ki jo zahteva.

Za napredek garažne obrti pa ni važna samo ureditve prostorov, ampak še bolj važna je, da nudijo garaže svojim gostom to, kar imenuje Američane »service«, t. j. usluge. Dokazano je, da se šele »service« omogoči prosperiteti mnogih malih garaž, ki drugače ne bi mogle konkurirati z velikimi garažnimi podjetji.

Graditev moderne garaže je vezana na gotove smotrene predpise. Računati se mora vedno s tem, da uživa lastnik avtomobila in njegovo vozilo potrebne udobnosti. Prostor, kjer se nahaja garaža in njena pristopnost je seveda velikega pomena in zlasti vpliva tudi na prodajo olja in bencina, ki je običajno vezana z garažo.

Čakalnice in prostori, kjer se lahko gostje umivajo, kjer lahko pišejo in telefonirajo, in druge take male udobnosti so za kulturnega človeka neobhodno potrebne. Pri nas so take stvari še neznane, toda prišle bodo same po sebi. Drugod se garaže, ki tega nimajo, nikakor ne bodo moge vzdržati.

Izkušnje, ki jih imajo v vsekakor napredni Ameriki, so pokazale, da prosperiteta garaže nikakor ni v absolutni zvezi z njeno velikostjo. Če ne bi bilo tako, bi danes v Ameriki imeli nešteto nebotičnih garaž. Merodajno za rentabilnost garaže je, ali se daje vse »usluge« popolnoma razviti. Seveda se zopet »service« ne da uvesti, ako je garaža premajhna, ker so potem režije prevelike.

Z uvedbo mesečnih abonentov, ki popolnoma prepuščajo nego avtomobila garaži, si marsikatera garaža opomore. Nikakor pa se ne sme misliti, da se bodo preselili avtomobilisti v novo garažo, če bodo tam našli nekoliko cenejši bencin in olje. Odločilni faktor je vse prej »service« in dobro bi bilo, da se tudi pri nas garaže v tej smeri preorientirajo.

Prevare z avtomobilskimi nesrečami v Ameriki

Kakor znano, je število avtomobilskih nesreč v Ameriki relativno največje in zato tam skoraj ne najdemo več posesnika avtomobila, ki ne bi bil zavarovan. Naraščanje nesreč in izplačevanje visokih premij, ki lihi s tem v zvezi, je dalo povod, da so začele zavarovalnice posvečati avtomobilskim nesrečam večjo pozornost. Posebno pogosto so »žrtve« teh nesreč elegantne mlajše dame, ki takoli, kakor hitro ozdravijo, vložijo težko proti lastniku avtomobila in zahtevajo visoko odškodnino za prestane bolečine. Po daljšem zasledovanju so prišle zavarovalnice na to, da je velik odstotek avtomobilskih nesreč figniran, kar se vrši približno na sledeči način:

Ulica v elegantnem kvartu v nekem ameriškem mestu, ponoči, ob dežju... Vzemi mihi glavi... Več mimoidočih okoli mlado, elegantno oblečeno damo, ki vzdihuje v težkih bolečinah. Na sredi ceste stoji luksuzen avtomobil. Šofer prisrca, da nikakor ni povozil dame; gospodu v avtomobilu je na videti, da mu je vse zelo neprijetno. Prihiti redar in začne se zasliševanje. Kaj se je zgodilo? Ludje pokažejo nežno žrtev, ki leži v blatu s polomljenim dežnikom in raztrgano obleko. Dva gospoda dvigneta damo in hočeta dokazati redarju, da je zakrivil nesrečo samo šofer, ki je privoził izza ogla s preveliko hitrostjo in

ki je sploh vozil zelo neoprevidno. Posesnik elegantnega avtomobila ponudi dami, da bi jo odnel v sanatorij, toda ta nikakor ne sprejete tega predloga, ker najsi ostane v domači oskrbi. Avto jo nato odvede do njenega stanovanja.

Uro pozneje... V elegantni snalnici leži »žrtev« in okrog nje štirje gospodje, ki kade dobre angleške cigare in se pozovarjajo o nesreči. Razen dveh, ki in že poznamo s ceste, se seznanimo tukaj s hišnim zdravnikom in z advokatom žrtve. Zdravnik konstatira težke notranje poškodbe in advokat že piše tožbo in zahteva visoko odškodnino za svojega klienta. Tožba pride do sodišča, toda še pred razpravo se pogodbe obe stranki za 20.000 dolarjev. Končni plačnik teh 20.000 dolarjev je seveda blagajna zavarovalnice. Ko je vsota izplačana, pozabi dama na »težke notranje poškodbe« in advokatu, zdravniku in dvema pričama žare obraz in vesela. Trik je uspel — naši bralci so že gotovo uganili, da je vse skupaj inscenirano in da šofer sploh ni povozil dame. Zdravnik in advokata, ki bi prevzel tako umazano stvar, v Ameriki žal ni težko najti.

V največ slučajih posesniki avtomobila sploh ne preostane drugo, kakor da se pogodi. Take zadeve pridejo namreč pred poroto, ki vedno stoji na strani poškodovane dame. Mnogokrat se zgodi, da se izplača do 50.000 dolarjev odškodnine.

Policija v Chicagu je zasledila eno od takih tolp, ki je v dveh letih »zaslužila« na ta način 225.000 dolarjev v devetih mesecih. Računalo da so od izplačane zavarovalnice 50.879.144 dolarjev v enem letu dobili sleparji v roke najmanj četrtno.

Ekonomija pri avtomobilskem obratu

Motor avtomobila je stroj, ki pretvarja toplotno energijo, katero dobiva pri gorjenju zmesi pogonskega sredstva in zraka v mehanično delo. Ekonomijo motornega vozila presojamo po tem, koliko v resnici izkoristi pogonske sile od vsake kalorije zgorlega pogonskega sredstva.

Ce s tega stališča presojamo vrednost današnjega motorja, bomo rekli, da je to zelo neekonomičen stroj, čeprav se je njegova konstrukcija že izredno izboljšala. Od celotne moči, ki jo dobimo od goriva, se izgubi 36 odst. pri hlajenju z vodo ali z zrakom. Naslednjih 38 odst. moči izhaja z odvodnimi plini skozi odvodno cev ali pa uhaaja pri izžarevanju toplote, ne da bi pri tem opravilo kako koristno delo.

Na ta način preostane še 26 odst. energije, ki bi se eventualno še lahko koristno uporabila. Vendar moramo tudi to neznatno količino še precej znižati, ker se del pogonske sile porabi za to, da se obvlada notranje trenje, kakor n. pr. trenje bata ob cilindrove stene, trenje ležajev, trenje pri menjalniku itd.

Tako nam končno ostane od vse energije, ki jo pogonska sredstva samo 12 in pol odstotka, od katere se zopet porabi polovica na normalen obrat motornega vozila, a polovica kot rezerva, ki se uporablja za večjo hitrost ali pa za vožnjo navkreber. Navedeno nam jasno kaže, kako velike važnosti je zmanjšati trenje na minimum. Vse pa, kar na ta način privedemo, pomeni ne le prihranek na dragem materialu, ampak tudi olajša vožnjo, ki postane mnogo bolj udobna in zanesljiva.

Ravno tako, kakor pazi trgovec na vsak izdatek, ki ga ima v svoji trgovini, bo tudi vsak avtomobilist gledal na to, kakšni so njegovi izdatki, ker je razlika med dobičkom in izgubo zelo neznatna in zato jo lahko vsak najmanjši izdatek spravi iz ravnotežja.

Da nam bodo ti stroški jasnejši, naj navvedemo dva slučaja iz prakse, ki sta zelo poučna:

V Ameriki so izračunali na podlagi daljšega proučevanja raznih statistik, da stane za 6-cilindrski avto na 1 miljo (1.609,3 km): bencin 1,29 centov (11 odst.); olje 0,18 centov (1,5 odst.); gume 1,11 centov (9,5 odst.) popravila in vzdrževanje 1,43 centov (12,2 odst.); izguba na vrednosti 240 centov (20,4 odst.); obresti 2,62 centov (22,3 odst.); zavarovanje 0,50 centov (4,3 odst.); garaža 0,50 centov (4,3 odst.); davek in pristojbine 1,70 centov (4 odst.); skupaj 11,73 centov (100 odst.).

Neobičajna preizkušnja za pnevmatike. Kakor znano, ima solnce velik vpliv na pnevmatiko za avtomobila in vrednost gumijevih obrobov je v znatni meri odvisna od njihove odpornosti proti solnčnim žarkom. Zlasti pomembno je to vprašanje za južne kraje. Znana velika tvornica Dunlop izdeluje svoje pnevmatike po kategorijah za razne dele sveta. Da študira vpliv solnčnih žarkov na gume, je uvedla v svoje laboratorije novo metodo preizkuševanja odpornosti pnevmatike proti solnčnim žarkom. Uporablja namreč ultravijolične žarke, ki v toku nekoliko ur izvršijo to, za kar bi solnce potrebovalo nekaj mesecev. Ta metoda se je, po izjavah Dunlopovih kemikov, silajno obnesla in tvornica je sedaj v položaju, da za svoje proizvode v naprej ve, kako se bodo držali v raznih, zlasti tudi še v tropskih krajih.

V ameriški avtomobilski industriji je zaposleno skoro 4 milijone delavcev in uradnikov. Javnih garaž je v U. S. A. okrog 60 tisoč, mehaničnih delavnic, bencinskih pump in prodajalnih avtomobilov okrog 90.000 in trgovin z rezervnimi deli okrog 70.000.

Nova tovarna avtov v Nemčiji. Belgijska tovarna Fabrique National d'Armes de Guerre, ki izdeluje avtomobile in motorna kola, znane pod znanko F.N., je dobila od nemške vlade dovoljenje graditi v Anchemu tovarno, ki bo oskrbovala nemška tržišča z belgijskimi avtomobili.

Moške sraice

spod. hlače, kravate, naramnice, rokavice, nogavice, modne nasove, pačre, po najsolidnejših cenah pri ŠTERK nasl. KAPNICNIK, Ljubljana, Stari trg 18.

Članom Motokluba „Ljubljana“ in ostalim motociklistom!

Za binkošne praznike priredi Avstrijski Touring-klub, sekcija Beljak izlet v Ljubljano. Izletniki prekoračijo državno mejo na Podkorenju med 8. in 10. in pridejo okrog 13. v Ljubljano. Popoldni enapravni izlet v Logatec. Start ob 16. izpred hotela »Union«. Zvečer se vrši pozdravni večer v hotelu »Strukelj« ob 21.

V ponedeljek zjutraj ob 9. startajo na Bohinjsko jezero in sicer izpred hotela »Strukelj«. Zvečer se vrnejo čez Podkoren zopet v Beljak.

Moto-klub »Ljubljana« pozivlja vse svoje člane in ostale motocikliste, da se udeležijo sprejema na meji (Podkorensko sedlo), dalje izleta v Logatec, pozdravnega večera v hotelu »Strukelj« in izleta v Bohinj, ki je za člane Motokluba »Ljubljana« strogo obvezen.

Sportna dolžnost vsakega motociklista, posebno onih, ki so bili lansko leto v Beljaku in Celovcu je, da se sprejema in ostalih točk zanesljivo udeležijo. — Odbor.

Sport

Sportni drobci

V Parizu vlada za nedeljsko tekmo med našo in francosko reprezentanco veliko zanimanje. Francoski listi se bavijo obširno s tekmo ter z našim nogometnim sportom. Večina listov izraža upanje, da se bodo Francozi, ki so tako lepo igrali proti angleški reprezentanci, dobro držali tudi proti Jugoslovenom. Vsekakor podčrtavajo listi, da Francozi ne smejo napraviti velike pogreške ter podcenjevati nasprotnika, ker da je Jugoslavija v nogometu boljša od Francoske. Francosko moštvo je v glavnem isto kot ono, ki je 9. t. m. igralo proti Angliji. Francoske harve bodo zastopali naslednji: Thepot, Anatol, Bertrand, Segalen, Dauphin, Villaplane, Devaquez, Cheuva, Nicolas, Delfour, Igallay.

30. t. m. se vrši v Gradcu medmestna tekma Gradec : Zagreb. Zagrebški podzvezni kapetan Petrovič je za to tekmo odredil nastopno moštvo: Potrški-Malec, Kovač-Ralič, Premrl, Brozović-Vidrih, Martinović, Armano, Pavelić, Praunspenger. Igrači Haška in Gradjanskega niso mogli priti v pošto, ker igra ta dva kluba 2. junija v prvem kolu tekmovanja za državno prvenstvo.

V Bukaresti so se naši nogometaši izkazali ne samo kot dobri sportniki, temveč tudi kot dobri — ognjegasci. V noči pred tekmo proti rumunski reprezentanci je v hotelu, kjer so stanovali naši nogometaši, pričelo goret. Srečno hitro pomoči naših sportnikov se je treba zahvaliti, da je bil požar takoj lokaliziran.

Obstoji možnost, da se bo število udeležencev tekmovanja za srednjeevropski pokal s pristopom Francije povečalo. Tozadevni dogovori med Avstrijo, Madžarsko, Češkoslovaško, Italijo in Švico na eni strani ter Francijo na drugi strani se bodo sprejeli že v Barceloni. Prihodnja konferenca za srednjeevropski pokal se vrši 9. junija v Budimpešti.

Predsedništvo FINA je priznalo naslednje svetovne rekorde: Gospodje 1000 m prosti stil Arne Borg (Švedska) 13:02; 100 m hrbtno Kojac (Amerika) 1:08.1; Dame: 400 m prsno Braun (Holandska) 6:45.3; — 200 m hrbtno Braun 2:59.1; 100 m hrbtno Braun 1:21.3; 400 m hrbtno Braun 5:12.4. Arne Borg je v Los Angelesu postavil na 440 yrdov nov svetovni rekord s 4:51. Dosedanji svetovni rekord je imel Weissmüller s 4:52.

Ilirija (Ljubljana) : Amater

Na binkoštno nedeljo odigra rezervna Ilirija prijateljsko nogometno tekmo s Amaterjem v Trbovljah. Kakor vsako leto, vlada tudi za to tekmo med športno publiko, katera je vedno pozdravljala gostovanje Ilirije v Trbovljah, precejšnje zanimanje. V predtekmi se srečata rezervna Amaterja proti novonastavljenemu sportnemu klubu SK Dobrna. Tekma se prične ob 16. uri, predtekma pa ob 14.30 na igrišču SK Amaterja.

Službene objave LNP

(Iz seje posl. odbora dne 18. 5. 1929.)

Poslovni odbor je verificiral naslednje prvenstvene tekme: Primorje : Maribor 7:3 in 5:4. Železničar rez. : Svoboda rez. 3:0 p. t. m. nadalje v smislu točke 6. pravilnika za prv. tekme juniorskih moštev tekmi Primorje jun. : Slovan jun. in Ilirija jun. : Slovan jun. z rezultatom 3:0, ker je SK Slovan nastopil z igralci juniorji proti doletnim točki 3. pravilnika: Juniorjskemu moštvu SK Slovana se razen tega po točki 6. pravilnika zabrani igranje za dobo 14 dni, t. j. do 31. t. m.

SK Jadran se poziva, da naknadno predloži do 21. t. m. sestave svojih moštev za tekme Jadran jun. : Ilirija jun. 9. 5., Jadran jun. : Hermes jun. 12. 5. in Javornik : Jadran 12. 5.; posl. odbor predlaga klub zaradi neodjeje sestave sodniku upravnemu odboru v globi Dm 75.—

Posl. odbor poziva ponevno igr. Čopa Lojzeta (Hermes) in Musiloviča Josipa (Slavija), da se predstavita poslovnemu odboru na prihodnji seji dne 22. t. m. ob 20. uri, da pojasnita neustojitost v seznanjenosti za tekme dne 5. t. m. Ako ostane poziv brezuspešen, bosta igralca suspendirana in predana kazenskemu odboru.

Posl. odbor je verificiral naslednje igralce: s pravico nastopanja dne 26. maja za SK Natar: Preželi Josip, Šarč Peter, Jerančič Rudolf, Kincek Stane, Pin Stane, Jelnikar Maks; za SK Reka: Eržen Franc; za ZSK Hermes: Miklošič Stane, Oršek Franc; za SK Slovan: Čezbar Franc, Dejak Josko, Perhaj Josip, Perko Nane, Smrkar Ludvik, Lesnjak Ovidio, Hnider Alotzij, Živic Franc, Živic Karel; za SK Železničar: Smeh Adolf, Kosčar Franc, Dobrila Franc; za SSK Maribor: Pušenjak Vladimir, Majer Tone;

s pravico nastopanja dne 18. novembra 1929 za SSK Maribor Petan Ernest; za SK Svoboda, Ljubljana: Starman Adolf. — Tajnik II.

SK Svoboda rez. : SK Javornik (Cerknica). Izvstna rezerva Svobode igra v nedeljo popoldne s navedenim klubom prijateljsko tekmo. Svoboda je v dobri formi, kar je dokazala s svojo zmago nad L. moštvo SK Grafika. Tudi SK Javornik se nahaja v prav dobri formi in bo zaradi tega tekma dokaj zanimiva. Odigra se v Cerknici ob vsakem vremenu.

SK Svoboda. V nedeljo igra II. garnitura v Cerknici. Postava v garderobi, kjer naj se dvigne oprema. Odhod ob 14.35. I. garnitura ima trening v nedeljo dop. ob 9.30 uri v naslednji postavi: Fugina, Gasperšič, Cimprman, Boncl, Habilit, Batč, Ožbeč, Starman II., Potratro, Zore, Breznik. Igra se s SK Slavijo. Točno do 9. ure naj bodo navedeni v naši garderobi. Juniorji trening istočasno.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Pozivajo se naslednji igralci, da se zgledajo danes ob 18.30 v tajništvo (Masarykova 1): Korč, Vidic, Bauer, Jez, Sočan, Pišek II., Jug II., Privšek, Slapar, Glavič St., Martič, Kariz. — Načelnik.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Radi stafe te naj bodo v ponedeljek točno ob 10.30 pred Narodnim domom naslednji atleti: Režek I., Pavšič, Jeglič, Branko, Ruh, Vidmar, Kumer, Stepišnik, Vrečko, Marchiotti, Tinta, Fröhlich, Stegu, Režek II., Hladnik, Sporn, Kovar, Soukal. Drese preskrbi Režek I., copate naj prinese vsakdo sam.

ASK Primorje. (Lahkoatletska sekcija). Naprom naslednje gospode, da sodelujejo pri izvedbi binkoštnih stafev v ponedeljek, dne 20. t. m. Sodniki: kot zastopnik »Jurra« g. Zebec, prof. Čop, svetnik Dekleva, ing. Štregar, Kuret, Gorjanc, Brumet, Ček, Franz Malxner, Marinič, Vondina, Danilo Sanein in Savo Sanein. — Predale: Puc Igor, Šramel Tuma, Hansi, Jontes, Kovarčič O., Koželj, Sintič, Prašnikar, Rihnikar, Pintarič, Trost, Stepič, Trampuš, Kodran, Puc Drago, Čeh. SK Ilirija se naproša, da delegira za sodniški zbor in predale deset članov. — Sestanek sodnikov in reditelj ob 10.30 pred Narodnim domom. — Služilnica atletov v Nar. domu. — Načelnik L. a. sekcije ASK Primorja.

SK Natarak pozivlje vse svoje igrače, da se udeležijo medsebojnega treninga, ki se vrši v nedeljo ob 8. zjutraj na igrišču ASK Primorje. —

Zbor lahkoatletskih sodnikov JLAS. Za službočega odbornika pri »Jutrovi« stajati na binkoštni ponedeljek določam g. Gregorčič R. —

Sekcija ZNS. (Službeno.) Delegirajo se: dne 19. 5. na igrišču Ilirije ob 10.30 Slovan jun. : Jadran jun. g. Lukežič, na igrišču Primorja ob 10.30 Primorje jun. : Hermes jun. g. Jesih; dne 20. 5. na igrišču Ilirije ob 10.30 Slovan rez. : Jadran rez. g. Mahkovec, na igrišču Primorja ob 10.30 Reka rez. : Krakovo rez. g. Černy.

Redna glavna skupščina JZSS bo v nedeljo, 26. t. m. v beli dvorani hotela Union ob 9. dopoldne. Dostop je dovoljen vsem zimskim sportnikom. Pravo glasovanja imajo delegati klubov s pisnimim pooblastilom. Dnevni red bo obsegal poleg običajnih točk in samostojnih predlogov tudi razgovor o mednarodnih zimskosportnih tekmah v Bohinju l. 1930. Za udeležence velja polovična vožnja.

Dopisi

DOL. JEZERO. V nedeljo 26. t. m. vsi na Otok na vrtno veselico, ki jo bo priredilo prostovoljno gasilno društvo Dol. Jezero z običajnim sporedom. Igrala bo gasilska godba iz Cerknice. Čolni za vožnjo po Cerkniškem jezeru na razpolago posetnikom. Ker ima društvo ogromne izdatke za motorno brigadno, ki si jo je nabavilo, se priporoča za množične obiske.

BOGOJINA V PREKMURJU. Podpisani se v imenu šolske mladine najpriskrenejše zahvaljujem g. ravnatelju A. Skali v Mariboru, ki je šel mojim učencem ob priliki majniškega izleta v vseh ozirih na roke ter nam preskrbel hrano v urad. menzi. Nadalje se zahvaljujem gospe Mulevici v Rušah, ki je bila tako prijazna, da je dala otrokom brezplačno prenočišče in zajtrk. Obema prisrčna hvala! — Oton Brelih, šol. upravitelj v Bogojini, Prekmurje.

KRŠKO. Namesto cvetja na grob gospe Marije Rupertove je podarila gospa Fani Premetleza iz Ljubljane 100 Din v prid podružnici Kola lugoslovenskih sester v Krškem. — Prisrčna hvala.

BOHINJSKA BISTRICA. Velika gasilska proslava v Bohinju. V nedeljo 2. junija bodo v Bohinjski Bistrici velike gasilske slavnosti, kakršnih do sedaj Bohinj še ni videl. Zlet radijske gasilske župe je združilo bistrsko društvo s proslavo 45. letnice svojega obstoja. Obenem se bo ta dan blagoslovila štiricilindrska motorna brigadna, ki meče na minuto 1000 l vode. Program privedite v na kratko očrtan v naslednjem: Ob 8.37 urah prijem prijemstov na kolodvoru pri izletniškem vaku 920, ki bo že ta dan izjemoma vozil v Bohinj in se vračal s postaje Bistrica-Bohinjsko jezero kot št. 1919 ob 19.04. Po sprejemu povorka članstva po vasi. Po božji službi ob 11. blagoslovitev motorne brigadne pri Občinskem domu in odlikovanje zaslužnih delavcev na tem polju. Ob 13. skupne gasilske tehnične vaje. Od 14. naprej na dvorišču in vrtu Občinskega doma prosta zabava, katere glavna privlačna sila bo koncert 50 moč broječe godbe na pihala, ki si je pri zadnjem tekmovanju slovenskih civilnih godb priborila drugo mesto. Društvo je že danes s polno paro na delu, da vsestransko zadovolji čislane goste. Podrobnosti se bodo še pravočasno objavile. Načelnstvo naproša bratska društva, da pravočasno odgovore na stavljen jim vprašanja, ker je prepričano, da ta dan lahko pokaže, kaj zmoro stroga disciplina.

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo pripravila akademijo v proslavo Materinskega dne, ki bo v nedeljo 2. junija. Nastopil bo moški in mešani pevski zbor ter po daljšem odmoru tudi tamburaški zbor. Vprizorila se bo tudi mladinska pravljica igra s petjem, godbo in plesom: »Pri mami je raj«. Sosedna društva se naprošajo, da se ozirajo na to prireditev ter akademijo v obilnem številu posetijo.

SREDIŠČE OB DRAVI. Sokolski pevski zbor je s svojim koncertom, ki ga je priredil pretečeno nedeljo, znova upravičil svoj dober sloves. Pokazal je znova svoje resno stremenje za višim. Brezdvomno leži izredno mnogo truda in energije v tem delu, s katerim je naš poštvovalni pevovodja br. Joža Čulek uspel dvigniti sokolski pevski zbor na današnjo višino. Mnogo idealizma, mnogo dobre volje in ljubezni do lepe slovenske pesmi pa je pokazal tudi vsak poedini član zbora. Razveseljav pojav je tudi nastop Bolfenskega zbora. Podoba je, da bo središki Sokol potom pesmi najlažje osvežil stike z okolico, ki so se zadnji čas med njim in njegovim odskom pri Sv. Bolfenu. žal. popolnoma zrahli. Bolfenski zbor je bil živahno akklamiran in je žel za svoje tekoče mnogo priznanja. Vrhunec večera je bila Schwabova »Zdrava Marija«. Za sopran solo s. Mire Brendčeve imamo samo laskave besede. Polvalno treba omeniti tudi našo dično godbo, ki je

spopolnila program z več točkami. Z njo se upravičeno ponašamo. Prirediljem koncerta, v prvi vrsti pevovodji br. Čulku, iskreno čestitamo na uspehu s prošnjo, da nas ne puste predolgo čakati na prihodnji koncert. Gotovo bi se obnesel v poletnih mesecih kak izlet v našo okolico, združen z nastopom sokolskega pevskega zbora in godbe.

STUDENCI PRI MARIBORU. Desetletnico svojega obstoja bo proslavil Sokol v Studencih 2. junija. Ob tej priliki bo priredil velik javen telovadni nastop, katerega se bo udeležilo korporativno tudi mariborsko Sokolstvo ter večje število članstva iz okoliških društev. Za te je naprošena polovična vožnja. Ob pol 15. se bo vršila povorka iz mesta, in sicer od Narodnega doma v Studence, ob pol 16. bo javna telovadba, potem pa prosta zabava. Studenski Sokol, ki zre danes lahko s mirno vestjo nazaj na svojo desetletnico sično trdo, a plodonosno delo, pričakuje, da se ga bodo spomnili ob tej priliki vsi prijatelji Sokolstva, ter prosil, naj druga društva upoštevajo okoliščine ter ne priredijo ta dan kake večje prireditve.

Novosti šentjakobske knjižnice v Ljubljani

(Priobčuja knjižničar Matija Rode.)
(Nadaljevanje.)

Podržni Ivan: Martin Brbek. Roman. I. del. 4420.
May K.: Križem po Jutrovem, 2. zvezek: Kako sem v Mekko romal. 4425.
Naša beseda. Izbor pesmi Otona Zupančiča. 4438p.
Zaljubljen je svet, leto II. 4439r.
Galsworthy John: Tamni svet. Roman. 1236b.
Svijet, 1928. 1237h.
Perzinski Wl.: Samo jedanput u životu. Roman. 1238h.
Lovrič Božo: More. Roman. 1239h.
Lifzi Bjelevac A.: Melika. Roman. 1240h.
H. de Montherlaut: La petite infante de Ca. 1241h.
André Maurois: La vie de Disraeli. 700f.
D. J. Merejzkowsky: Pierre le grand. 701f.
Georges Ohnet: Roi de Paris. 708f.
Paul Bourget: L'irréparable. Deuxième amour. Profils perdus. 709f.
Holitscher A.: Es geschah in Moskau. Ein Roman. 10591n.
Wallace Edg.: Der Diamantenfluss. 10592n.
Stefansson V.: Neuland im Norden. 10593z.
Dreiser Th.: Schwester Carrie. Roman. 10594n.
Löbel - Franzosband Jos.: Von der Ehe bis zur Liebe. 10595n.
Salten Felix: Die Geliebte des Kaisers. Novellen. 10596n.
Elzer Marg.: Schicksalsstunden. Roman. 10597n.
Wallace Edg.: Der Doppelgänger. 10599n.
Klabund: Moreau. Pjotr. Mohammed. Bracke. 10600n.
Barlt K.: Das Grauen von Cayenne. 10601n.
Frondaie P.: Die Frau von zweimal zwanzig. Roman. 10605n.
Kaergel H. Chr.: Ein Mann stellt sich dem Schicksal. Roman. 10606n.
Huxley Aldous: Parallelen der Liebe Roman. 10607n.
Dekobra M.: Mein Freund — der Dieb. Roman. 10608n.
Wast Hugo: Die Unerbittliche. Roman. 10609n.
Mann H.: Siben Jahre. Chronik der Gedanken und Vorgänge. 10610z.

Radio

Izveček iz programov

Sobota, 18. maja.

LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba. — 13: Napoved časa in reproducirana glasba. — 17: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Nemščina. — 19: Spiritizem na Notranjskem; psihonastilna pojasnitev zagonetnega slučaja (dr. Bartol). — 19.30: Početek pokojniškega zavarovanja javnih nameštencev. — 19.55: Odgovor slovenske mladine na mirovni pozdrav mladine iz Walesa. — 20: Koncert pevskega kvarteta Glasbene Matice. Vmes žvižga g. Bučar. — Koncert radio orkestra. — 22: Napoved časa in poročila.

Nedelja, 19. maja.

LJUBLJANA 10: Dela v vlogradih: zatiranje škodljivcev (Fr. Kofol). — 10.30: O sadjarstvu predava inž. Škubic. — 11: Koncert radio-orkestra. Vmesne speve poje g. Markovič. — 15: Gozlo: »Zemljevid«; izjavajo člani nar. gled. — 16: Ribičkan Vrbani pripoveduje svoje storije. — Reproducirana glasba. — 17: Koncert radio-orkestra. — 20: Večer slovenske glasbe, izvala godba Dravske divizije. — 22: Napoved časa in poročila. — ZAGREB 11.30: Dopoldanski koncert. — 16.30: Prenos nogometne tekme. — 19: Klavirski skladbe starih mojstrov. — 20: Prenos opere iz narodnega gled

Iz življenja in sveta

Zadnji Habsburžani v francoskih Alpah

Kako živi bivši dunajski cesarski dvor na tujih tleh. — »Naš kralj Oton«. — Zita je še vedno v črnini in nosi pajčolan.

V idilični gorski kraj Villard des Lans, nedaleč od Grenobla, je prispela letos pozimi odlična obitelj z damami in otroci. Mati dece se je vpisala v tujski seznam za grofico Luzace. Njeno spremstvo sta tvorili v glavnem dve dami, grofica Korff in grofica De Damas ter dva kaplana.

Čim so gostje dospeli na mesto, so bile oblasti opozorjene, naj skrbje za mir prišlecev, ki nočejo biti moteni. Grofica Tereza von Korffova je najljubša neko vilo zase in za vsa družba. Ljudje so se začeli zanimati, kdo so prav za prav gostje in ker je splošno znano, da je grofica Korffova stalna spremljevalka bivše cesarice Zite, ni trajalo posebno dolgo, da so ugotovili, za koga gre. Novodošleci so bili — člani bivšega dunajskega dvora.

Zita se je z otroci nastanila v lepi vili med borovci. Vila ima lepa, zelena okna. Sobico v drugem nadstropju so preuredili v kapelo, kjer se vsako jutro bere maša. Zita ji prisostvuje z vsem spremstvom.

Dnevni red Zitinog dvora ni kdo ve kaj posnecnega. Nadvojvodinja vstane ob 7. uri zjutraj in zbudi takoj deco. Družina gre v kanelo, po opravljenih pobožnostih zahtevajo, potem se deo otroci h knjigam. Ponk traja od 8 do 11. ure in se vrši v štirih jezikih, največ v nemščini, potem v francoski, ni angleščini in španščini. Ob 11. do polnoči se deca pada na prosto in se spreobraja ter igra do 12.30. Nekaj časa so Zitini otroci zahtevali tudi k telovadbi, vendar niso nikoli telovadili z ostalimi otroci, ampak so vsaki fakali, da se je dvorana izpraznila. Šele nato so začeli telovaditi sami.

Po sprehodu je obed. Prevladuje madžarska kuhinja. Med obedom svira gramofon, ki ponavlja dan za dnevom stare avstrijske pesmi. Po kosilu se vrše izleti in učenje na prostem. Tako mine dan do večera.

Najstarejši sin Zite je nadvojvoda Franc Jožef Oton, Bratje in sestre ga imenujejo kratko »naš kralj Oton«. Tudi spremstvo ga ne kliče drugače in mu izkazuje za njegova leta nenavadno spoštovanje. Veličanstvenost dežuje na vse strani. Otonu to očividno laska. Glavo nosi visoko pokonci. Postave je vitke, oči plavih, lasje so mu svetli.

Med Otonom in brati ter sestrami je precejšnja razlika. V obraz so si sicer vsi podobni, drugače pa je ostala sedmorica Zitinih otrok znatno slabotnejša. Najmlajša med deco je nadvojvodinja Marija. Ima šele sedem let. Deca je zelo preprosto oblečena, med tem ko hodi Zita še vedno v črnini. Obraz ji pokriva gost pajčolan.

Zita živi zelo samotno. Redko gre iz hiše in prav tako redko se pokaže pri oknu. Med posli se pojavlja samo tedaj, ko je sigurna, da je ne bo spoznal noben tujec. Neko mlado Madžarko je zamikalo, da bi videla Zito iz oči v oči. Izprosila je dovoljenje pri kuharici, da sme ostati pri njej v kuhinji. Zita je prišla in zahtevala v nemščini skodelico mleka. Madžarka jo je pri tej priliki pozdravila, kar je bilo bivši cesarici zelo neprijetno. Nejevoljno je rekla: »Tu se že vse neha. Vsi me poznajo!« Ker je radovednost ljudstva vedno večja, namerava Zita v kratkem odstopovati nazaj v Lequeitio na Španisko.

Kazni za samce v stari Grčiji

Davek na samce je v nekaterih sodanjskih državah že uveden, drugod je v načrtu. V starih časih so se tudi obregali ob samce in vlada v Sparti je bila odredila za, ne originalne kazni. Sodniki so samce lahko prisilili, da so morali popolnoma nagi v hudem mrazu korakati po glavnem trgu med insulti in kričanjem množice, ki jim je očitala, da se odtegujejo svoji dolžnosti: pomnoževati helenski rod. Samci niso smeli k igram, ki so jih proizvajale najljubše špartanke. (To pa ni bilo modro. Če bi bili pripuščeni, bi le vjela kaka lepa igralka enega ali drugega!) Kaznim se ni mogel izogniti nihče, naj bo mlad ali star. (Vztrajali pa so vendar, četudi jih je oblast izpostavljala kazni in posmehu!) Ksenofont pripoveduje, kaj se je prijetilo zmagovalcu Derkylidasu, ki je bil samec. Ko je prišel v skupščino, se nekateri mladi ljudje niso hoteli dvigniti s svojih sedežev. Ko jih je Derkylidas začuden gledal, mu je eden izmed njih

rekel zaničljivo, da ne vstane pred njim, ker bo umrl brez otrok...

Caruso in milijarderjev pes

Neki newyorški milijarder je povabil nekoč slavnega tenorista Carusa k sebi, da mu zapoje eden ali dva komada. Caruso se je odzval vabilu. Reklo se mu je, da bo navzoč samo gospodar in da bo pel samo za njega. Tako je bilo. Bogatin je Carusa lepo sprejel in mu rekel: vidite, da sem sam, le psa sem vzel s seboj. Caruso je začel peti, pes pa lajati. Caruso se ni dal motiti in je pesem odpel do konca. Milijarder je bil povsem zadovoljen in je rekel, da je petja že dovolj. Odstel je Carusu dogovorjeno vsoto potem pa se je poslovil z besedami: Moj pes ima navado, da laja, kadar poje moja žena. Doslej sem mislil, da je temu vzrok njen grdi glas, ali videl sem, da je pes lajal tudi, ko je slišal peti vas. Prezidkušnja je končana. Vas zahvaljujem... za svojo ženo. Caruso je odšel, nekoliko iritiran, ker je služil eksperimentu s psom, pa četudi je bil milijarderjev.

Plašč dr. Schachta

Francoski publicist Jules Sauerwein pripoveduje v »Matinu« zanimivo anekdoto iz zadnjih reparacijskih pogajanj. Vodja nemške delegacije dr. Schacht je nepretrgano tožil, kako velike izdatke ima Nemčija, ki baje ne more plačati tega, kar zahtevajo od nje veliki upniki. »Gospodje,« je rekel, »prosim vas, pogledajte moj plašč! Nemško ljudstvo je tako obubožano, da si celo jaz nisem mogel več let kupiti novega plašča.« Strokovnjaki so dr. Schachta pomilovalno pogledali, Owen Young in Morgan sta si celo pomežiknila. Debata se je nadaljevala. Zopet je prišel trenutek, ko je dr. Schacht menil, da lahko izlije merico sentimentalnosti. Začel je: »V Vzhodni Prusiji je zemlja skoro zastoj. Kako poceni lahko kupiš zemljišče, izpričuje primer, da sem jaz lani kupil tam ogromno imenje za borih 300 tisoč frankov.« Nato belgijski delegat Franqui: »Vidite g. doktor, pri tisti priliki bi si bili lahko kupili plašč, ki stane manj.«

Kuža na nemškem parniku

Iz Lizbone poročajo, da je prispel tja iz Buenos Airesa nemški parnik »Cap Arcona«, na katerem je 60 potnikov bolnih na škrlatici in na bubonski kugi. Vsi bolniki so iz Argentine. Prosili so, da bi se v Lizboni izkrcali in bi potovali dalje po železnici v Bouslogne. Ko je prebivalstvo to izvedelo, se ga je nolasila strašna panika in na vlado so bili takoj odposlani ostr protesti.

Delo, ki se je izolačalo

Bivši prezident Zedinjenih držav Calvin Coolidge je dovršil avtobiografijo, ki šteje 45.000 besed. Založnik je odkupil rokopis za 100 tisoč dolarjev. Coolidge je pisal delo tri mesece in pol.

Vsi trije hočejo priti na krmilo po angleških volitvah, seveda! Od zgoraj navzdol: Mac Donald, vodja laburistov; Lloyd George, vodja liberalcev in Baldwin, vodja konservativcev.

Kopališče Piestany

1700 m globoki 67° C žvepleni vulk. izvirk proti revmi — gihtu — išiasu.

Po statistiki 1928 od 22.000 bolnikov 80% popolnoma ozdravljenih. Stanovanja imajo razne cene. I. »Thermia-Palace-Hotel«, močvirne kopelji v hiši, modern. Tennis — Golf, streljanje golobov, angl. kopališni park. — Obalne šetnje. — Oddaljeno od Dunaja 3½ ure. — Informacije dajc:

L. SCHREIBER, ZAGREB, Akademski trg 1/II.

Avtomobilski Grand Prix de Bourgogne

Avtomobila št. 28 in 40 sta dosegla pri francoski avtomobilski tekmi skozi Burgundijo najlepši uspeh. »Matinov« pokal pa je prejela sportna vozačica madame Depretova.

Žene »jockey«

Če so žene »jockey« za Evropo skoro novost, pa niso več za Ameriko, kjer se je že pred vojno pojavila pri tekmah žena v kostumu »jockeya«. Bila je to gospa Maitland Alexander, soproga pastora prve presbiterijanske cerkve v Pittsburgu. Leta 1906. se je udeležila tekme brez ovir in dobila prvo premijo. Ali drugi dan so ji pittsburske dame zapirale svoje salone pred nosom, ne zato, ker se je udeležila tekme, marveč ker je sedela v sedlu kakor moški, kar so smatrale gospe za nekorektno in nedostojno. Sedaj je ta predsodek že izginil v Pittsburgu pa tudi drugje in v pariškem boulognskem gozdu jahajo ženske na moški način. Ako bi se na Angleškem, v klasični sportni državi, ne bale skandalov, bi mnoge ženske rade pričele posnemati pogumno pittsbursko damo. Na Angleškem je nekaj žensk nameščenih v konjušnicah za paže. V Franciji so vsa velika sportna društva doslej odklonila ženskam dovoljenje »jockeya«.

ki ga bo kmalu konec. Kakor je film na nasilen način prikrajšal dramo, tako bo moral sedaj vrniti dramo to, kar je njenega. Izgledi drame in gledališča se sedaj naraščajo, seveda pa je dolžnost gledališča dajati take stvari, ki koreninijo tako v življenju kakor v publiki. Problem trikota je že tako premet, da učinkuje omedleno in ga bo zato treba odstaviti z dnevnega reda.

Nameravani prekomorski poleti

Kodanjski listi poročajo, da se pripravljajo za prihodnji mesec direktno transoceanski polet iz Newyorka v Stockholm. Letalci pojdejo čez Grönlandijo in Islandijo ter obiščejo tudi Kodanjsko. Pilota letala ki pojde to ruto, bosta znana letalca Hassel in Cramer. V njunem spremstvu bo ameriški milijonar in finančnik Frederik. Aparat bo Fokkerjevga tipa. Drugi prekomorski polet bo »vegal švedski letalec Wrangel, tretjega pa mislita absolvirati dva druga švedska letalca.

Angleški kralj Jurij V.

kmalu ne bo več rekonvalescent. Njegovo zdravljenje se krepo utrjuje. Ta posnetek je bil napravljen ob priliki njegovega izleta v Midhurst.

Poštni uradnik — milijonski tat

Pred pariškim sodiščem se je moral te dni zagovarjati mož, ki je do nedavnega opravljal zaupno službo na pošti in je zaupanje izrazil v tatinske svrhe. Prilastil si je iz poštne blagajne vsote, ki znašajo skupaj šest in pol milijonov frankov. Obtoženec se piše Severac in priznava tatvino. Z nakradnim denarjem je razkošno živel, kupoval avtomobile in kupčeval z nepremičninami. Poneverjal je denar že leta in leta, oblasti pa so mu prišle na sled šele pred nekaj meseci.

Govoreči film — zadnje minute kinematografa

Pariški reporterji objavljajo v svojih listih zanimiva izvajanja mladega amer. gledališkega pisatelja Channinga Pollocka. Vprašan po izgledih govorečega filma onstran Oceana, je Pollock izjavil: »Amerika se je filma takko naveličala, da preti kinematografu resen pogin. Občinstvo je v bioskopu otlopelo. Govoreči film pomeni za kino nekakšen milosten podaljšek življenja,

melodijo.

»Kako je?« jo je vselej nagovorila Aneta.

»Dobro,« je navadno odvrnila služkinja.

A baš tedaj, ko nista mogla ne gospe ne gospod Vesper prehlvaliti uslužnosti in ljubeznivosti Marije Jeanne, se je zgodilo tole:

Pri večerni predstavi v kinematografu je nastal defekt. Občinstvo je moralo oditi domov, ne da bi bilo videlo film do konca. Tudi Vesperjeva sta odšla domov — a v njuno razočaranje je bilo stanovanje zaklenjeno.

Zvonila sta — Marije Jeanne ni bilo, da bi jima bila odprla. Gospod Vesper je ves vznemirjen segel v žep in skušal odpreti stanovanje s ključem.

In glej! Ključavnica je bila prosta, vrata so se vdrala. A v stanovanju je bilo temno in mračno. Soba, v kateri je ležala Jacqueline v zibelki, je bila prazna. Služkinje in otroka nikjer!

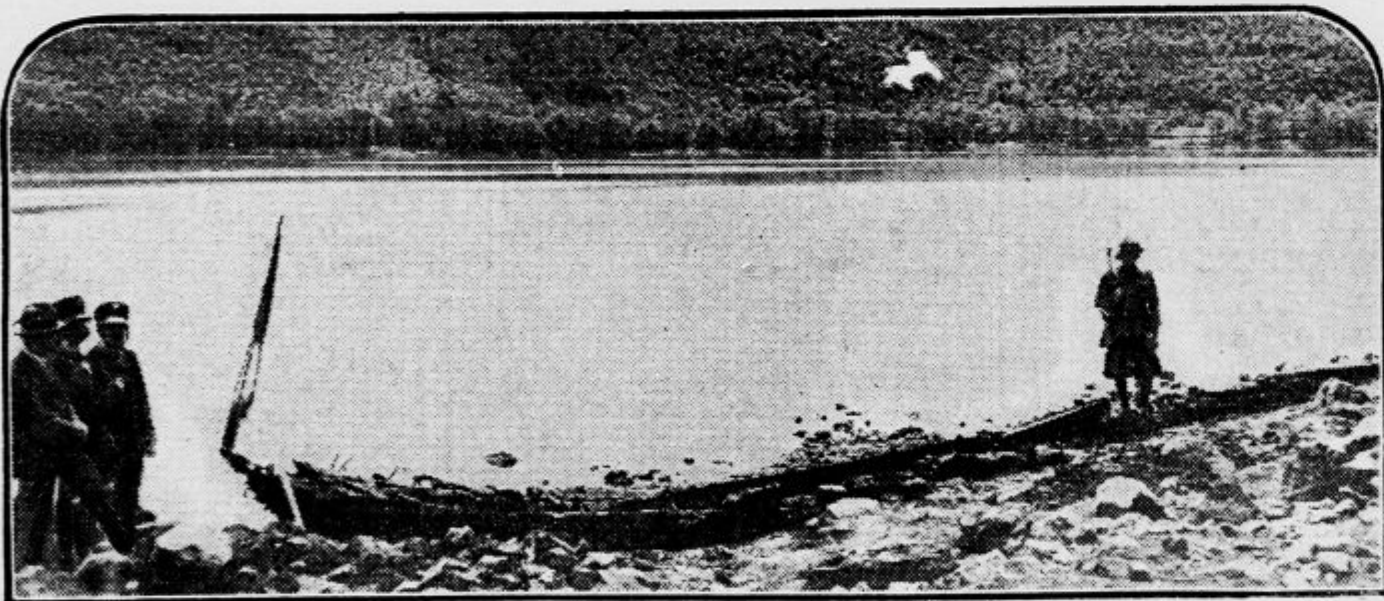
»Marija, kje ste?« je vsa obupana kričnila gospa Aneta.

Marija se ni odzvala. Ni je bilo doma. Gospod Vesper je razburjen preletel vse sobe — novsod je bilo prazno. Aneti so se zašibila kolena. Padla je na divan z vso težo svojega telesa in si

mosfera, sredi katere sta se nahajala, jima je vdihovala posebno občutje. Sredi kinematografskega občinstva sta se počutila kakor doma, učinki svetlobe, ki se je ob odmorih razlila po dvorani, so jima dobro deli, orkester pa je njuno razpoloženje stopnjeval tako daleč, da sta se strnila s stotinami gledalcev v eno telo.

Služkinja, ki se jima je videla vredna, da ji poverita otroka, je bila doma iz Bretanije. Ime ji je bilo Marija Jeanne. Vesper in žena sta bila z njo zelo zadovoljna. Bila je poslušna, govorila malo, imela je z vsem mnogo potrpljenja, kuhala je izvrstno in vrhu tega je še imenitno pestovala in zabavala Jacqueline. Ko je Vesper dejal, da ji ne more dati visoke plače, je skomizgnila z rameni in je ostala pri hiši ob tistem, kar so ji sami ponudili.

Po šestih mesecih sta se Vesperjeva že upala iz hiše brez skrbi za otroka. Popolnoma sta se lahko posvetila bioskopnim predstavam. Po vsaki predstavi sta našla doma Marijo Jeanno pred zibelko. Vselej je držala v rokah ročno delo, čeprav ni dosti plela. Zakaj vzorec je bil skoro vedno enak velik. Dete je po navadi že spalo, ona pa je potakala zibel in zraven pela kako lepo

Rimske galere se dvigajo iz vode

Na pobudo predsednika italijanske vlade so začeli dvigati iz jezera Neml stare rimske ladje.

André Roman:

Kinematograf

Zakonca Vesperjeva sta bila strastna prijatelja kinematografa. Nobene premije nista zamudila. Če jima je kdo napravil opazko, da presega ta kult že vse meje, sta složno odgovarjala:

»Umetnost na platnu razmika obzorja, ustvarja povsem nove poglede na svet, navaja gledalca k novim potom do človeka, književnosti in gledališča.«

Tako sta se navadila debatirati o kinu, kakor razpravljajo drugi o resnih problemih. O najbolj puhlem filmu sta si znala več povedati kokor o najboljšem romanu. Zgodilo se je tudi, da sta časih gledala zelo bedast film, njima pa se je videl komičen. Smejala sta se kakor otroka. Zlasti sentimentalnost jima je ugañjala. Ob njej sta se naslajala kakor šiviljice, ki se niso bile v gledališču.

Razen kinematografa sta ljubila gosposod in gosna Vesperjeva svojo edinko Jacqueline. Detecu je bilo dvanaest mesecev. Imelo je zlate laske in rdeča ličica. Čeprav se je bila rodila Jacqueline šele v petem letu njunega zakona, sta jo imela skoraj tako rada kakor kinematograf. Saj je bila spočeta v ljubez-

ni! Občudovala sta njene oči in obrvi, ko je ležala v zibelki, poljubljala sta ji ročice in neznansko veselje ju je navdajalo, ko je stiskala drobne pesti.

V otroku sta videla same dobre lastnosti. Sanjala sta o njeni bodočnosti in nenadoma jela verovati v to, da bo Jacqueline, kadar odrase, velika filmska zvezdnica.

Jean Vesper je bil podpravnatelj Lyonskega Kredita. Njegova žena Aneta je poučevala na osnovni šoli. Živela sta za delo, dobro življenje, za Jacqueline in za kinematograf. To je bilo njuno obzorje, kar je ležalo izven tega, kar je bilo nekako tuje.

Ko se je rodila Jacqueline, sta se roditelja tako bala za otroka, da ga nista upala poveriti nobeni služkinji. Šele po dolgem času sta našla dekle iz Bretanije, ki se jima je videlo vredno, da mu zaupata otroka v varstvo. In tedaj sta obnovila zavezništvo s kinematografom. Misel, da bi si kupila majhen kinematografski aparat in bi doma sama predvajala filme, sta po kratkem premisleku opustila. In to samo iz strahu, da ne bi jima ta aparat ubil vseh iluzij o filmski umetnosti! Tem strastnejše ju je navdajala želja, da bi spet šla k predstavi v bioskop. Že sama at-

jela ruvati lase. Strašne misli so ji rojile po možganih. Utvarjala si je, da so vlomili v stanovanje tatovi, ki so pokradli in odnesli vse, tudi Jacqueline, služkinjo pa odpeljali in ji zamašili usta, da ni mogla kričati.

Tedaj so se sunkoma odprla vrata. Pojavila se je — Marija Jeanne z Jacqueline v naročju. Takšna, kakor je nista bila Vesperjeva še nikoli videla! Ali je bila vobče ona?

»Saj to je vendar beračica, prosjakinja iz »Pariških skrivnosti«, si je dejala gospa Aneta. Iztrgala ji je dete iz rok in ga položila v zibel. Gospod Vesper je plakal.

Polagoma se je vse pojasnilo. Gospa Aneta je bila zagrozila Mariji Jeanni s policijo, če ne pove vsega na pravi. In Marija Jeanne je povedala, kakor je bilo:

»Gospa... vselej, kadar ste odšli v bioskop, sem vzela otroka iz zibke in se preoblekla v beračico... Postajala sem na vogalih in prosila vbogaime... Rekli ste mi, da mi ne morete dati več plače... jaz na sem v prosjačenjem zvečer zaslužila štirikrat toliko kakor pri vas ves dan...«

Od tistih dob sta gospod in gospa Vesperjeva prestala zahajati v kino.

Sana čokolada

je najboljša!

Specijalna čokolada, kuvertura, (Cunkmasse), najboljša mlečna čokolada, prima čokoladni bonboni, kanditi itd.

Sana, tovarna čokolade in bonbonov d. o. o. z., Koče-Slovenija

Podružnice: Ljubljana, Maribor, Celje, Bled, Split, Sušak, Crikvenica

Iz Novega mesta

n— Živinska razstava v Novem mestu se bo v kratkem vršila. Zanimivo je, da je licencovanje bikov v novomeškem okraju, ki se je nedavno vršilo, pokazalo, da bikoreja nazaduje. Od 23 bikov, ki so jih prignali kmetje v Novo mesto k licencovanju so bili 4 nesposobni, v Trebnjem je bilo pa od prignanih 33 bikov 9 nesposobnih. V Žužemberku je bilo prignanih le 10 bikov. Material je bil vobče slab; mnogo dobrih bikov, ki so bili prejšnje leto pri licencovanju premovani, so kmetje predčasno prodali za zakol, kar bo vsekakor neugodno vplivalo na našo bikorejo. Razdelile so se le premije oblastnega odbora, ki niso bile ravno visoke. Biki so bili montažonske pasme in križanci te pasme.

n— Stanje živinoreje v novomeškem okraju. Po izkazu sreskega ekonomata je bilo lani v vsem novomeškem okraju 3404 konj, 19.208 goved, 13.204 prašičev, 20.075 ovac, 908 koz in 53.585 perutnine. Najbolj so obiskani prašičji sejmovi, ki so vsak po nedeljk in na katere pripeljejo okoliški kmetje povprečno po 100 voz z mladimi prašiči.

Iz Ljutomeri

lj— Stavbno gibanje je dosedaj v našem mestu precej neznanost. Zidarski mojster Prelog ometuje ob stanovanjski hiši, ki ju je zgradila mestna občina. Zunanost teh stavb je lična, samo okna so se precej zmanjšala. Hotelir Hernde gradi nove klosete ter zaprt hodnik ob dvoriščnem traktu. Pred kratkim dovršil tri avtogaraže. Razen Gasilskega doma menda letos ne bo v Ljutomeru nobenih novih stavb, če ne upoštevamo prizidka k transformatorju Falske družbe, ki ga namerava postaviti mestno električno podjetje za nov transformator, ki bo dovajal tok Kukovčevemu mlinu in Pečarjevi žagi.

lj— Samomor. Dne 15. t. m. so v skednju trgovca Senčarja slučajno odkrili truplo hlapca Jožeta Maroše, ki so ga pogrešali že nekaj dni. Zadnje čase je bil v svoji službi precej nereden in zato ga je njegov gospodar g. Senčar odpustil. Maroš je pokladal konjema med krmo mišnice (arzeniki), ki jo je tudi sam užival ter se je najbrž v obupu ali v pijanosti zastrupil. Truplo so odpeljali v mrtvašnico. Ker je bil samomor očividni, je obdukcija izostala.

Iz Zagorja

z— Materinski dan. V prostorih Sokolskega doma se je v nedeljo ob veliki udeležbi vršila proslava Materinskega dneva. Petje in deklaracije otročičev otroškega vrta ter učencev ljudske šole je občinstvo nagradilo z gromovitim aplavzom. Gospa Engelmašova iz Ljubljane je imela lep nagovor, ki je na občinstvo napravil globok vtis.

z— Gostovanje g. Cesarja, člana Narodnega gledališča iz Ljubljane. Sobotna popoldneva vprizoritev »Dobrega vojaka Švejk«, pri katerem je v naslovni vlogi nastopil kot gost g. Cesar iz Ljubljane, je zopet napolnila dvorano. Gospod Cesar je pri tej priliki slavil svoj 20. nastop v vlogi »Švejka«. Razume se, da je občinstvo gospoda Cesarja, ki je podal Švejka tako, kakor ga more podati le on, ponovno klicalo pred oder. Gostu je bil izročen ob burnem aplavzu lovorjev venec z napisom: »Švejku Sokolsko gledališče v Zagorju.«

z— Živahen sejem. V ponedeljek se je vršil sejem, na katerem je bila živahna kupčija s plemenito živino. Več parov volov je bilo prodanih v Italijo. Hudomušni veter, ki je pihal dopoldne, je pa kramarjem napravil precej škode in jeze, ker je podiral stojnice in raznašal blago na vse strani.

Na robu Zagorske doline

Pod goro, »ki umira«, je razdrapana pot na Colniše. Nad njo razpadle rebri: iz vrha v tla se je nešteto krat razkrala skalna gora. V špiho visoko gori se je zadržala kriva bukev s koreninami, ki štrle v vrtočlavi prepadi. S poslednjimi močmi se pretrja korenina v ostro čer. Kadar se v noči z brega utrga skala in pridere na cesto, ses tresla prevrta gora. Vse drobne ti je izdolbel črv-človek in zdaj na zdaj stresle grozeče grivo v onemlelem srdu. Tedaj se splošči istrež in se spreleti skalni plezavec na smreko v dolini. Kakor da bi hotela v obupu streti vse, tako podira drevje in trga raz sebe poslednji kras. Vsak dan je bolj razorana, bolj siva in v sebe zajezena. Človek, ki gre tdo mimo, trepetaje prisluškuje v skale. Ogromna v tej nazibnosti je kakor ranjen grivast lev, ki v muki smuče zlovesče nakane... Tam je umiraloča gora, ki je v nio zagreblo sto in sto rok krepelje, ki jo je navrtalo tisoč svedrov. Še tisoč klevčev jo je posvetilo, milijoni potnih srag prepoili za boren kruhek z grošm plačan.

Poslušam razgovor v gostilni. Za golo mizo sede ob merici pijače. Beseda teče gladko, v šališki je tolažba take ure.

»Pusti, pusti Miha! Poplakni izo! Kaj se boš emiril, saj imaš še otroke, morda bo pa nim boljši.«

»Vidiš Jože, ti govoriš po svoji pameti. V začetku sem verjel, da bo še nekako — bil sem še trda grča. Ko sem uvidel da ni nič sem se tolažil: vsaj za otroke, sem rekel, bo morda kdaj boljši. Pa je še slabše in ne bo nikoli nič prida. Kaj? Za Veliko noč je bila »frišna« svinjetina s hrenom, potico smo pa pri peku kupili. Vidiš tako le. Zato pa: pet jih je bilo no vrsti, potem pa nobeden več.«

»Ali si se izprevrgele?« ga podraži tisti Cene, ki pravi da je pri nas boli toplo kot drugje zgolj zato, ker imamo v hribu štainkoln, no dvoriščih pa znoji. V zakateno sobo zahrešči poskočni »foks« iz Prage, mali zvočnik siplje neugnane melodije, pravcato poedino razgibanega in toplega čara iz drugega boljšega sveta. Za hip prisluhnemo. Potem se nadaljuje: tu bučeč pozovor in tam

sentimentalen tango... Dva svetova, ki se še iščeta.

Ustavim korak... Pod menoi v grmovju vstopa v Kisovski in Loški rov. Železna cesta izgritja v podnožje, po njej se vrsti množica vozičkov liki dolga ploščata stonoga gozalen. Močan motor jih pritiska pred seboj, mimo elektrarne v ozko dolino. Za ovinkom se strne kotanja... Z leve se zlija v dolino Medija, po plitvem prostoru hiti v daljo. Ob srebrni vodi vrbe, jesen, jasnied in lešo. Pod steno, ki je posuta z belimi dehtječimi vijolicami je onkraj vodice mrk gruntarski mliz z žago: mirna idila in slap z usnavanko. Osvežujoča sopolica se vzdiguje iz vijugaste struge. V daljavi umirjeno toplota parna žaga. Tu sem se razlega krič razposajenih otrok, ki se nodijo po šolskem dvorišču. Tam nad ovinkom je modra plahla nebosklona. V nio ostro reže in puha dim visoki dimnik rudniške centrale. Kakor žrtvenik, se mi zdi, noč in dan brne pod njim železna koleša z osmojeno roko jim odmerja človek tek in moč... S poti zre v dolino na križ pribit Bog.

N. Adamič.

Pred sodniki

Ženin Viljem

Viljem je čvrst tridesetletnik, doma iz Ljubljane. Mož se zelo rad ženi. Že pred par leti se je ženin pri neki dekli pod Tivolijem in jo pripravil ob vse njene prihranke, sebe pa ob zlato prostost. Tedaj je sedel pol leta, zdaj bo pa kar leto dni preskrbljen s hrano in stanovanjem. Viljem se je lani res poročil z neko starejšo strežnico, jo pregovoril, da mu je dala denar, kar ga je imela — in jo potem zapustil. Prišel je prodajati srečke. Lahkovernim ljudem je pripovedoval, da so njihove srečke zadete, da pa morajo še nekaj doplačati, potem lahko denar dvignejo. Marsikdo mu je šel na lim in mu dal doplačilo, ki je slo Viljemu v žep. Ko je prodal srečko neki ženi, ki jo je nerada kupila, ji je dejal, ko se je drugič oglašil in jo opeharil za naplailo: »Poglejte gospa, ste se pa tako branili, zdaj boste pa lahko še hišo zidali!« Ženici se je pač dobro zdelo, ker je mislila, da bo dobila čedno svotico, pa ni bilo nič.

Ker se Viljem tako rad ženi, se je pričel tudi zdaj ženiti. Jel je škliti na starikavo Miciko, ki pač ni vedela, da je že oženjen. Ko ji je ponudil srce in roko, mu je tudi ona zaupala svojo denarnico, dala mu je še čez 3000 Din, tako, da je ogoljufal ljudi skupaj za 6360 Din.

Ko je ženin čutil, da mu je za petami policija, je pil lizol in obležal. Rešilni voz ga je odpeljal v bolnico, kjer so mu izprali želodec in ga potem odpeljali na sodnijo.

Kolo je prodajal

Lojze je pred tedni odpeljal izpred sodišča kolo, ki pa ni bilo njegovo. S kolesom se je odpeljal v Kresnice, kjer ga je ponudil nekemu železničarju, ki pa je bil poštenjak. Fant se mu je dozeval smljiv. Povabil ga je na večerjo, češ, da se bosta doma lažje pomenila. Medtem, ko je kuhala železničarjeva žena večerjo, je šel mož po orožnike. Lojzeta na večerjo ni dišala in brez aloveša je odšel.

Ljubljanska policija pa fanta dobro pozna. Lojze je priznal tatvino. »Praznikov sem se veselil, kolo bi prodal in denar zapil, zdaj bom pa v zaporu sedel,« je tarnal Lojze, ko je odhajal na šesttedenski oddih.

RADIOAKTIVNO TERMALNO KOPALIŠČE

RIMSKE TOPLICE SHS

Odlčne, proti revmatizmu, protinu, išijas, nevroziteli in ženskim boleznim. Sezona: maj — oktober. Penzjon: Predsezona Din 60.—, glavna sezona Din 80.— po osebi. Prospekte pošlje kopališna uprava brezplačno. 93-a

Obnavljanje

moči, zdravja in delovne sposobnosti. Podaljšanje zdravega in aktivnega življenja.

Sodobni človek ne umira prirodne smrti in mirno, temveč počasi ubija sebe s tem, ker zanemari očistiti pravčasno čisti organizem od otrovov, ki se nahajajo v njegovi hrani. Da bi se očuvali predčasne invalidnosti in pogina, treba je od časa do časa čistiti organizem in ga podvrgavati medicinski reviziji istotako, kot to delamo z raznimi stroji — a v tem številu z domačim primusom; brez tega stroji zarjave in se naglo kvarijo. Človeški organizem, ne glede na njegovo opajanje s strupi iz hrane, ostane zdrav, močan in sposoben za delo vse dotlej, dokler vrše njegove življenjske čez normalno svoj posel. Slabe pa bolne, izžrpane po ekscitaciji ali že od rojstva nerazvite žleze ne naslajajo v zadostni meri organizma z dragocnimi fermenti in hormoni energije in moči; vsled tega se življenski tonus pri organizmih elementih zmanjšuje, krvotok in razmena materije zastajajo in v organizmu se nabirajo neodstranjeni strupi narušene razmene materije (sečna kislina, urati, toksini), ki povzročajo slabost, naglo utrujenje, predčasno ovenelost, vsemogoče bolečine, starost, da celo smrt. Ali k sreči so znameniti znanstveniki — Braun, Sekar, Karno, Zilbert in dr. dokazali, da se po naslajenju organizma z fiziološkim ekstraktom (kot »Kalefluid«) iz življenskih žlez močne in mlade živali zopet obnovljuje vporabljja v medicinskem koru vsega sveta že 28 let kot močno lajšujoče sredstvo za časa in po bolezni. »Kalefluid« je potreben vsem onim, kolih organizem je naklonjen raznim obolenjem, ali stalno zahteva laženje moči, izžrpane po bolezni, nehi-gijenski prehrani, ali fizičnem ali duševnem napornem delu! Gz. zdravnikom pošljemo brezplačno »Kalefluid« radi poskušnje. Brezplačno se pošlje vsem literaturo o čuvanju in obnavljanju zdravja. Obrnite se na Beograd, Mole-rova ul. 27, Miloš Marković.

»Kalefluid« D. Kaleničenka se dobi po vsch drogerijah in lekarnah. 53e9

Za birmo

velika izbira peciva, bonbonov in čokolade

Jos. Vitek

Ljubljana, So. Petra c. 13

Na drobno! Na debelo!

Razpis.

Zupanstvo trga Trbovlje razpisuje mesto

strojnika

pri hladilnici. — Plača po dogovoru. Pravilno kolekovane prošnje s spričevali o vsposobljenosti je predložiti najkasneje do 22. t. m. ob 12. uri popoldne v občinski pisarni. Trbovlje, dne 15. maja 1929.

I. Sitar, Zupan.

Žagovodja

vešč vseh manipulacijskih del na večji žagi, tehnične izrabe lesa ter predvsem popravi vseh vrst žagarskih strojev

se sprejme.

Ponudbe s spričevali na Fr. Dolenc, lesna industrija, Škofja Loka.

Dobroznana gostilna pri Tratniku

naznanja cenj. občinstvu

da je otvorila svojo podružnico na Kette-Murnovi

(prej Martinovi cesti) šte. 26

(bivša gostilna Pavšek) LJUBLJANA

Pristna in prvovrstna dalmatinska vina.

Vedno gorka in mrzla jedila.

Večkrat tedensko sveže morske ribe.

Kdor želi dobro kapljico, naj pride!

Večjo množino

makulaturenega

papirja

po 4- Din za kg

oddamo

Naslov se dobi v upravi „JUTRA“

POTOP

je največji in najživahnejši zgodovinski roman H. SIENKIEWICZA

1906 strani obsegajoči roman je izdal v dveh delih

TISKOVNA ZADRUGA V LJUBLJANI

Prvi del velja broširan 100.— Din vezan v platno 134.— Din

Drugi del velja broširan 100.— Din vezan v platno 124.— Din

Za stavbe

po znižanih cenah vsakovrsten suh tesan in žagan les. — Vsaka množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo.

FRAN ŠUSTAR

lesna industrija in trgovina, parna žaga LJUBLJANA, Dolenska cesta 12.

6676

Živina ohrani svojo popolno delazmožnost, če uporablate poleti specialno sredstvo proti obodom

ki se dobiva povsod.

Dr. A. Kansky

kemična tovarna

Ljubljana, Gledališka 8

Birmanska darila

v veliki izbiri po znižani ceni

L. VILHAR, urar, LJUBLJANA

Sv Petra cesta 36

Avto-podjetje ADAMČIČ - ŠUŠTERŠIČ

naznanja, da bode za Binkošne praznike in potem redno vsako nedeljo in praznik vozil na novo omnibus ob 8. uri zjutraj in ob 16. uri popoldne iz Ljubljane (izpred Figovca) do Krašnje. Ob 9.30 uri popoldne in ob 17.30 uri popoldne iz Krašnje (izpred gostilne »Pri Pavletu«) v Ljubljano. V ostalem ostane vojni red neizpremenjen.

Turisti in izletniki na Limbarško goro

se opozarjajo na današnji oglas avto-podjetja Adamčič-Šušteršič. Opozarjamo nadalje, da je od postaje Kresnice na Limbarško goro na novo markirana pot (3/4 ure). Iz Limbarške gore v Krašnje (1 uro). Kdor se ni obiskal te prekrasne izletne točke, naj se odloči, ne bo mu žal! 6660

26 1/2 kilometrov z 1 litrom goriva

Walter Chritchlow 1767 H. st. Wheaton. Ill. U. S. A. je dobil patent na varčevalca bencina, odstranjevalca ogljika za vse avtomobile in plinske motorje, ki nadkriljuje vse, kar se je dosedaj izdelalo. Stari »Fordi« dosegajo do 26 1/2 km z enim litrom goriva, novi Fordi do 22 1/4 km. Vsake druga znamka dosega znatno večji efekt od 1/4—1/2. Izumitelj prosto nudi za vpeljavo tako napravo. Tudi oddaja povsod okrajnim agenturam in zastopstvom, ki lahko skupajo mesečno 250 do 1000 dolarjev. Pišite še danes v angleškem jeziku na: W. Chritchlow 1767 H. Wheaton. Ill. U. S. A.

Šoferska šola

oblastveno koncesionirana, I. GABERŠČIK, bivši komisar za šoferske izpite, LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 52. Praktične vožnje z modernimi avtomobili, teoretični pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov. Prihodnji redni tečaj prične 1. junija. 6646

Opr. šte. S 3/28.

6647

Razglas.

Istočasno z izvršilno prodajo pod opr. šte. E 373/26 okrajnega sodišča v Gornji Radgoni se bode vršila dne: 21., 22., 23., 24., 25., 27., 29. maja 1929 in naslednje dni razun nedelje in praznikov vsakokrat od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure na gradu grofov Chorinsky v GORNJI RADGONI

prodaja potom javne dražbe vseh v konkurzno mase spadajočih premičnin razne vrste (pohištvo, slike, portreti, preproge, knjige, razna posoda, jedilno orodje etc.).

Pred draženjem, h kateremu se bode pričelo pozivati pol ure po gori navedeni uri, si interesi lahko ogledajo predmete.

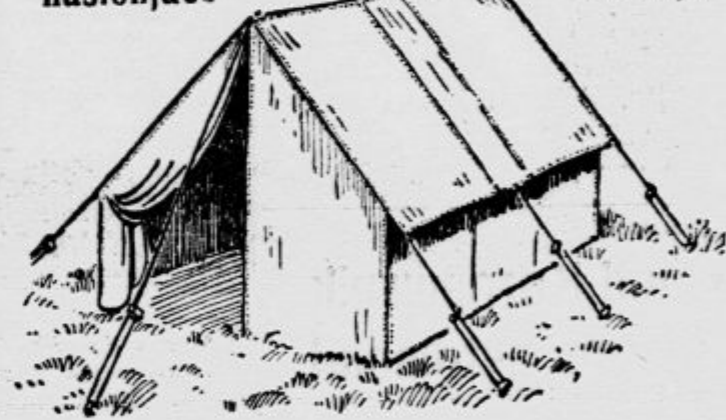
Upravitelj konkurzne mase:

Odvetnik dr. Karl Šabec, Gor. Radgona.

Satore, vrtno solnčnike, poljske postelje

naslonjače

izd. luje

MAKŠO SALGO, Osijek in Beograd, Kralja Petra 13

Zahvala.

Ker mi na vse obilne in preobilne izraze sožalja o priliki prebriske izgube moje nad vse ljubljene soproge

Josipine

ni mogoče zahvaliti se pismeno, bode tem potom izrečena v mojem imenu in v imenu sorodnikov drage pokojnice najprisknejša zahvala vsem, ki so mi v teh težkih dneh izkazali svoje sočustvovanje z izjavami sožalja, s cvetjem in venci na krsto ter s spremstvom na poslednji njeni poti.

V Mariboru, dne 17. maja 1929.

JANKO TAVČAR.

6 48

